

5052

శ్రీ సీతాంధ్ర

ఎడిటర్: భాషా సుబ్బారావు

పాపములను తీసివేసి
 దుష్టాన్ని తొలగించి
 గుణమును పెంచుట
 నేర్పించుట
 కలలోనే నిలిచి
 గర్భంలో నీరసాభివృద్ధి
 అని జన్మమునకు ఆహ్వానించు.

కాని జన్మమొక్కటగా ఆనంద ఆనందమును
 "జన్మ" అంటే అనుభవమును తప్పదు
 వివిధ యోగములచేత అమిత ఆనందము.

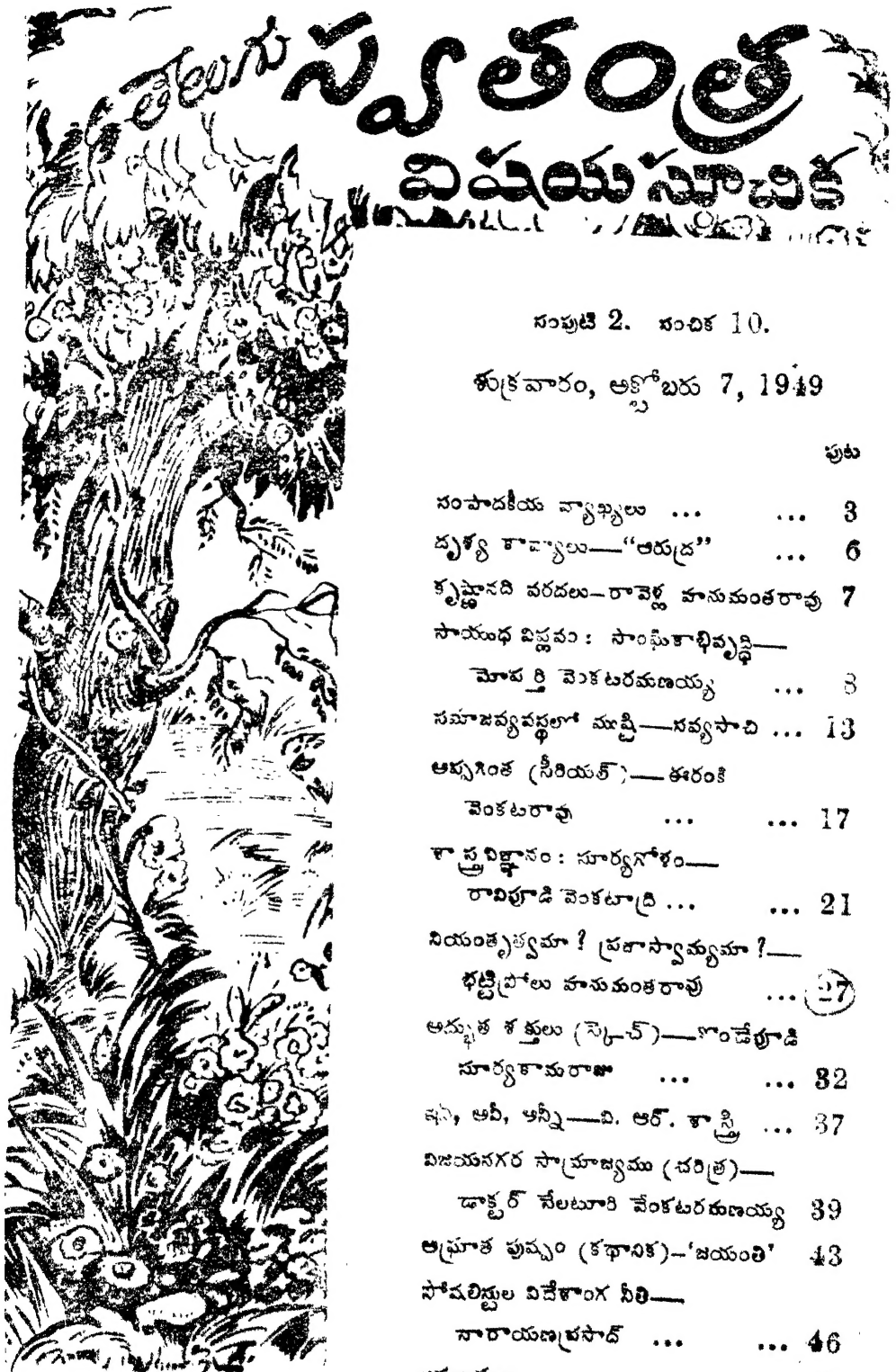
భామల ఆనందమునకు భద్రతలు.

లోధి

కేసరికుటీరం లిమిటెడ్, మద్రాసు.

తెలుగు వర్ణాలను, నైలామును, కమిగనాదును విజయము
 నీతారామ జనార్దన్ స్టోర్స్, బెజవాడ, సికింద్రాబాదు, మద్రాసు.

తెలుగు స్వతంత్ర

విషయ సూచిక

సంపుటి 2. సంచిక 10.

శుక్రవారం, అక్టోబరు 7, 1949

పుట

సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలు	3
దృశ్య కావ్యాలు—“అరుద్ర”	6
కృష్ణానది వరదలు—రావెళ్ల హనుమంతరావు	7	
సాయంధ విప్లవం: సాంఘికాభివృద్ధి— మోపర్తి వెంకటరమణయ్య	3
సమాజవ్యవస్థలో ముస్లి—నవ్యసాచి	13
ఆభ్యుదయ (సీరియల్)—ఈరంకి వెంకటరావు	17
కాస్త్రోనికానం: సూర్యగోళం— రావిపూడి వెంకటాద్రి	21
నియంతృత్వమా? ప్రజాస్వామ్యమా?— భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు	27
అమృత శక్తులు (స్కెచ్)—కొండేపూడి సూర్యకామరాజు	32
ఛి, ఆబి, ఆస్మీ—వి. ఆర్. కాస్త్రి	37
విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర)— డాక్టర్ నేలటూరి వెంకటరమణయ్య	39	
ఆహార పుష్పం (కథానిక)—‘జయంతి’	43	
సోషలిస్టుల విచారాంగ నీతి— నారాయణప్రసాద్	46
జనవాక్యం	47

న్యాయవిచారణ - కార్యనిర్వాహక శాఖల నిధజన మద్రాసు ప్రభుత్వం వాసు చెంగల్పట్టు, ఉత్తర ఆంధ్రా జిల్లాలలో యీ నెల 2 వ తారీఖునాడి అమలుపరచారు. ఇక్కడి రెండు చిత్రాలూ చెంగల్పట్టులో సంస్కరణ ప్రారంభోత్సవ సమయంలో తీసినవి.

(వైన): గౌ॥ ప్రధానన్యాయమూర్తి శ్రీ, పి. వి. రాజమన్నార, స్థానిక న్యాయవాదుల సంఘం సెక్రటరీ, జిల్లాజడ్జ్ శ్రీయుత పి. యస్. రామ స్వామి మొదలైనవారిని కాననగును

(క్రీడా): గౌ॥ మంత్రి శ్రీ భక్తవత్సలంగారు ఉపన్యోగిస్తున్న దృశ్యం.

స్వతంత్ర

సంపుటి-2
సంచిక-10

ఆప్టోబరు 7, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి శుక్రవారం

శ్రుతిమించిన రాజకీయాలు

త్రుసలు పాకిస్తాను వర్గపటమే తుంటు
రాజకీయాల ఫలితంగా వర్గడింది.
దేవులతోనూ, తిట్లతోనూ, చవుక
బాదు బెదరింపులతోనూ, తంపులు
వెళ్ళే వై వార్లరహస్యసహకారంతోనూ
తంగా తోకా లేని వాదనలతోనూ జిన్నా
సాహెబు పాకిస్తానంటూ ఒకటి వర్గాటు
చేసి పోయినాడు.

ప్రత్యేకరాజ్యం లభించటమే ఆల
స్యంగా పాకిస్తాను మహా నాయకులు,
ఇండియాలో నిగబడిపోయిన లక్షలాది
ముస్లిముల గతి ఆలోచించక - వారిని
పాకిస్తానుకు రానివ్వమనికూడా ప్రకటన
చేసి - పాకిస్తానులోని హిందువులపై
హింసాకాండ సాగించారు.

అటుతరువాత హైదరాబాదులో
కుట్ర సాగించాడు. హైదరాబాదును
మరొక పాకిస్తానుగా తయారుచేయటా
నికి ప్రయత్నించారు. అటు కాశ్మీరు
మీద ఇదే వాసనగల రాజకీయ ఎత్తులు
ప్రయోగించారు. పాకిస్తాను రాజకీయా
లను ఎత్తు లనటంకన్న జిత్తులనటం
నబటుగా ఉంటుంది. రాజకీయంగా
గెలుపు సాధించటానికి ఎటువంటి అస
త్యాలనైనా సరే జంకకుండా ప్రచారం
చేయటమూ, ఎటువంటి నీచాలకైనా

వాల్పడటమూ పాకిస్తాను ప్రేడు
మార్కుగా పరిణమించింది. విశ్వరాజ్య
సమితిలో స్థానం సంపాదించడంలో పాకి
స్తాను రాజకీయాల దర్శంధం అంతర్జా
తీయ చర్చలలోకికూడా పాకింది.

కాశ్మీరులో వారు చేసిన ఘోరాలూ,
పాకిస్తాను విడిచివచ్చిన కాం ది శీ కు ల
ఆస్తు ల ను ది గ మిం గ టా ని కి
పాకిస్తాను ఎత్తిన ఎత్తులూ, ఇండియా
పాకిస్తానులమధ్య జరిగే వ్యాపారం చెడ
టానికి పాకిస్తానులో జరిగే యత్నాలూ,
రూపాయి విలువ తగ్గింపు మూలంగా
లాభం చేసుకుంటామని పాకిస్తాను
చేస్తున్న కుయుక్తులూ అందరూ ఎరిగి
నవే.

ఒక పాకిస్తానుతోనేగాక ఇతర దేశా
లన్నిటితోనూ ఇండియా ఎంతో పెద్ద
మనిషితరహాగానూ, ఆత్మ గౌరవం
తోనూ ప్రవర్తిస్తున్నది. కాని దురదృష్ట
వశాత్తూ ఇంకా అంతర్జాతీయ రాజ
కీయాలలో నైనిక బలానికి, కుట్రచేసే
శక్తికి ఉండే పలుకుబడి పెద్దమనిషితర
హాకు లేదు. పాకిస్తాను ఇండియా,
కాశ్మీరుల విషయంలో అనలంబిస్తున్న
కొద్ది రాజకీయాలవల్ల పాకిస్తాను అంత
ర్జాతీయ "ఖ్యాతి"కి భంగంపమీ కలుగు

తున్నట్టు కనపడదు. మీదు మిక్కిలి బ్రిటనులోనూ, ఆమెరికాలోనూ పాకిస్తానుకు అనుకూలంగా ప్రచారంచేస్తూ ఇండియాపై దుమ్ము చల్లటానికి సిద్ధంగా ఉన్న పత్రికలు చాలా ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది.

ఇటీవల ఒక “పెద్ద మనిషి” అయిన రాజకీయవేత్త, ఆమెరికాలో ఒక ప్రసిద్ధ పత్రిక ప్రచురించిన సంపాదకీయానికి జవాబుగా, పాకిస్తాను ఆవలంబిస్తున్న రాడీ విధానాన్నీ, ఇండియా పెద్దమనిషి తనాన్నీ విశదీకరిస్తూ ఒక లేఖ రాశాడు. పాకిస్తాను ఏ విధంగా తన సైన్యాలను కాశ్మీరుమీదికి పంపి తనకేమీ తెలియదని అబద్ధం వాడిందీ, కాశ్మీరు కమిషను తీర్మానాన్ని ఏవిధంగా పాకిస్తాను న్యతి చేసిందీ, కాశ్మీరు కమిషనువారు పాకిస్తాను తప్పును ఏవిధంగా కప్పిపుచ్చుతున్నదీ వివరించి చెప్పాడు.

ఇదంతా ఈవిధంగా ఎందుకు జరుగుతున్నది? విశ్వ రాజ్యసమితివంటి పరువు గల సంస్థ నియోగించిన కమిషను వారు కాశ్మీరులో అడుగు పెట్టగానే పాకిస్తాను పక్షపాతులై ఇండియాకు ద్రోహం ఎందుకు తలపెట్టారు? ఈ అంతర్జాతీయ కమిషనుకు సంబంధించిన ఒక పెద్దమనిషి తన మానవమర్యాదలు కూడా పాటించకుండా, కాశ్మీరు ప్రభుత్వం శత్రువుగా ప్రకటించిన ఒక పెద్దమనిషి సాత్తును ఆ ప్రభుత్వానికి తెలియకుండా పాకిస్తానుకు చేరవేయటం ఎందుకు జరిగింది?

ఒకప్పుడు మన దారిద్ర్యమూ, వెనుకబాటూ పాశ్చాత్య దేశాలను ఆర్జించాయి గాని బ్రిటిషు వారు మనలను ఇతర దేశాల బారినుండి కొంతవరకు,

స్వార్థంతోనే కానివ్వండి, కాపాడారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఇండియా బైరాగుల సత్రం అనే భావన ఒకటి ప్రచారంలోకి వచ్చినట్టు కనిపిస్తుంది. ఈ భావన కలిగినమాట నిజమైతే పాకిస్తాను రాడీ రాజకీయాలు దాన్ని మరింత బలపరచటంలో ఆశ్చర్యం ఉండదు.

ఇండియా యెడల పాశ్చాత్య దేశాలకు భయభక్తులు కలగవలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా పాశ్చాత్య దేశాలు ఇండియాపట్ల తగిన గౌరవంతో మనలు కునేటట్టు చెయ్యాలి. ఇండియాలో అడుగు పెట్టిన మరుక్షణం తాము ఎట్లా ప్రవర్తించినా తమ ఆత్మగౌరవానికి హాని ఉండవనే దురభిప్రాయం వారికి కలగరాదు. ఇటువంటి గౌరవం ఇండియాకు చేకూరాలంటే రెండే మార్గాలు—ఒకటి, ఇండియా సాయుధ బలం ప్రదర్శించటం; రెండవది, దేశప్రజలందరినీ కూడగట్టే దేశీయ, అంతర్జాతీయ విధానాలు అవలంబించటం. ఇందులో మొదటి పద్ధతి అనేక కారణాల చేత పాసగదు అది మనకు అవసరం లేదు. అటువు బాంబులతో వచ్చే క్లిరికోసం మనం ఆమెరికాతో పోటీ చేయలేం. కాని రెండవ పంథా పోటీ లేని పంథా. ఈ పంథా తొక్కిన అన్ని దేశాలకూ అంతర్జాతీయ గౌరవ మర్యాదలున్నాయి. ఆమెరికా రాజకీయాలను ఆమెరికనులూ, రష్యా రాజకీయాలను రష్యనులూ, బ్రిటను రాజకీయాలను బ్రిటిషువారూ గట్టిగా బలపరుస్తారు. చైనా అంత పెద్ద దేశమై కూడా అంతటికలహం మూలంగా అంతర్జాతీయంగా అనామకంగా ఉండిపో

యింది. రేపు, కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని చై నా ప్రజలు బలపరిచినట్టుయితే చై నాకు తప్పక అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి వస్తుంది. ఇండియా విభజన ద్వారా చాలా ఖ్యాతిని పోగొట్టుకున్న దన టూనికి సందేహం లేదు. ఈ ఖ్యాతిని ఇండియా తిరిగి సంపాదించాలి.

ఇప్పటికై నా ఇండియా కున్న పలుకు బడి కేవలం దేశవిస్తృతినిబట్టి రాలేదు. ప్రస్తుతానికి ప్రభుత్వానికి ప్రతిపక్షం లేక పోవటమూ, కిస్ కోట్ల ప్రజలకు నైవహా వ్యక్తక నాయకుడుగా ఉండటమూ చాలా వరకు తోడ్పడ్డాయి. కాని ఇక ముందు ఈ పునాది చాలదు. ఈ ఖ్యాతి కూడా దూరాన రాణించినంతగా దగ్గి రలో రాణించదు. ఇకముందు ప్రజలు ఎన్నుకొనే ప్రభుత్వం అవలంబించే విధానాలను ప్రజలందరూ బుద్ధిపూర్వకంగా బలపరచాలి. ఎట్టి తీవ్రపరిస్థితి వచ్చినా ప్రజలు ప్రభుత్వం వెనకే ఉంటారనే విశ్వాసం కలగాలి. ఆ విధంగానే ఇండియా తన అంతర్జాతీయ ఖ్యాతిని హెచ్చించుకో గలదు. అటువంటి దేశమే ఆర్థికంగానూ, రాజకీయంగానూ కూడా ముందుకు రాగలుగుతుంది.

చర్యశ చర్యశా

ప్రత్యేక కాంధ్రరాష్ట్రం విషయమై నాయకత్రయం తయారుచేసిన నివేదిక లోని సూచనలకు భిన్నమైన తీర్మానాన్ని కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ ఆమోదిస్తుండేమాననే భారత హస్త్యా స్పదం. ఇటీవల సమావేశమైన ఆ కమిటీ వెనకటి సూచనలనే పునరుజ్ఞాపించింది.

వివిధ ఆంధ్రసంస్థలవారు తీసుకువెళ్ళిన రాయబారాలకు నాయకుల దర్శనం లభించకపోలేదు; సావధాన చిత్తులై స్తవనీయమైన ఓర్పితో, నాయకులు నివేదికలన్నీ పరిశీలించారు; తమ చేత నైనదంతా చేయగలమని హాధానాలు యిచ్చడంకూడా జరిగింది. అఖిలకు లేలిన సారాంశం మొదట ఏనాడో తేల్చినదే: ఆంధ్రులు మద్రాసుపైగల హక్కును వదలుకోవాలి; లేనినాడు రాష్ట్రసిద్ధి జరగదు. ఆ మధ్య డాక్టర్ సి. ఆర్. రెడ్డిగా రభిప్రాయపడినట్లు, న్యాయసూత్రాలకు బద్ధమై ఉండడం కంటే, కొందరు వ్యక్తుల అనుగ్రహాలకు అనుగుణంగా నేటి ప్రభుత్వ తులండ డం నిరాశాకరం. ప్రజాస్వామికమైన న్యాయ సూత్రాలను అన్వయించి పరి క్షిస్తే, మద్రాసు ఎవరిదో తేల్చడానికి ప్రమాణాలు పురాతత్వ శాస్త్రవేత్తల పరిశోధనలూ కావు, నాయకుల ఇచ్చా విలాసమూ కాదు; మద్రాసులో నేడు నివసించే అశేషప్రజానీకపు అభిప్రాయం. వయోజనులందరికీ ఓటింగు హక్కు నిచ్చి, “రెఫరెండం” జరిపించిన నాడు, మద్రాసుసమస్య నిర్దుష్టంగా పరిష్కారం అవుతుంది. రెఫరెండం తమ కనుకూ లంగా ఉంటుందనే పూర్ణ విశ్వాసం ఆంధ్ర నాయకులకు లేని నాడు, తాము కాలాని కెరురీదుతున్నామని గ్రహించి, నాయకత్రయం సూచించిన మంత్రుల కంగీకరించి వివాదగ్రస్తం కాని ప్రదేశాలతోనైనా వెంటనే ఆంధ్రరాష్ట్రం నిర్మించడానికి తోడ్పడ్డం వారి కనీస ధర్మం.

దృశ్యకావ్యాలు

ఆరుద్ర

దృశ్యకావ్యాలకూ దృశ్యకావ్యాలకూ ప్రయోజనంలోనే చాలా వ్యత్యాసం కనబడుతుంది. శ్రవ్యకావ్యాలు జనపద సుఖబోధ్యం కాకపోవచ్చు. సూర్యకబ్ధార్థసంపన్నం అవచ్చు. వాటి సౌందర్య సందేశాల సాస్యాదించడానికి ప్రత్యేక విద్యా సంస్కారాలున్న సమృద్ధి యాదు కావలసి ఉండవచ్చు. అయినా వాటికి జన బాహుళ్యంగా ప్రచారం కలగడానికి సమిప్తి ప్రయోజనాలకు వినియోగపడడానికి వ్యాఖ్యాత అవసరం అని తెలుసుకొన్నాం. వారికేకపా కాన్నికూడా వ్యాఖ్యాత అరటిపండు ఒలిచిపట్టు సామాజికమడికి చెప్తాడు.

దృశ్యకావ్యాల సంగతి వేరు. ఇందులోనూ కావ్యాన్ని వ్యాఖ్యానించడం అన్నది లేక పోలేదు. అపని నటనటమలు చేస్తారు. కానీ కాలం పరిమితం. అందుకే ధరశముని దృశ్య కావ్యాల గురించి

మృదులలిత పదార్థం సూర్య కబ్ధార్థహీనం
జనపద సుఖబోధ్యం యుక్తిమతో నృత్య
యోజ్యం

బహుకృత రసమార్గ శుద్ధి సంధానయుక్తం

సభవతి శుభకావ్యం నాటక ప్రేక్షకాణాం. అని ఆదేశించేడు. ఇందులో 'ప్రేక్షకాణాం' అన్న పదం చాలా ముఖ్యమైంది. పోతలు గానీ శ్రోతలుగానీ అయిన వాడు ధరత ముని ఇంకొక విధంగా చెప్పికిందే వాడేమో. 'సూర్య కబ్ధార్థహీనం' 'జనపద సుఖబోధ్యం' అన్న లక్షణాలు పాత్రోచిత భావమ అద్భుత భగ లడం సంభవించవచ్చు అనే అనుమానానికి అవకాశం లేకపోలేదు. కన్యాశుల్కంలో మధుర వాణి ఇంట్లో వివిధ సంస్కారాలూ సంప్రదాయాలూగల మధురవాణి, పోలినెట్టి, భుక్త, పూజారి గవరయ్య మొదలైన వాళ్ళు కూర్చోని చీట్లాట అడుకున్నారు. అప్పుడు భుక్త ఒక

సందర్భంలో 'మృత్రికావమే' అన్న ఒక్క పదంతో సమాధానం చెప్తాడు. ఈమాట సూర్యకబ్ధార్థ హీనం, జనపద సుఖబోధ్యం కాదు; అయినా పాత్రోచితం. కన్యాశుల్కం నాటక ప్రేక్షకులకు నిర్దేశించబడిన శుభ కావ్యం. అక్కడక్కడ ఇతరేతర సంసారాలకు చెప్పున అర్థమవని కొన్ని ప్రయోగాలుఉన్నా మొత్తం మీద సుఖబోధ్యం అవుతుంది.

నటనలుల హావభావచేష్టలవల్ల ఇటువంటి పదాలు బోధపడడం జరుగుతుంది. గీరికం పాత్రోచితంగా ఇంగ్లీషు పదాలూ వాక్యాలూ అకేషంగా కన్యాశుల్కంలో దొడ్లుకాయి. అవి నాటక ప్రేక్షకుల ఆస్వాదనకు అడ్డురానో రావచ్చు. రాకపోవచ్చు. నా అతి చిన్న జనంలో నేను తొలిసారి కన్యాశుల్కం చదివి నల్లపం ఇంగ్లీషుపదాలు దొడ్డిన సందర్భాలలో వాటిని వాడేసితక్కిన నాటకం చదువుకొన్నాను. అవగాహన పెరగనినాటికే అకావ్యం ఎంతో ఆనందాన్ని ఇచ్చింది. అలాగే పొందవ నాటకాలలో పద్యాలుమినహా వదనం చదువుకొన్నాను. తీరాఒకసారి నాటకం చూస్తున్నప్పుడు ఉద్యోగ విజయాలలోని పద్యాలకు నచ్చమోరులు కూడా కొట్టేయ. నాటికి ఆ పద్యాలలోని అర్థం బోధపడక పోవచ్చుగానీ నటమడి వాచకమే, గానమే కావ్యానికి వ్యాఖ్యానం అయింది. సమగ్రంగా అర్థమవకపోయినా కలిగించ వలసిన ఉద్దేశం కలిగిస్తుంది నటన. అందుకే పాత్రోచితభాష 'సూర్యకబ్ధార్థ హీనం', 'జనపద సుఖబోధ్యం' అన్నలక్షణాలకు అడ్డురాదు. సరికదా పాత్రోచితభాష వాడనివాడు కావ్యం సంపూర్ణ సౌందర్యం పొందడు.

'జనపద సుఖబోధ్యం' అన్న లక్షణానికి పీలుగా మరీ ప్రాధమికంగా మన వీధిసాటకాలు ఉంటాయి. అందులో ప్రతి కొత్త పాత్రా ప్రవేశించినప్పుడు ఆ పాత్ర ప్రవేశిస్తున్నట్టు ఒక పాట, ప్రవేశించేక మాత్రధారుడు పాత్రో ఎదురు వెళ్లి "ఎవరయ్యా! మీరు!" అని ప్రశ్నించడం "ఇదే, నేను శ్రీకృష్ణ భగవానుడ నురా!" అని ఆ పాత్ర సమాధానం చెప్పడం, "మీరు శ్రీకృష్ణభగవానులు. అయితే ఆయేరు

గానీ ఇక్కడ కండువ విజయం చేకూడే అని
సూత్రధారుడు అడగడం అతడు వివరించడం
కష్టం. నేడు ఇంత అతిగా దృశ్యకావ్యాలుగా
విశదీకరించ వలసిన పనిలేదు గానీ నేటి కొత్త
కళారూపం అయిన క్రవ్యకూపకానికి రేమారమి
ఇంత సౌలభ్యం అవసరం.

దృశ్యకావ్యాలలో ఆంధ్రబాటలో ఉన్న

కొత్తరూపం చలనచిత్రం. చలనచిత్ర కావ్యానికి
భగవంతుని ఆదేశించిన లక్షణాలన్నీ అక్షరాలా
వర్తిస్తాయి. చలనచిత్ర నిర్మాణం తమ కావ్యా
లకి ప్రేక్షకుల ఆభిరుచి అయివుపట్టు అని
టాకకాలిగా గుర్తించి చాలా కాలం అయింది.
చలనచిత్రాలలో శుభకావ్యాలు వచ్చినవాడు
వై లక్షణాలన్నీ ఉంటాయి.

కృష్ణా నది వరదలు

కృష్ణానది విజృంభించి ప్రళయగూఢా గాల్పించి.
మహాప్రవాహం గా విచ్చిన కృష్ణ వేటిను
కట్టి శ్రోధానికి గురై లక్షలాది ప్రజలు వర్షించ
లేని బాధల కెరమ్యారు. గ్రామాలకు గ్రామాలే
నీళ్ళలో మునిగిపోయాయి. ఇట్లు పడిపోయాయి.
పాడివనపులు-దుర్గ్మలెడ్డులు- మేకిలు- గొర్రెలు-
మున్నగు జీవరాసులు లక్షలాదిగా మరణం
చాయి. ప్రజలెన్నో విధాలుగా కష్టనష్టాలకు
గురయ్యారు. పెట్రే బేడలు- పగులు చూచారు-
ఇట్లు నాకిట్లు- ఆహారకామ్య- ఆనేకం కోరికలు
యూరు. గొడ్డిమగిని మొరక మ్మ- మున్నగు
సూక్ష్మ శక్యంగా కొంత సామానుకు బయటకు
చేరలేమో గల్గారు. మిగతావారు ప్రాణాలతో
అయటకు చేరటమే కష్టమవుతుంది.

ఇంతకుపూర్వము 1903 వ సంవత్సరంలో
కృష్ణానదికి ఇదే విధంగా వరదలు వచ్చాయి.
అప్పుడు బెజవాడ దగ్గర ఆనకట్టమీద 23
అడుగుల ఎత్తు నీరు వచ్చింది. తరువాత 1914
లో మరొకసారి వరద వచ్చింది. అప్పుడు ఆన
కట్టమీద 21 అడుగుల ఎత్తు నీరు ప్రవహిం
చింది. ఇప్పుడు వచ్చిన వరద నీటి రాటి కంటే
అధికంగా వున్నదని ప్రజలు చెప్పుకుంటున్నారు.

మన దేశంలోవున్న అన్ని నదులకూ ఏదో
ఒక నమయంలో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఏదో ఒక
ప్రాంతంలో ప్రతినవత్సరం వరదలు వస్తూనే
వున్నాయి. ప్రజలు బాధపడుతూనే ఉన్నారు.
కష్టనష్టాలకు గురిఅవుతూనే వున్నారు. తినేం
దుకు తిండి లేక- ఉండేందుకు ఇట్లు లేక- కట్టు
కునేందుకు బట్ట లేక మహాప్రవాహం నుండి
అతుకుడిత్రుడా అని అయటకు వచ్చి కడరాని

బాధలు పడుతూనే వున్నారు. ఆ పంచ
లాపంచలా బడి దయాభక్తులకోసం ఎగురుచూసే
వారు. ఇలాటి యాదీదాధలవల్ల ప్రజల కేవిధమగు
నష్ట- కష్టాలు రాకండా లేలికలో సమాప్తి కెంది
చోపటానికి నీలుగావుండటానికిగాను ఆనేక నదు
లకు- ఆనేకచోట్ల ఆనకట్టలు కట్టడం అవసరము.
అలాచేస్తే వరదలు ఇంక మహోద్భవకంగా రావు.

ఆనకట్టలు కట్టటానికీ, నీటి కట్టలు ఎత్తుగానూ-
వెడలంగానూ- గట్టిగానూ వూడేట్లు నిర్మించ
డానికి ఇప్పవరకు విశేషియ ప్రభుత్వం ఎందుకయ్యి
భద్రచేయకలసివుంటుందో లెక్కచేయవలసి.
ఆపని చేయటంవలన కనకు లాభమో నష్టమో,
అందుకుగాను పెట్టిన పెట్టుబడికి కనీస కష్టీ
చూడమే వస్తుందో, అదనం లాభం వస్తుందో,
అందవాలూ కేసుకుంటూవుండేవాట్లు. మన దేశ
శ్రేయస్సుకు, ప్రజల బాగుకు కొరక చాకిర్యలా
భాసి, సామ్రాజ్య రక్షణకీ మాత్రమే ప్రాధాన్య
మిస్తూ విషయాన్ని పరిశీలించటంవలన వా
రింగంటి పనులకు శాశ్వతంగా పరిష్కరించటానికి
పూనుకోలేదు.

ఆనేక నదులకు ఆనేకచోట్ల ఆనకట్టలు
కట్టటంవలన విరదల ప్రమాదం వూడదు. నిలవ
నీరును కాలువలద్వారా భూముల్లోకి మరల్చటం
వలన అవకంపంటలుకూడా పండించవచ్చును.
ఇవ్వడు విరదలమూలాంగా నష్టపడిన ప్రజలు
తిరిగి ఇట్లు కట్టుకునేందుకు అధికంగా నష్టాయం
జేస్తూ ప్రభుత్వం యీ నమస్యలకు శాశ్వతంగా
పరిష్కరించడానికి పూనుకొనటం అవసరము.

—రావెల్ల హనుమంతరావు

సాయుధవిప్లవం - సాంఘికాభివృద్ధి

మోపర్తి వెంకటరమణయ్య

విప్లవాన్ని గురించి చర్చించే ముందు ఆనలు విప్లవమంటే యేమిటో తెలుసుకోవటం అవసరం. ఈ సందర్భంగా రెండు విషయాలు గుర్తుంచుకోవాలి-(1) సంఘ నిర్మాణంలోను, ప్రభుత్వ విధానంలోను మార్పు తెచ్చే ప్రతి తిరుగుబాటు విప్లవం కాబాలను. (2) విప్లవానికి సాయుధమైన తిరుగుబాటు, తప్పనిసరిగా రైతాకం లక్షగా లయిపోరాడు. సాధారణంగా 'విప్లవ' అనే మాటను ఒక పెద్ద తిరుగుబాటు అనే అర్థంలో వాడటం మరిపాటి సరిపోయింది; కాని యిది సరికాదు. విప్లవం అనే పదము మరిగాను దేశం తెలియజేస్తుంది. ఆకాశమున స్థితి కంటే ఉత్తమమైన స్థితికి చేరుకోవడం తిరుగుబాటు కాదు. విప్లవం కాదు. అంటే కాని చీగ తిరుగుబాటు విప్లవం కాబాలను. ఇందుకు దాహాదా రహ్యలో బోల్షివిస్టు తిరుగుబాటును, న్యూస్ పేపర్ గాజీ తిరుగుబాటును ఉన్న వ్యత్యాసం పోలింపవచ్చును. బోల్షివిస్టు తిరుగుబాటు ఫలితంగా రహ్య సామాజిక వ్యవస్థలో అంతకు ముందే ఉన్న ఆభివృద్ధికి ముందు స్థాయిని రాబడింది. కాట్టియన్ విప్లవమన చెబుతున్నాం. గాజీ తిరుగుబాటు ఫలితంగా జర్మనీ సామాజిక వ్యవస్థలో కలిగిన ఆభివృద్ధి కరమైన మాక్సీమీ లేదు. వైగా అంగకు ముందున్న దానికంటే ఆభివృద్ధిని సాధకమైన సామాజిక వ్యవస్థ స్థాపించబడింది. అంగలవల గాజీ తిరుగుబాటును విప్లవమన పిలుస్తే, ఆసిని ప్రత్యామ్నాయ విప్లవము. హెంటర్-సెవెన్ టూన్ అంటారు. ఇది సాయుధమైన తిరుగుబాటు మాత్రమే విప్లవమనిగాని, విప్లవం రైతాకం కోసే తప్ప జరుగ పిలువబడిన కాని అనుకోనిది. తప్ప. సామాజిక వ్యవస్థలో ఆభివృద్ధి కరమైన మార్పు తెచ్చేందుకు రహ్యలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ, బ్రిటన్ లో లేబర్ పార్టీ ఆనువదించిన విధానాలకు కల లేదా పోలిస్తే యిది లేలికగా బోధపడుతుంది. రహ్యలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ

సాయుధమైన తిరుగుబాటు ద్వారా ప్రతిపక్షాన్ని సాధించే భూమిని, బ్రిటిష్ కార్మికవర్గం కాంతియుగానికి, చట్టపరమైన పద్ధతుల ద్వారా లక్ష్యాసాధనకు భూమిని. 1945 ఎన్నికలలో కార్మికవర్గం అభివృద్ధిని సాధించి సోషలిస్టు పరిణామానికి భూమిని పట్టించి బ్రిటన్ లో ఒక విప్లవం జరిగిందని చెప్పవచ్చును. విప్లవం అని మనం అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రజాస్వామ్య విధానం ద్వారా జరుగుతున్న పునర్నిర్మాణం యిది విప్లవంగా పరిగణించవచ్చు. యిది ప్రకారం విప్లవం.

వై చర్చకుట్టి విప్లవం అంటే విధానాల తెలుసుకోని - ఒకటి సాయుధ విప్లవము (ఇన్ సర్మిస్), రెండవది ప్రజాస్వామ్య విధానాన్ని ఆనువదించి ప్రజల సర్వత్రా ద్వారా కొనసాగించబడే విప్లవం. మనదేశంలో సామాజిక పరిణామం కొంచెం ముఖ్యంగా కమ్యూనిస్టులు, గివల్కూచర్ల కమ్యూనిస్టులు, ప్రాంతీయవాదులు మొదలైన వారు సాయుధ విప్లవం కొనసాగించాలంటే, మన కొంచెం - కమ్యూనిస్టులు, రాజీవ్ గాంధీ కమ్యూనిస్టులు ప్రకారం విప్లవం కొనసాగించాలి అన్నారు. నేటి పరిస్థితిలో వై చర్చకుట్టి కొను యిది సాధ్యము, వాస్తవమును అన్నది చర్చనీయం.

మొగట సాయుధవిప్లవ విషయం పరిశీలిద్దాం. ఆనలు సాయుధ విప్లవం అనేది ప్రాచీన విప్లవ సుప్రదాయాలలో ఒకటి. ఇంకా ప్రాచీన విప్లవ ప్రధానం పడేవగా ఉన్న ప్రజాతాత్పర్య తోలి అర్థభాగంలో తయారు చేయబడిన కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టో సామాజిక వ్యవస్థలో మార్పు తెచ్చే సాధనగా సాయుధ విప్లవాన్ని స్వీకరించింది. ప్రభుత్వం అనేది దేశ ఆర్థిక జీవనాన్ని గుప్పిట్లో యిరిగించుకున్న కర్తము తన ఆధికార రక్షణకు వినియోగించుకోనే ఒక సాధన కాబట్టి ముందుగా ప్రభుత్వాన్ని కూలవ్రోస్తే కాని సామాజిక వ్యవస్థలో మార్పు చేయటం సాధ్యం

పదదని మార్పు భావించాడు. అయితే ప్రభుత్వం అధికార నిర్వహణకు సాధనకాటట్టి హింసతోనే కాని దానిని పడగొట్టటం సాధ్యంకాదనికూడా నిర్ణయించబడింది. నాటినుండి నేటివరకు కమ్యూనిస్టులకు సాయుధ విప్లవమే సాధనగా ఉన్నది.

అయితే ఫ్రెంచి విప్లవానంతరం 50 సంవత్సరాలకే సాయుధ విప్లవం జరుగదనుకుంటున్న అనుమానాస్పదమని వెల్లడి అయింది. 1789లో జరిగిన ఫ్రెంచి విప్లవంలో ప్రజల చేతికి అందిన ఆయుధాలతో 16 వ లూయీ నైస్యాలపై తిరుగబడి జయించారు. కాని 1870 నవంబరులో జరిగిన పారిస్ కమ్యూన్ పూర్తిగా అలాచి వేయబడింది. పోరాటపు శక్తుల సంబంధంగా కలిగిన మార్పు యిందుకు ప్రధాన సూక్తువు. ఫ్రెంచి విప్లవం నాటి బోర్నూక్ ప్రభుత్వం నైస్యాలకు, పారిస్ కమ్యూన్ నాటి ప్రవ్యక్త నైస్యాలకు యెంతో తేడా ఉంది. అప్పటికే యుద్ధ విధానంలోను, నైతిక శిక్షణలోను, యుద్ధ పరికరాలలోను చాలా అభివృద్ధి జరిగింది. క్రమ శిక్షణతో, మారకాయుధాలతో పోరాడే నైస్యాలకు యెదురొడ్డి సామాన్య ప్రజల చేతికి అందిన ఆయుధాలతో పోరాడి జయించటం అనుభవమని తేలిపోయింది. ఇదే కారణంగా రెండు ప్రపంచ యుద్ధాల మధ్య కాలంలో యూరపులో చెలరేగిన విప్లవాలన్నీ (చిక్కు రష్యాలో కప్ప) ఘోరపరాజయం పొందినవి. జర్మనీ, ఫిన్ లాండ్, హంగరీ, ఆస్ట్రీయా, స్వెయిన్ మొదలైన దేశాలలో సంభవించిన సాయుధపు తిరుగుబాటులన్నీ పూర్తిగా అణచి వేయబడినవి.

చిక్కు రష్యా విప్లవానికి మాత్రం కొన్ని ప్రత్యేక అనుగుణ పరిస్థితులు తోడ్పడినవి. ముఖ్యంగా జర్మనీపై యుద్ధంలో వారు చక్రవర్తి నైస్యమంతా చితికిపోయింది. దేశంలో నలుమూలలా తిరుగుబాట్లు చెలరేగినవి. ప్రభుత్వోద్యోగులలో అవినీతి, అనవరత ప్రబలి పోయాయి. ఇట్టి పరిస్థితులలో యే ప్రభుత్వమైనా, యేమాత్రపు తాకిడికైనా కూలిపోక తప్పదు. దీనితోడు కేపిటలిస్టు ప్రభుత్వాలు తమలో తాము పోరాడుకుంటూ ఉండటం

వలన తక్షణం జోక్యం కలిగించుకునే స్థితిలో లేవు. యుద్ధానంతరం విప్లవాన్ని అణచ ప్రయత్నించినను వరసవర అనుమానాల వలన, ఐక్యహింసక వలన, వ్యవస్థాపక ప్రజల వ్యతిరేకించుట వలన తమ ప్రయత్నం జయప్రదంగా కొనసాగించ లేకపోయినవి. ఈ అనుభవాన్ని ఆధారంగా తీసుకొని మూడవ అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు సంస్థపారు- లెనిన్ తో సహా సాయుధ విప్లవం జయప్రదం కావాలంటే యే దేశమైనా ముందుగా నైతిక పరాజయం పొందటం అవసరమని సిద్ధాంతీకరించారు. కాని 1918 లో జరిగిన జర్మనీ విప్లవం యీ అభిప్రాయం కూడా పూర్తిగా పొరపాటని రుజువు చేసింది. 1918 లో జర్మనీ యుద్ధంలో ఓడి పోయింది. కాని నైస్యాలు పూర్తిగా చితికిపోలేదు. వైగా పాలకవర్గానికి అండగా నిలబడి నవి. జర్మనీ పాలకులు బానిస్టు రష్యా పాలకులంతగా అవినీతిపరులు. అనవరతలు కాలేదు. ఇంతేకాక విప్లవాన్ని అణచివేయ మిత్రరాజ్యాల నైస్యాలు వచ్చేమ సహజంగా తయారుగా ఉన్నవి. ఇట్టి పరిస్థితులలో సంభవించిన తిరుగుబాటు అంతమంది నైతికత తోడ్పాటు పొంద గలిగి నవ్వుటికిని పూర్తిగా అణచివేయ బడింది. ఇదే విధంగా ఫిన్ లాండ్ లో తిరుగుబాటు జర్మనీ నైస్యాలచేత, హంగరీలో తిరుగుబాటు రుషియా నైస్యాలచేత అణచి వేయ బడినవి. 1923 నాటి జర్మనీ విప్లవం కూడా పరాజయం పొందింది. దేశంలో బలవంతమైన కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఉంది, సోవియట్ రష్యా సహాయం ఉంది; వీలైతే వెబ్బలియడానికి రెడ్ అర్మీ సిద్ధంగా ఉంది. అయినప్పటికీ జర్మన్ నైస్యాలు విప్లవాన్ని మొలకెత్తగానే ప్రంచివేయగలిగినవి. అనుభవంనుండి గుణపాఠం నేర్చుకొంటూనే బదులు కమ్యూనిస్టులు తప్పుతా సోషల్ డెమోక్రాట్లపై వేసి ఆత్మ సంస్పృహ చెందారు.

ఇక రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం తూర్పు యూరపు రాజ్యాలలో కమ్యూనిస్టులు అధికారంలోకి రావటానికి ప్రధాన కారణం రష్యా తోడ్పాటే. ఈ దేశాలలో వీరు అధికారం చేజిక్కించుకోగలిగింది రెడ్ అర్మీ రుపాతుల అండ

తోను, ప్రకృత్యలను మోసగించుటద్వారానే గాని సాయుధ విప్లవం ద్వారా మాత్రం కాదు. ఐజోప్టావాకియాలో కమ్యూనిస్టుల తిరుగుబాటు జయప్రద మవటానికి కారణాలు- టెనిష్, మాజిక్ లు అంతర్యుద్ధానికి, రక్తపాతానికి వెరచి రష్యా ఒత్తిడికి లొంగిపోవటము, నైస్యమంతా రష్యా ఆదుపుగా ఉండటము. ఐజోప్టావాకియా సమస్య రెండవ మ్యూనిక్ అయి, ప్రజాస్వామ్యరాజ్యాల కండ్లు తెరపించి, కమ్యూనిస్టు ఉపద్రవం బోధపడేటట్లు చేయాలని టెనిష్ వాంఛించినట్లు ఆకలిఅనుచరులలో ఒక రన్నారు. వై సానుటలను బట్టి రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం యూరపులో కేవలం వ్యక్తివై ఆధారపడి విజయం సాధించిన సాయుధవిప్లవం ఒక్కటి కూడా లేదని విశవ మయింది.

అయితే చైనాలో కమ్యూనిస్టుల విజయం సాయుధ విప్లవ వాదులకు—ముఖ్యంగా ఆసియాలో—తిరిగి ఆశను కేకెత్తించింది. కాని చైనా కమ్యూనిస్టుల సాయుధ విప్లవం సఫల మగుటకు కూడా రష్యాలోవలెనే కొన్ని ప్రత్యేక అనుకూల పరిస్థితులు తటస్థపడటమే కారణము. అసలు చైనా విప్లవం నిన్ను మొన్నటిది కాదు. ఇప్పటికీ యిరవై సంవత్సరాల నుండి జరుగు తున్నది. మొదట కమ్యూనిస్టులు చాంగ్ కై-షేక్ చేతిలో శీఘ్రంగా దెబ్బ తిన్నారు. కాని జపాన్ దండయాత్ర ఆకలి చేతులను కట్టి వేసింది. ఒకవైపు జపానుతోను, మరోవైపున కమ్యూనిస్టులతోను పోరాడటం ఆకలికి ఆసాధ్య మైపోయింది. ఇతర దేశాలలోని అభివృద్ధి నిరోధకులవలెనే చాంగ్ కై-షేక్ కూడా జపానుతో చేతులు కలిపితే కమ్యూనిస్టులను పూర్తిగా అణచివేయ గలిగేవాడు. కాని జపాను చేతిలో కీలు బొమ్మ కావటం ఆకలికి యిష్టం లేకపోయింది. చైనా జపాను పై యుద్ధంలో కమ్యూనిస్టులకు మిత్రమండలి తోడ్పాటుకూడా లభించింది. మొదటినుండి రష్యా అండ ఉన్నది. చైనా సరిహద్దు' దేశం కావటంవలన రష్యా గుర్తునవోయం చేయటానికి బాగా సీలు కలిగింది. ఈ విధంగా పరిస్థితులన్నీ కలిసిరావటంవలన కమ్యూనిస్టులు తమ ఆక్రమణ

క్రంద ఉన్న భూభాగాలలో అధికారం సుస్థిర పరచుకోగలిగారు. రెండవ ప్రపంచయుద్ధం పూర్తి అయ్యేసరికి చైనా కమ్యూనిస్టుల పోరాటం సాయుధమైన తిరుగుబాటు దశ దాటి రెండు ప్రభుత్వాల మధ్య, రెండు నుజిత్తీక సైన్యాల మధ్య పోరాటంగా పరిణమించింది. ఈ పోరాటంలో కమ్యూనిస్టులకు రష్యానుండి, కోమింటాంగ్ పార్టీ వారికి అమెరికానుండి బయటి సహాయం లభించింది. ఎలే చాంగ్ కై-షేక్ అమెరికా సహాయాన్ని సరిగా వినియోగించుకో లేకపోయాడు. అతనిలోను, అతని అనుచరులలోను, ఉద్యోగులలోను అవినీతి, అసమర్థత, స్వార్థం మితిమీరిపోయినవి. అమెరికా యిచ్చిన ఆయుధ సామగ్రిని చాంగ్ ఉద్యోగులు కమ్యూనిస్టులకు అమ్మివేకారన్న విషయం తెలుసుకుంటే అవినీతి యొక ప్రబలిపోయిందో బోధపడుతుంది. సైనికుల జీతాలపై అమెరికా యిచ్చిన స. ధ నాన్ని వీరు తమ జేబులలో వేసుకున్నారు. సైనికులలో అసాక్ష్యత ప్రబలి యుద్ధోత్సాహం కన్న గిలిగిలి. తొడోపతండాలుగా ప్రకృత్యలతో కలిసిపో వారంభించారు. ఈ విధంగా కోమింటాంగ్ పార్టీ తన ప్రతిరోధి తన కన్ను పొడుచు కున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులలో అమెరికా సైనికంగా జోక్యం కలిగించుకోకపోవటం కాక చాంగ్ కు అర్థిక సహాయం కూడా ఆపివేసింది. అంత టిలో కమ్యూనిస్టుల విజయం ఖాయమై పోయింది. ఈ విధమైన ప్రత్యేక పరిస్థితులు తటస్థపడని చైనా, బర్మా, ఇండోనేషియా మొదలైన దేశాలలోని కమ్యూనిస్టు తిరుగుబాట్లు సీత్య కారిపోయినవి.

చైనా అనుభవాలను బట్టి 20 వ శతాబ్దంలో సాయుధ విప్లవం యేదో తలవని తలంపుగా ఆనుకూలపరిస్థితులు కలిసినస్తే తప్ప జయప్రద మవటం ఆసాధ్యమని లేటెల్ల మాకుంది. అన్ని దేశాలలోను రష్యా, చైనాలలో వలెనే జరుగుతుందనుకోవటం కేవలం మూఢ విశ్వాసమే. అందులోనూ టాంకులు, విమానాలు, బాంబులు, ఆటంబాంబులు మొదలైన ఆధునిక మారణాయుధాలు సమకూర్చుకొన్న నుజిత్తీక సైన్యాలు గల సుస్థిరమైన ప్రభుత్వాలకు సాయుధ విప్లవం

వ్వారా బడగొట్ట ప్రయత్నించటం గొర్రె పొడలు పర్వతాన్ని శీకొన్నట్లువుతుంది. విష్ణువ కా రు లు చి న్ను చి న్ను ఆయు ధాలను- తుపాకులు, రివాల్వరులు, వేలి బొంబులు మొదలైనవానిని సంపాదించగలరేకాని టాంకులు, విమానాలు, ఆటం బొంబులు సమూహ్యుతోలేరు కదా! బారీ యుద్ధ పరికరాలను యితర దేశాల నుండి సంపాదించవచ్చు సమూహ్యా ఆవి చాలి పన్ని లభించటం అసంభవం; వైగా యీ అవ కాళము అందరికీ, అన్ని వేళలా లభించదు. నేటి వరకు సంభవించిన సాయుధ విష్ణువాలలో జయ ప్రదమైన వాని సూఖ్య ఆత్మలైన; విఫలమైనవి అహం సూఖ్యాకం. ప్రైంది విష్ణువానంతరం నేటి వరకు స్వక క్రితో జయప్రదమైన సాయుధ విష్ణు వం రహ్యవిష్ణువం ఒక్కటి మాత్రమే. ఇంక నేడు వైసలలో జరుగుతున్న లోరాలాన్ని సాయుధ విష్ణువ మనటంకంటే రెండు ప్రభు త్వాలనుధ్య యుద్ధ మాటం యొక్కవ సబబుగా ఉంటుంది.

ఇంలేకాక సాయుధ విష్ణువారు తరచు ప్రత్యాఘాతక విష్ణువాల విజయూనికి అవకాశం కలిగిస్తవి. గత రెండు ప్రపంచ యుద్ధాల మధ్య కాలంలో యూరపులో బయలుదేరిన విష్ణువా లన్ని విఫలా కావటం, ప్రత్యాఘాతక విష్ణు వాలు సఫలా కావటం, తద్వారా ప్రజా స్వామ్య విధానం చావుదెబ్బ పినటం జరిగింది. విఫల సాయుధ విష్ణువాలే ఫాసిజం బలపడి యూరపు సంతటిని కనిపించడానికి బాగా తోడ్పడినవి. కమ్యూనిస్టులు బలవంతంగా తమ నెత్తిపై కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలను దుద్దుతారనే భయంతో మధ్యకరగతి ప్రజలు వివేకాన్ని కోల్పోయి ఫాసిస్టుల వలలో పడ్డారు.

సాయుధ విష్ణువారు ఆ సా ధ్య మే కా క, అవాంఛనీయం కూడాను. అనుభవాన్నిబట్టి సాయుధ విష్ణువారు ప్రజాస్వామ్యవిధాన స్థాప నకు బదులు నియంతృత్వ స్థాపనకే దారితీస్తవి అని కూడా స్పష్టమయింది. సాయుధమైన తిరుగు బాటు సాధనగా ఉపయోగించిన కమ్యూనిజం కార్మికవర్గ నియంకృత్వార్థిక దారి తీసింది. సాయుధ విష్ణువవాదులు ప్రజలను విజ్ఞానశత్రులను చేయటంకంటే వారి ఉద్దేశాలను రెచ్చగొట్ట

టానికి యొక్కవ ప్రాముఖ్యం యిస్తారు. అనేక పరులయిన ప్రజలు నాయకులను గ్రుడ్డిగా అను సరించి ప్రభుత్వాన్ని బ్రష్టు కొట్టగలరే కాని తమ మా స్వకతమైన ఆధికారాన్ని ఆదువుకో ఉంచుకొని తమ శ్రేయస్సుకు, స్వేచ్ఛకు అను గుణంగా నిర్వహించజాలరు. విద్యావిహీనతవలన, పరిపాలనజ్ఞానం లోపించటంవలన, నాయకు లందు గల మూఢవిశ్వాసంవలన పాలనాధికా రాన్ని నాయకుల చేతులలో పెట్టి పాల ముంచినా, నీటముంచినా మీదే భారమంటారు. ఇది అవసరం తీసుకొని ప్రజానాయకులనుని చెప్పకొనే కొందరు అధికారాన్ని చే జిక్కించు కొని నిరంకుశ పాలన ప్రారంభిస్తారు. వీరు తరచు ప్రజలను నీటముంచుతూ ఉంటారు. ఇందువలన సాయుధ విష్ణువంద్వారా డెమోక్రసీ సాధించ టం చగటికల అయింది.

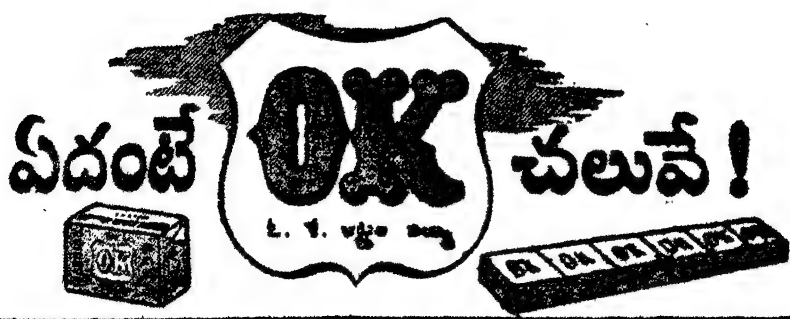
సాయుధ విష్ణువానికి ప్రత్యాఘాతకంగా ప్రజల సమ్మతి ద్వారా కాంతియుతంగా విష్ణువం సాధించే మార్గం లేకపోలేదు. ప్రజాస్వామ్య విధానాల ద్వారా ఎన్నికలలో బహు సూఖ్యా కుల సమ్మతిపొంది సామాజిక వ్యవస్థయందు విష్ణువకరమైన మార్పులు చేయవచ్చును. మార తాయుధాలతో గాక ప్రజల జట్లతో విష్ణువాన్ని సాధించవలసి ఉంటుంది. ప్రజల ఉద్యోగాలను రెచ్చగొట్టటానికి మారు వానిని విజ్ఞానశత్రులుగా చేయటం అవసరం. ప్రజల విద్యావిహీనతను, అజ్ఞానాన్ని, మూఢవిశ్వాసాలను తొలగిస్తూ పారికి ప్రజాస్వామ్య జీవకవిధానంలో తర్ఫీకు యివ్వ కృషి చేయాలి. ప్రజల బలహీనతలను అవకా శంగా తీసుకొని వారిపై ఆధికారం చలాయించ ప్రయత్నించక, వారికి కమ్యూ తాము పరిపాలిం చుకోగల సమర్థత కలిగించ పాటుపడాం లేదు స్వేచ్ఛాసూఖ్యాల ఆభివృద్ధికి యేది అనువైనదో, కాదో నిర్ణయించుకోగల విజ్ఞానం ప్రజలకు బోధిం చిననాడు సాయుధమైన తిరుగుబాటు లేకుం డానే సాంఘికాభివృద్ధి సాధించ వచ్చును. అయితే యిది సాయుధ విష్ణువమంత ఆకర్షణీ యంగా గాని, గమ్యస్థానానికి దగ్గర త్రోవగా గాని కనపడదు. ఇందుకు యెంతో సహనము, ప్రజలలో విశ్వాసము, యెడతెగని కృషి కావాలి.

దైవిధానం జయప్రదం కావాలంటే—(1) జేకంలా ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను పాటించే ప్రభుత్వ ముండాలి; (2) ఎదో ఒక ప్రత్యేక వర్గానికికాక వివిధ వర్గాల ప్రజలకు అంగీకార యోగ్యమైన రాజకీయ సిద్ధాంతం కావాలి; (3) ఈ సిద్ధాంతాలను తమలో చేర్చించుకొని, అచరణలో ప్రతిబింబించే చేయగల నైతిక ప్రమాణముగల వ్యక్తులు తయారుకావాలి. ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలను కట్టుబడికొండి ప్రజల వాక్స్వాశంక్రమము, ప్రతిజ్ఞా స్వాతంత్ర్యము, పౌర స్వాతంత్ర్యము, సమాపేకస్వాతంత్ర్యము మొదలైన పౌరస్వత్వాలకు భంగం కలిగించనంతవరకు మాత్రమే వైక తెల్లిన కాంతి యంత విప్లవం జయప్రదమయే అవకాశ ముంటుంది. నియంశ్యత్వ ప్రభుత్వాలున్న జేకాలలో సాయుధమైన తిరుగుబాటు తప్ప గత్యంతరముండదు. దీనినికోడు యేదో ఒక ప్రత్యేక వర్గానికి కాక వివిధ వర్గాలకు—కార్మికులకు, కర్షకులకు, మధ్యతరగతి ప్రజలకు, మేధావులకు—అనుకూలమైన సిద్ధాంతం సృష్టించుకోగలిగి

వుండాలి. యూరపులో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాల విఫలతనుండి మనం నేర్చుకోవలసిన గుఱిపాతం యిదే. ఇంక మూడవది అతి ప్రధానమైనది. ఉత్తమ సిద్ధాంతాలు ప్రచారం చేసే వ్యక్తులు ఉత్తమమైన నడవడిక కలవారై వుంటేనే కాని ఆ సిద్ధాంతాలు ప్రజలలో వ్యాప్తిచెందనేరవు.

ఈ విధమైన నవ్య విప్లవ మార్గము అనుసరించటం వలన సాయుధ విప్లవం వలన కలిగే ఆరాజకం, రక్తపాతం, నియంశ్యత్వ సాధన మొదలైన చెడుఫలితాలు లేకుండా సాంఘికాభివృద్ధి సాధించటం అసాధ్యంకాదు. ఇంలేకాక యీ విధానం సుస్థిరమైన ప్రజాస్వామ్య ఉనికి విధానానికి పునాది వేస్తుంది. ప్రజలు విజ్ఞాన మతులై ప్రభుత్వాన్ని తమ ఆదుపులో ఉంచుకోగలిగినవాడు నియంశ్యత్వ ప్రమాదం వాటిల్లదు. ఆప్పుడు మాత్రమే ప్రజల పేరున జరిగే ప్రభుత్వాలకా నిజమైన ప్రజాప్రభుత్వాలు ప్రాపంచికపడగలవు.

శుభ్రమైన చలువ

సమాజవ్యవస్థలో—ముష్టి

సవ్యసాచి

ముష్టి అన్న శబ్దం వివరించారు ఉండరు. కాని దీన్ని వాడుకలోనూ, నిర్వచించడంలోనూ చాలా జాగ్రత్త తీసికోవాలి. మా పూరు ఒక దొంగురి వచ్చాడు. అతగాణ్ణి ఎవరో ముష్టివాడన్నారట— ఒక్కసారిగా గుడ్డు పెద్దరిచేసి— 'హరికే కాని నన్ను పోషిస్తున్నావా?— ముష్టి అని తెగ అంటున్నావు? నర్కసు కెల్లి అర్థ రూపాయి దర్శించినట్లే, నా మొగ్గలన్నీ చూసి రెండుడబ్బు లేస్తున్నావు. న రి గ్గా మాట్లాడడం చేద్దుకో'— అన్నాడు.

అంతా నివ్వెరపోయారు.

'కాలం అలా మారింది'—అన్నాడు మా చప్పిదవళ్ళ పెద్దన్న కాపు.

కొంచెం ఇంచుమించుగా—ఎవటివారికి ఏమీ ప్రతిఫలం మావకుండా అభిప్రాయంబడం అంటే పరిహేతుంచేమో!

ముష్టి అన్న శబ్దం రోజూ ఎన్నిసార్లు వింటున్నామో తెక్కవెయ్యలేము. చిన్న పిల్లలుకూడా ముష్టివాడు అంటే అతిశయభంగా గ్రహిస్తారు. తమ చిన్ని చేతులతో నియ్యం దానంవెయ్యడం వాళ్ళకి సరదా—

దొరలు విగ్రహతరవాత. ఈ మాట మరీ వ్యాపకానికి వచ్చింది. అంగభాషలో దీన్ని బెస్టింగు అంటారు. దీనివిలువ బాగా కనిపెట్టి దొరలు దీన్ని మహదురుసుగా వాడేరు. ఉదాహరణ— ఎక్కడైనా, అనవసరపు నమ్రత, వివయం చూపించాలంటే బ్రహ్మస్త్రంలాగ ప్రయోగించారు. ఏ బెగ్ టు రిమియన్, ఏ బెగ్ టు స్టేట్, ఏ బెగ్ టు డిఫర్, ఏ బెగ్ టు ఎన్వెల్వ్— ఇలాంటివి ఎన్నో!

రోజూ నిత్యవ్యవహారంలో శాట్లు కనపడతాయి.

అఖికి ఇది ప్రతి నరానికి, ప్రతి రక్షకగా

నికీ ఎక్కిపోయింది. ఇంకవ్యాప్తిచెందిన వ్యాపారానికి కాఖలుండడం అతిసహజం.

౧. పెద్ద తరగతులముష్టి; ౨. సీచతరగతుల ముష్టి అని రెండు ప్రధానశాఖలుగా విభజించడం సమంజసం అనుకుంటా—

పెద్దతరగతులముష్టి— ఈ మధ్యనే వచ్చిందనీ, పూర్వంనుంచీ వుందనీ వాగ్దేయకారులు రెండు విధాలుగా చీలిపోయారు.

మా జ్ఞానుగా పాఠంచెప్పుతూ— "బెగ్, బారో ఆర్ స్టేట్— అంతేకాని పుస్తకం లేదంటా చేమిరా—" అంటూ ఉపనిషద్వాక్యాలు వెళ్ళబోనేవారు, మా మేష్టారు. ఇదే అనలుమర్మాదరకం లేక 'పెద్దరకం' ముష్టికి పునాది అని మా వెంకటేశం అబ్రహానం వాదిస్తాడు.

మా పెద్దంటి పేరయ్య కాపులుగారు— వీలక కాడించుకుంటూ— 'మనకి వుంది పూర్వంనుంచీ ఈ అలవాటు; అన్ని గొప్పలూ దొర్లకే అంటు గడతాకే'— అని హుంకరించేవారు.

ఇంకా మాట్లాడితే— నోరుమయ్య అన్నట్టు— 'ఉదురాబోవల గుట్టనానుభగమై...' అని మొదలెట్టి 'మన భిక్షించేహి ఆరు వాక్కునన్'— దాకా గణ గణ చదివేసి, అందులో ఉన్న విశిష్టత, నమ్రత, ఇహం, పరం—అన్నీ ఒక్క గుక్కగా ఏకరపు వెట్టేవారు.

పరంమాట ఏమైనా—ఇహం ఉందికదా అని మా అందరి నోళ్ళూ మూసుకుని ఊరుకునేవాళ్ళం.

'పూర్వం ఋషులు ఏమటా కామ్రాట, ఆ వేళకు భిక్షులనం చేసుకుని కాలం గడిపేవారట— ఇలాగే నేమిటి?' అని మా అమ్మమ్మ, విభూతి బొట్టు అద్దంలా దిద్దుకుంటూ అంటూంటే మన ముష్టికి చాలా చరిత్ర ఉందనిపిస్తుంది.

పూర్వం ముష్టికి అగ్రతరగతికే అధికారం ఉండేది. బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులలో చివరి మూడు తెగలకూ ఏదో వృత్తి

అనేది ఉండేది.. కాని మొదటి తరగతి - మిగతా మూడు తరగతుల మీదా పడితినదం - వాళ్లందరి గురించి (బతికన్న వాళ్లతోనం కాదు లెండి) పరంక్షానం ప్రార్థన చెయ్యడం.

ఇప్పటికీ మా అమదాల ఆగ్నన్న అవధా నులుగారి మాటలు జ్ఞాపకానికి వస్తాయి.

'ఏమిటయ్యా, అన్నీ అంతా ఆ మనిషికి, ఈ మనిషికి పెట్టి తగలేస్తావు' అంటే—

'ఉన్నన్నాల్లా మహారాజులా బ్రతకాలి- తరవాత అంటావా... మన ఆటక మీది పెద్ద రాగిచెంబు లేసి కొంచెం బాగ్రత్తగా తో మేనా- రెండుపూట్లా గిరున నింపెయ్యమ! మనకి సిగ్గెమిటిరా - మనవృత్తి మన కుంకిగా!' అనే వాడు.

అఖికి రాసురాను, ఇందులో ఉన్న మహా తెలుసుకుని, రాజ్యాలులేని రాజులుకూడా మొద లెట్టేరు.

'ధర సింహాసనమై...' మొదలు పెట్టి 'అలా పూగడ వేరైరమ్మా - 'దాకా తోం తై తప్ప అతో పాడి, పాటకు చెంబుమ నింపేయవలసినది' అని పెంబుయ్యరాజుగారు.

'ముప్పి అడగడం'కూడా మంచి తెలివి తేటలూ, కారవం కావాలి - అని గట్టిగా పడే, పడే హెచ్చరించేవారు మా గంభీరంగారు. ఆయన అనేవారు-'ముప్పి అడగడం'వైనా, మా నియోగిగులకే చెప్పింది' అని. నియోగి ముప్పి అంటూ వీలైతే పూట్లు ఈ ఉదాహరణ ఇచ్చే వారు.

వెనకటికి - ఒక వైదిక బ్రాహ్మడు, నియోగి బ్రాహ్మణుడు ముప్పికి పెట్టేరుట. వైదిక బ్రాహ్మడు 'భిక్షాంజేనీ, అన్నపూర్ణా!' అన్నాట్ట ఒకఇంటి ముందు. ఇంటావిడ గుప్పెడు బియ్యం పట్టుకు వచ్చి వేసింది.

'అక్కో! ఇక్కడకూడా కొంచెం తగలెయ్యి' అన్నాట్ట నియోగి.

అతి సున్నితమైన, మర్యాద రకపు ముప్పి అయిలుదేరింది ఈ మధ్య. అల్పప్రా-మోదరన్ అంటే బాగుంటుందేమో! ఇది లేకపోలే వాడికి నమాజంలా స్థానం లేదన్నమాటే.

ఒకరోజున, రైలులో ప్రయాణం చేస్తున్నా. కొంచెం దూర క్రయాణమేమో, పులికలంటే

ఉన్న ఉత్సాహం కొద్దీ, నాలుగు వార మున పులికల, అంధపులిక దినపులిక ఒకటి, కొన్నా.

నన్నుచూసి ఒక పెద్దమనిషి (నైజాలా మాటే లెండి) నాదగ్గరకు చేరేడు. ఆయన్ని చూసేటప్పటికి ముందు ఎవరూ నడిచిపోవడానికి ఇష్టపడక చోటివ్వలేదు. నాదగ్గరే నిలబడ్డాడు. నేను దినపులిక చదువుతున్నా. రెండవ వైపు నుంచి, బాగ్రత్తగా కాగితాలు లాగుతూ, తనకు వీలుగా ఉండేలా సరి చేసుకున్నాడు. నాకు చదువుకోవడానికి అంత వీలుగా లేనప్పటికీ పెద్ద మనిషిని చూడకున్నా. అఖికి దానిని ఆయనతో ఇచ్చెయ్యవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. కానీ పున్నాక-'ఈ పులిక మీదే కదూ?' అంటూ నాపైలే తనకు హక్కున్నట్టు నా చేతుల్లోంచి తీసుకున్నాడు.

ఆయన చదవడం అయినతరవాత, 'ముప్పి'గా ముప్పి వీరముప్పి' అని ఇంకో ఆయన—

'మీరు చదవగానే ఇలా ఒకసారి పంతుండి.' అన్నారు. పెద్దమనిషి చదవడం అయిన తరవాత—'సిఖర్లం నేనేమి చెయ్యను!' అన్నట్టు నాకేసి ఒకసారి చూసి వెంటో ఆయనకి అందించాడు.

అక్కడనుంచి, దానికి కాళ్ళువచ్చి, ఎవ్వడో తెలియకుండా రైలులో మాయమయింది.

'పేదరు ఏదంకి!' అంటే—

ఏడు శక్తి పెరిచాడిగా గున్నాడే-పేదరు కూడా లోకి అడుగుతారా-అన్నట్టు యావన్నీందీ నాకేసి చూశారు.

ఇది ఎన్నటికీ ముప్పికాదనీ, ఎటికేట్ అని- నవీనాచార్యులుగారు గంభీరోపన్యాసం ఒకటి ఇచ్చి రైలుపెట్టేలో ఉన్న ఆటల గోపాలాన్ని ఏకాభిప్రాయానికి తీసుకొచ్చారు.

ఇలాంటివి ఎన్నో!

ఇంకవైమెప్పు కలసి క్రయాణం చేస్తూ, కలిసి కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నా-తనకి ఒక సిగరెట్టేనా 'ఆపర్' చెయ్యలేదని కోపంవచ్చి, మా లంబో దగం నాతో ప్లాటఫారంమీద ఆన్నాడు—

'నా క్యావాలేమిటి కాని అమాత్రం ఎటి కేట్ తెలియ ఒడ్డుట్రా.' అని, పక్కవాణ్ణి చూచిస్తూ.

తన సిగరెట్టు వరాయివాళ్ళ అగ్నిపెట్టితో వెలిగించుకోవాలని, తన పేదరు చదివే అలవాటు ఇతరులు కొన్న పేదరుతో తీర్చుకోవాలని ఆభిలషించే వరాన్న భుక్తులు ఎంతమందో!

ముక్కు పొడుం, సిగరెట్టు, చుట్ట, బీడి, అగ్నిపెట్టి వగైరా-ముష్టిలోకి రావు అని నవయువకుల సంఘం ఈమధ్యే తీర్మానంచేసింది వీటిని మనం ఇందులో చేర్చడం సాహసమే! అవన్నీ గొప్ప తరగతులకు చెందిన జన్మవాక్కుల.

ఇక రెండవరకపు ముష్టికి వద్దాం. ఈ సీచరకపు ముష్టి, దేశభక్తుడనూన్న వెనక్కులాగే కనిగ్రహం లాంటిదని అందరూ ఒప్పుకుంటారు. ఈరకపు పారిశ్రామికల సంఖ్య దినదిన ప్రవర్ధమానం అవడం అందరూ చూస్తున్నదే.

ఇవి చాలామందిని అడ్డుపుల్లలాగ నాధిస్తుంది.

మా నీలాంబరంగాడు ముష్టివాళ్ళను చూసి నవ్వుదల్తూ కళ్ళ చింత నివ్వలు చేసి చూస్తాడు.

దానికి కారణం ఒకరోజున అడిగా—

వాడు మోడరన్ కేఫ్ నుంచి, టిఫ్ బాష్ గా తయారయి, కాఫీ త్రాగి (వరుల సొమ్మలో!) ఆనుకోకుండా ఇంకో స్నేహితుడు ఆఫర్ చేసిన సిగరెట్టు పీలుస్తూ వస్తూంటే—ఒక ముష్టిపిల్ల నట్టుకుని వదలండే...ఎన్ని విధానా చూసి చూడనట్టూ...ఆ కళ్ళలో కనినట్టూ...ఏం చేసికావడం దాయె!

ఇదంతా ఎదురు మేడమీద ఒక అమ్మాయి చూసి కడుపు జ్వేలగా నవ్విందట.

‘ఇలాంటి నమయాలే కనిపెట్టి వీళ్లు చంపుతారే. వీళ్ళని తుపాకీతో కాలుస్తే పాపముందా?’ అంటాడు—

మా డాబ్బికాచారి ఇంట్లో చూట్టాని కేనా గుప్పెడన్నం పెట్టకపోయినా- కారులలోనూ, రైళ్ళలోనూ దానంచేస్తూ (ఒక్క అలాంటి పేరెండి) మంచి వోదా, పలుకుబడి సంపాదించుకుంటాడు.

కాలాంటివాడు వెత్రిగా చూస్తే ఈవర్కలు, “వీళ్లు మనవోదా పెంచుతారా నమాజులో” అంటాడు చిరునవ్వుతో.

అఖిరికి ఇవి ఒక వృత్తి అయిపోయింది. ఒక రోజున ముగముగారి ముసలి పాలికాపు, పది మందిమీ గుడి అరుగుమీద కూర్చుండగా, వచ్చి-

‘నేను పాలికాపుతనాన్ని మానుకుంటాను బాబయ్యా’ అన్నాడు.

‘ఏం? కూలి చేసుకుంటావా?’ అన్నా.

‘అడుక్కుంటానండి బాబయ్యా’- అన్నాడు చిరునవ్వుతో.

‘ఏం?’ అని అడగా—

‘పాలికాపుతనం చేసినా అర్థాకలి లిండే కదు బాబూ- అది అడుక్కుంటే ఈ ముసలాడు ఏ కద్దం పొందక్కర లేకుండానే దొరుకుతాది బాబయ్యా!’ అన్నాడు.

నిజమే! నేడో రేపో అవి వున్న ముసలివాడు ఎలా పనిచేస్తాడు? ఎలా ఊరికే ఉంటాడు? అడుక్కొడమే శరణ్యం.

ఒకరోజున రైలులో పోతున్నా. మాది మధ్యకరగలి పెట్టేమో, అన్ని తరగతులవాళ్ళూ ఉన్నారు. కొందరు సోఫలిట్లు ఆభిమానులు, కొందరు కన్యూనిస్టు అనుచరులు, కొందరు ధనికులు, కొందరు ఆవేగకు పెద్ద టిక్కెట్టు కొనుక్కున్న మధ్యకరగలి వాళ్లు. ఒకమూల టిక్కెట్టు లేకుండా ప్రయాణం చేస్తున్న బీదవాడు.

రకరకాల సంభాషణలు సాగుతున్నాయి. ఏకరాజ్య సమితి కార్యకలాపం దగ్గరనుంచి పల్లెటూరి పంచాయతీ రాజకీయాలదాకా మాట్లాడుతున్నారు. కిక్కిరిసి ఉన్న మా పెట్టెలోకి— ‘బాబా బహు బీదలమూ, అసాధులమూ’ అంటూ ఒక విచ్చగాడు వచ్చాడు.

ఒక కాలం అంచు కండువా (ఖడ్గరే లెండి), పసివేళ్లనీ ఉంగరాలూ, చేతిలో చందమామా ఉన్న పెద్దమనిషి- ‘ఎక్కడికిరా వస్తావు ఊరికే? మీద పడిపోతావేమిటి- దిగు, దిగు’ అంటూ కొట్టడానికి లేచాడు. ఆరికాయ మేమో ఒక పట్టాన్ని నుంచోపెట్టడం కష్టమయింది కాని, లేకపోలే ఆ ముష్టివాడు అణగారి పోవలసిందే.

ఇంకో సన్నమనిషి - ‘అలా కనురుతారేమిటండీ? ఏదో అడుక్కునే ముందావాడు. ఇష్టం వచ్చినవాడు వేస్తాడు. లేనివాడు లేదు. ఎలాగో అలాగ బ్రతకాలి కదా!’ అన్నాడు. మొదటి పెద్దమనిషి, ‘అసలు ఇలాంటి వాళ్ల వల్లే దేశంలో ముష్టివాళ్ల సంఖ్య మూడు రెట్లు పెరిగిందన్నట్టు ఆ విరుగుకట్ల పెద్దవిచేసి,

'ఇలా రారా! అక్కడ నిలబడిపోతావేం? ఇక్కడో కర్ణుడున్నాడని తెలియదా?' అన్నాడు.

'అ! కర్ణుడైనయ్యా-సింగరాజు లింగరాజుల మేమికాదు! రారా' అంటూ కేమిలా డబ్బు తీసి-నీ లెక్కమిటి' అన్నట్లు పెద్దమనిషి కేసి కీదిగా ఒకచూపు విసిరి, ఆ నన్నమనిషి అమ్మపై తాణ్ణి తృప్తిపరిచాడు.

వచ్చిన ముష్టివాణ్ణి - 'ఇక్కడున్న కర్ణుణ్ణి అడగరా' అంటూండడం మొదలైతేమీ ఆ పెద్ద మనిషి.

'నీకు కాస్తీ చేస్తా' అన్నట్లు ప్రతివాడికి తృణమో, పణమో ముట్టచెప్పతూ వచ్చాడు నన్న మనిషి.

ఈయిద్దం అందరినీకూ ఉత్సాహాన్ని లేపింది.

ఇంక అందరూ ముష్టివార్ల నాకనానీ యథా శక్తి తమ ఆపూర్వపు సలహాలు ఇచ్చారు.

ఒక సామాన్యుడు- 'మనం ఏం చెయ్యగలం! ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి తగిన చర్య, వార్తలగు కోసం!' అన్నాడు.

ఆ చక్కనున్న యం. యెస్. ఏ. గారు పట్టరాని కోపంతో దిగ్గరగా - 'ప్రభుత్వం ఏం చేస్తుందయ్యా! ఒకపనా, పాదా! ఒకమూల రాజ్యాంగసభ, మహామూల కేషనింగు, ఇంకో మూల కమ్యూనిస్టులు-ఇదేం కబుర్లు చెప్పడం అనుకున్నావా?' అని కపిరికొట్టి ప్రభుత్వం మీది ధక్తి గౌరవాలు అమాంతంగా నిలబెట్టి ఊరు కున్నాడు. చక్కనున్న కమ్యూనిస్టు సానుభూతిపరుడు నుస్తీ పట్టేవాడేకాని, తన ఆజ్ఞాత వాసం బయటపడ్డం శ్రేయస్కరం కాదని.

'విప్లవం రావాలి!' అని పథ్యం కొరిగాడు. సోషలిస్టు, కొంచెం ఖద్దరు చేన్సోవో సర్దుకుంటూ, కొంచెంగొంతుక సరిచేసుకుని 'ఇంకా సోషలిస్టు ప్రభుత్వం రావాలండీ!' అన్నాడు.

ఇవన్నీ నకుంజనమైన కారణాలే అన్నట్లు పెద్దమనిషిమాత్రం అన్నింటికీ తన చిరునవ్వు, తలపూసూ సహాయం చేస్తూనే ఉన్నాడు.

మూలమన్న అంగ్లోఇండియన్, ఉండబట్టలేక- ఇది అంతర్జాతీయ సమితి వ్యవహారాల్లోకి రాదని, తన అంతర్జాతీయ దృగ్విధాన్ని పెట్టి చేశాడు.

వైబర్లుమీదనుంచి ఒక్కగంటలో మాను మంతుడిలా దూకి రాడికల్ హ్యూమనిస్టు అయిన- 'ఇప్పటికేనా చూశారా మా రాజకీయ సిద్ధాంతం ఎంత అవసరమో!' అని సిగరెట్టు కాల్చుకుని మళ్ళీ పైకి ఎక్కెడు.

మా అమ్మమ్మకూడా ఊరుకోక-

'ఇంకాకీ పూర్వకర్మ ఫలం!' అంది. మా అమ్మమ్మ కూడా చర్చలో పాల్గొందం, చందమామ పెద్దమనిషికి కొంత ధైర్యం ఇచ్చింది-

'ఏటా ఒకసారి అన్నదానం చేసేవాణ్ణి. లేవనింగు వచ్చాక మానేశా.' అన్నాడు.

మొదటి సంఘర్షణ జరిగినప్పటి నుంచీ కదలకుండా మూల కూర్చున్న ముష్టివాడికి మా అమ్మమ్మ సలహా దగ్గరనుంచి ఆ హేమా హేమా రాజకీయవేత్తల సలహాలవాకా ఒకలాగే కనపడ్డాను.

'ఎంతలా మాకు ముక్తి లేదా బాబూ!' అన్నాడు ఆ గుడ్డివాడు.

ఎవరూ వినిపించుకున్నట్లు కనబడలేదు.

'బాబూ! మన కవులందరూ - "ఏ పూర్వ పుణ్యమో, ఏ మోగఫలమో! జనియించి నాననీ స్వర్గ-కమున" అంటారు' - అని వెళ్లి నవ్వు నవ్వేడు.

ముష్టివాడి నోటినుంచి పెద్దమాటలు విడుచు అందరికీ ఆశ్చర్యం కలకేసింది.

'నీదు ఏకమ్యూనిస్ట్!' - అన్న ముక్కమనపెద్ద మనిషి చాలాక చివరదాకా వచ్చింది. కాని ఇలాంటి ముక్కలు పైకి అంతువల్ల కాయాన్ని ఇంటికి తీసుకొని తేర్చడం కష్టమని ఊరు కున్నాడు.

'ఇన్ని పెద్ద కబుర్లు చెప్పేవాడని-ఆ చావు బ్రతుకు ఎందుకు బ్రతకాలి! అంతకంటే చావ కూడదా!' - అన్నాడు ఊరుకోలేక పెద్ద మనిషి.

'చావలేకే బాబూ! నరకానికి ఎవ్వడో దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాం. కాని యమధర్మరాజు- "మీరు నరకంలో నుఖపడిపోతారు. మీరు హిందూదేశంలోనే ఉండాలి!" అని మమ్మల్ని గుమ్మలవద్దగల రానియ్యడం లేదు' అని వెళ్లి నవ్వు నవ్వేడు.

అందరికీ ఆ ముష్టివాడిమీద కోపం వచ్చింది.

6

ప్రశ్నచేట్ట గడిచాయి. ఆ దీర్ఘ కాలాల్లో దాను జీవితంలో చెప్పకోదగ్గ మార్పులేవీ జరుగలేదు. ఒకరోజు తర్వాత యికోరోజు వెళ్ళుచు, ప్రకాశంగా వెళ్ళిపోయింది. చిన్నవాటి ఆకుబాటు, స్ఫులిచిపోయి మాత్రం అతని మేలుగానే వున్నాయి. సంవత్సరాలు వెలలలాగ గడిచాయి.

రామదాసు యిన్నాట్లా వికాంతవాడు గడిచాడు. అయితే అతను ఏ పరిణామమైతే నియమించబడ్డానో ఆ పనిపూర్వం నుంచుకోలేదు. సరోజ అతని ప్రతి పనిలోనూ, ప్రతి ఆలోచనలోనూనూ ప్రతిబింబిస్తూవుండేది. అతను పూర్వపు రోజుల్లా ఆనుభవించే అవసరము, సిగ్గు మొదలైన వాటి స్థానం యిప్పుడు సరోజను గూర్చిన పెరి ఆనందమను మార్పుంది. దేవతలు నవ్విపట్టు నవ్వే సరోజ చిరునవ్వుముఖం అతని స్ఫులిచిపోయి గోచరించగానే చేస్తున్న పని మానేసి అనందిస్తూ మార్పునేవాడు. ఎప్పుడూ సరోజ అతనికి చిన్న పిల్లలాగానే కనిపించేది.

ఇటువంటి మధురమైన ఆలోచనలు, ఆనందం, సంతృప్తి రామదాసు హృదయంలోనూ, ముఖంలోనూ మంచి మార్పును, దేవత్యాన్ని తెచ్చి పెట్టాయంటే అశ్చర్యంలేదు. అతని ఆలోచనలకి అంతరాధిపతి రాగానే అతను అకస్మాత్తుగా దేవతాకంటాంచి భూతాకంఠానికి వచ్చిపట్టుగా

భావించి, ఆ దేవత్యాన్ని తను ఆచరించే ప్రతి పనిలోనూ ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నించేవాడు.

అతను పూర్వపు ముద్రాడి రామదాసుకాదు. అతని ముఖంలోని అసహ్యం, ఆనాడుకత్తం చాలావరకూ నశించి పెద్ద వ్యవహారాలాగ కనిపిస్తాడు. అతని చిరునవ్వుతో తన ముఖంలోని వికారం కొంతవరకూ కప్పిపుచ్చ గలుగుతున్నాడు.

కానీ, యింకా రామదాసుకు ఆదవాళ్ళంటే భయంపోలేదు. వాళ్ళతో పని మాట్లాడానా తెలియక తడబడేవాడు. ఆదవాళ్ళని మాత్రంగానే అతని పూర్వపు వికారమంతా కనబడేది.

ఎనిమిది సంవత్సరాలపాటు అతను నర్వ సంగ్రహ నిఘంటు కార్యాలయంలో పనిచేశాడు. ఆ నిరాదారిత కార్యనిర్వహణ, ఆ పూర్వపు పేరులేని చాకిరి అతనికి నచ్చింది. కార్యాలయంలో ఒక మూల ఎవరికీ తెలియకుండా కాంతంగా, వికాంతంగా తను వున్నాననేసంగతి అతనికి ఆనందాన్ని కలుగజేసేది. జీవిత సమర రంగంలో తాను పిలవబడేవరకూ వేచివుండటం అతనికి సమంజసంగా లోచించింది. అప్పుడప్పుడతను గాలిలో మేదలు కట్టుకొని మురిసిపోతూ వుండేవాడు. సరోజ విద్యాలయం వదిలి బైటకు వస్తే తాను మళ్ళీ కలుసుకోవచ్చుననగా అని సాబరపడేవాడు.

సరోజగురించి ఆలోచనలే అతన్ని ఉల్లాస పరచేవి. అతే అతని మధురస్మృతులు. మిగతా

కాలంలో ఆతను యంత్రంలోగ భవితేసేవాడు. నువ్వు నిర్మలంగా వుండడానికి దేవాన్ని సార్వత్రిక సేవలో ఎక్కువగా వినియోగించేవాడు.

ఆ సర్వసంగ్రహ నిఘంటు నామకార్థ సంపాదకుడు దాను విమర్శించుచు ఎంతవనినైనా నవ్వుతూ ఓర్పుగా చేయటం గ్రహించాడు. కార్యాలయానికి తను తరుచు రాకుండానే సంవత్సరానికి అయిదువేల రూపాయల ఆదాయం ఎలా వచ్చేదో కొన్నాళ్ళపాటు ఆతనికి తోధపడేది కాదు. గుమాస్తాల మీద ఎప్పుడూ కామగా కూర్చోవటం ఆతనికి చిరా కనిపించింది. రామదాసు చాలా నమ్మకమైనవాడుగా కనిపించాడతనికి. నెమ్మదిగా దానికి కార్యాలయమీద పెత్తనం, అందరికీ పని అప్పగించి చేయించటం, వాత ప్రతులను సరిద్దరం, ప్రత్యేక పరిశోధనలు—అవన్నీ అంటగట్టాడు. రెండువందల రూపాయలు దానుకు పాకేసి తన నెత్తిమీద బెడదనూ, బోలెడు కతంగాన్నీ వదిలించుకుని కలమైనా ముట్టకండానే గొప్ప కీర్తిని, కావలసినంత ధనాన్ని అర్జిస్తున్నాడు.

రామదాసు సంతోషంతో యీ చాకిరి అంతా స్వీకరించాడు. ఆతని తోటివాళ్లు సంపాదక-గ్రంథకర్త కను చాటవగానే వీలయినంత కత్తువ పని చేసేవారు. పాపం రామదాసే వాళ్లపని కూడా చేసేవాడు. అయితే యీ కనాతా ఆతని విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడింది. ఆతను ఏమి కాస్త్రాలపైలే విడదీసి ననుగ్రంగా పరిశీలించి అమూల్యగ్రంగా తెలుసుకోవా లనుకున్నాడో, అవన్నీ తెలుసుకునే అవకాశం ఆతనికి నిఘంటు కార్యాలయంలో లభించింది. ఆ ఎనిమిదేళ్ల ఆకుంక పరిశోధన పట్టా ఆతను విజ్ఞానభివృద్ధి అచ్యుతకల్పం : జ్ఞానాల్లా తాను ఒకడైనాడు. అందచాకిరి గుమాస్తాగా చేరిన వాడువండేతు దైవాయాడు.

ఆతను కార్యాలయం వదిలి తన గదికి వెళ్ళినా నిరంతరం తన పరిశోధనల గురించే ఆలోచించేవాడు.

సరసింహం అనేకసార్లు ఆతన్ని ఆ పనికి మాలిన చాకిరికి రాకీసామా పెట్టుకుని ప్రోత్సహించాడు. సరసింహం తను కొత్తగా ప్రవేశించిన

దిన ఉద్యోగంలో దాను కూడా చేరితే మళ్ళీ యిద్దరూ కలిసి పనిచేయ్య వచ్చునని చెప్పాడు.

కాని రామదాసుకి స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యం, విక్రాంతి అక్కరలేక పోయాయి. అతనికా బానిస చాకిరిలోనే ఎడతెగని దీక్ష, మనోనిశ్చలత కనిపించాయి.

సరసింహం పూర్వపు వనిషిలాగ లేడు. ఆతను చాలా శ్రమపడి లబ్ధించి కొంత డబ్బు నిలవ వేసుకుని యిప్పుడు పూర్తిగా చారిత్రిక పరిశోధనగానే కాలమంతా గడుపుతున్నాడు. చరిత్రకారుల పేర్లను సరసింహం కూడా ఒక స్థానం సంపాదించాడు. ఆతను చరిత్ర హంకాలు కొన్నిటిమీద చేసిన వ్యాఖ్యానం పల్ల విహితం కీర్తి గడించాడు.

కొన్నాళ్లు పోయూక దాను సరసింహం చెప్పినట్లు అతనిని పని ను చెప్పుట నుంచి తప్పుకున్నాడు. సర్వసంగ్రహ నిఘంటువు చాలమట్టుకు పూర్తి అయిపోయింది. దాని పూర్తి ప్రచురణకు కావలసిన విషయ సామగ్రింతా సిద్ధంగా వుంది.

ఇద్దరు మిత్రులూ మళ్ళీ ఒకేచోట భవితేసే అవకాశం లభించింది. వారు పరిచితులైన రోజు నుంచీ ఒకేచోట వుంటున్నారు. ఇద్దరూ కలిసి ఒకే విషయమీద పరిశోధనలు చేసి అనేక వ్యాసాన్ని ప్రచురించారు. ఆ వ్యాసాలు చాలా నైతన్యాన్ని కలిగించాయి. రామదాసు ఆ వ్యాసాల మూలాగా వచ్చిన ప్రతిభాన్ని కంచుకునేందుకు ఒప్పుకున్నాడు గాని, ఆ వ్యాసాల మీద తన పేరు వ్రాయటానికి ఒప్పుకోలేదు. ఈ కాలమంతా ఆతను వృథాగా వినియోగించి నట్టుగానే భావించేవాడు. సరోజ సౌఖ్యం కోసం తను కృషిచేయడమే ఆతనికి చేయవలసిన పనిగా భావించాడు. ఆతనికి కీర్తి కాంక్ష లేదు; కాని ఏదో కాలం వెళ్ళుచున్నట్లానికి పరిశోధనలు చేసేవాడు.

సరసింహం బాగా కీర్తి సంపాదించి కీర్త పాతల్లో ఒక యిల్లు ప్రత్యేకంగా తీసుకొని అందులో వుండటానికి వెళ్ళిపోయాడు. దాను మాత్రం యిదివరకు తాను వుంటున్న గదిలోనే వున్నాడు. ఊరికి ఒక చిగురున, కట్టణంలోని అలబడికి, లబ్ధికి దూరంగా హాయిగా వుంటున్నాడతను. ఆ పనిలిపోయి, శిథిలమైపోయిన

మొట్టమొదటనుంచి మెల్లిగా ఎక్కి తన గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు మూసుకొని కూర్చోబేసి అతని కెంతో హాయిగా, సమాధిలో వున్నట్టుగా వుండేది. అతడు ఒక్కడూ కూర్చోని సరోజ గురించే ఆలోచించేవాడు. అతడు ఆ ఆలోచనలు పడి పెరిగా కిటికీలోంచి నిలకాశంవైతూ, చెట్లవైతూ ఎంతోసేపు ఆలాగ చూస్తూ కూర్చుండి పోయేవాడు.

పన్నెండేళ్ళపాటు అతడు ఆ గదిలోనే ఉన్నాడు. ఆగది వదలిపెట్టి వెళ్ళాలంటే అతని కెంతో బాధగానూ, విచారంగానూ వుండేది. తన కాగదిలో తప్ప మరెక్కడా సరోజ గోచరించడేమోనని అనుకునే వాడు.

ఒక్కొక్కప్పుడు సాయంత్రంపూట నరసింహం దానుతోకూడా అతని గదికి వచ్చేవాడు. అప్పుడు వారిద్దరూ వారి క్రథను పరిచయం నాటి రోజులు జ్ఞాపకానికి తెచ్చుకొని చాలా సేపు మాట్లాడుకునేవారు.

అలాగే వారు కాలాన్ని ఒంటరిగా వెళ్ళబుచ్చేవారు. ఎప్పుడైనా యిద్దరు ముగ్గురు స్నేహితుల్నిమాత్రం కలుస్తూ వుండేవారు. వారిద్దరి మధ్యా గౌరవ, ప్రేమ, స్నేహ ప్రవృత్తులు ప్రబలితాయి. రామదాసు నరసింహాన్ని సోదరుడలాగా చూసుకొనేవాడు. నరసింహం మంచి తనాన్ని, గౌరవాన్ని దాను ఎన్నటికీ మరచి పోలేడు. అతని జీవితంలో అతను యంతవరకూ ప్రేమించినవారిలో నరసింహం మూడోవాడు. అతన్ని మొట్టమొదట్లో కలుసుకోకపోలే తన జీవితం ఎలాగ వుండేదో నని అప్పుడప్పుడు రామదాసు ఆలోచించేవాడు. ఈ ప్రశ్న తట్టి నప్పుడు దాను నరసింహం తనకి చేసిన సహాయం గురించికాదు ఆలోచించేవాడు- మానవ సమాజంలో క్రతి మానవుడూ ఎవరినో ఒకరిని ప్రేమించి, ప్రేమించబడి దాని మూలంగా పొందే ఆనందం గురించి ఆలోచించేవాడు. నరసింహాన్ని తన జీవితంలో ప్రవేశ పెట్టి తనకెంతో ఆనందాన్ని సౌఖ్యాన్ని చూపెట్టిన భగవంతునికీ తన కృతజ్ఞతాపూర్వక పదనాల్ని అర్పించేవాడు.

నరసింహం చాలా ముక్తసరి మనిషి. దాను మాట్లాడేటంతగా గూడా మాట్లాడేవాడు గాదు.

తానుని తన తమ్ముడిలాగ భావించి ప్రేమించే వాడు. దానులో ఎంత ప్రేమభావం వుండో, అతనిలో ఎంత స్వార్థత్యాగం వుండో గ్రహించి దాను ముఖాలో ఆ ఔన్నత్యాన్ని గ్రహించి ఆనందించేవాడు. చాలామంది దానుకేసిచూసి నవ్వుతూంటే నరసింహం అశ్చర్యం చెందే వాడు; అతనిలోని ఔన్నత్యాన్ని లోకులు గ్రహించలేనందుకు చాలా విచారించేవాడు.

రామదాసు హృదయకుహరంలో ఏదో రహస్యవేదన వుందని నరసింహం గ్రహించాడు; కాని అదేమిటో చెప్పమని అతని నెప్పుడూ బలవంతం చెయ్యలేదు. దానికి తట్టి తండ్రీ తేరనీ, ఒక గొప్ప యల్లాలు అతన్ని పోషించి చదువు చెప్పించిందనీ నరసింహానికి తెలుసు. ఆ మాత్రం చాలు అతనికి, కాని దాను ఏదో మంచి వంగతి తనకి తెలియకుండా దాస్తూన్నాడని నరసింహం గట్టి నమ్మకం.

గడచిన పన్నెండు సంవత్సరాల్లోనూ దాను ప్రతినెలా ట్రిప్లికేసు వెడుతూ వుండేవాడు. కాని, గేటుదాటి లోపలికి వెళ్ళేవాడు కాదు. గేటుముందు ఆటూ, యిటూ పచార్లుచేసేవాడు; అప్పుడప్పుడు సరోజగురించి వాకబు చేసేవాడు. ఆ రోజుల్లా తెల్లవారగట్టే లేచి కాలి నడకను రెండుమైళ్ళకు పైగా నడిచేవాడు. అతను ఉత్సాహంతో త్వరత్వరగా నడిచేవాడు. తన ప్రయత్నం కొనసాగించుకొని మళ్ళీ ఎవరికీ తెలియకుండా, చివరికి నరసింహానికైనా తెలియకుండా వచ్చేయ్యాలని అతని ఆశ్రయం.

మిషనరీ స్కూలుకు వెళ్ళి గేటుముందు ఆటూ, యిటూ పచార్లుచేసేవాడు. ఎవరైనా జవానులు కనిపిస్తే అడుగుదామని చాలా ప్రయత్నించేవాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు తన గదికి చాలా నిరుత్సాహంగా, నిరాశతో వెళ్ళి పోయే వాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఎంతో దృఢనంక ల్పంతో వెళ్ళి గేటుదగ్గర జవానుతో మాట్లాడితే, వాడు చీదరించుకొని కనిలేసేవాడు.

కొన్నాళ్ళకి దానికి టక్కిరితనం అలవాటయింది. కొన్ని కథలు కల్పించి, కాని కమ్మ సరోజనిగూర్చి కమకొని రమ్మమ్మ దని చెప్పి, సరోజ తన మనమాచారాలు

తెలుసుకునేవాడు. “అమె ఆరోగ్యంగా వుండి: పాడు గదిగింది, అందంగా వుంది” అని దివగానే తన ఆస్తియుల క్షేమం విన్నట్టుగానే అనందించి, ఆ జవాను పెంతో పొగడి యింటికి వచ్చేవాడు. వచ్చేటప్పుడు అతను హృదయం ఎంతో తేలిక పడి, తాగినవాడికి మల్లే గాలిలా తేలుతూ హుమారుగా యింటికి వచ్చేవాడు. తన గదిలోకి వెళ్ళి ఎన్నో గాలిమేడలను స్పృశించుకొనేవాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆ ఆనందంలో ఏ మాట జ్ఞానో భోజనంచేసి ఊరంతా ఆగమ్యకాశిలా తిరిగి దుమ్ముతోనూ, ధూళితోనూ ఏ సాయం త్రానికో గదికి చేరుకునేవాడు.

నరసింహానికి దాను అప్పుడప్పుడు తిరిగి రావటం బాగా అలవాటైపోయింది. మొదట్లో దాను అలా తిరిగి వస్తుంటే అతన్ని సరదాకి హాస్యాలాడి కవిం చేసేవాడు. కాని దాను చిరు నవ్వు నవ్వి ఏమన్నా మాట్లాడకుండా పూరు కునేవాడు. దాను ఎవరో అమ్మాయి దగ్గరకు వెళ్ళి వస్తున్నా డనుకొని పూరుకునేవాడు.

ఒకరోజున దాను బాగా అలిసిపోయేగా, ఊరంతా తిరిగి ఉత్సాహంతో యింటికి వచ్చి “అమె యిప్పు డెలా వుంటుందో?” అనుకుంటు న్నాడు. నరసింహం తన గదిలో కూర్చున్న సంగతి గ్రహించకుండా దాను యీ మాటలు వైకి అన్నాడు. తీరా అన్నతర్వాత నరసింహం ముఖానికి చూసి సిగ్గు పడ్డాడు. కాని నరసిం హం మాత్రం ఏమీ అడగకుండా ఊరు కున్నాడు. ఆనాటినుంచీ దాను రహస్యాజ్ఞో నరసింహం జోక్యం కలిగించుకుందుకు ఏమీ ప్రయత్నించలేదు. అప్పటినుంచీ దాను ఎప్పు డైనా బయటికి వెళ్ళినా నరసింహం అతని సంచారాలకి ఎంతో విలువ యిచ్చి ఆదరించాడే కాని, దానుని చూసి యిర్వ్యచెందలేదు.

అలాగ వాళ్ళిద్దరూ జీవితాన్ని వెళ్ళుబుచ్చే వారు. కొన్నాళ్ళు పోయినతర్వాత వాళ్ళు శేషగిరి ఆనే అతనితో పరిచయం చేసుకున్నారు. శేషగిరికి బాగా డబ్బు సంపాదించాలనే ఎత్తుదూ కుతూహలంగా వుండేది. ఆశ్రయించిన వాణ్ణి పొమ్మనలేక వాళ్ళిద్దరూ శేషగిరిని తమతో ఉంచుకున్నారు. శేషగిరి దొంగచూపులూ, అడంబరం వాళ్ళో నచ్చేవి కావు.

శేషగిరి వనమూలికలు అమ్మేవాడు. భగవంతు డేవన్నా అవకాశం కల్పిస్తాడా? ఎత్తుడు ధవంతు జ్ఞయిపోతానా అని అతను నూనే వాడు. జీవితంగా తిన్నగా వ్యవహరిస్తే వైకి రావటానికి చాలాకాలం పడుతుందని తరుచుగా అనేవాడు. డాక్టరుగాగాని, స్ట్రీడరుగాగాని బతకమని చెప్పేటంత చెడ్డ నలహ మరొకటి లేననేవాడు ఎందుకంటే డాక్టరు, స్ట్రీడరు ఏదో జీవితాన్ని యిద్దటానికి కావలసినంత డబ్బు సంపాదించటానికి ఎంతో శ్రమపడా లంటా డతను. అతనిమట్టుకు జీవితాన్ని ముఖంగా పెట్టడానికి అదను కోసం వేచి వుండి ఆకస్మాత్తుగా సొమ్ము చేసుకోవాలనే వాడు. త్వరగా అతను బోలెడంత ధనం ఆర్జిస్తా నని శపథం కూడా చేశాడు.

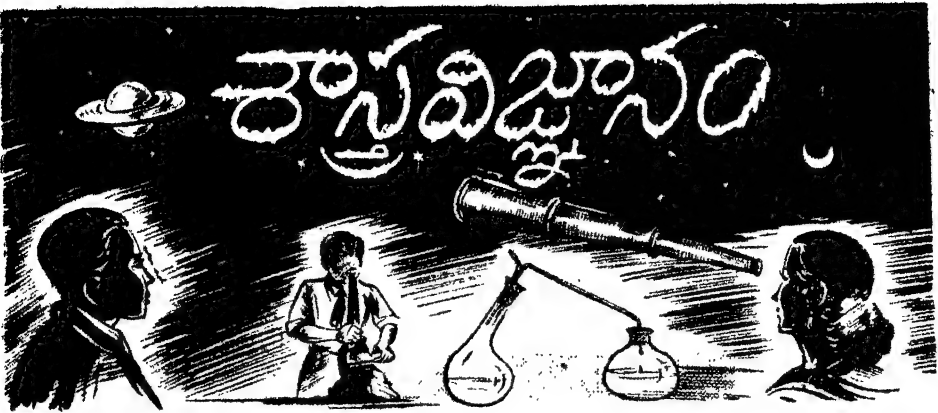
అతను అన్నట్టుగానే శేషగిరి త్వరగా బోలె డంత డబ్బు సంపాదించాడు. లాటరీలు, బ్రాకెట్టు, జూదాలు యిలాటివాటి గురించే మాట్లాడేవాడు. అతను నిజంగా ఏం చేస్తు న్నాడో ఎవరికీ తెలిసేదికాదు. అతను వ్యాపారం చేశాడు, డబ్బు బాగా పెట్టుబడి పెట్టాడు; దేవుడు మేలుచేసి, ఆదృష్టం బాగుండడం వల్ల చాలా ధనికు డైపోయాడు.

దాను, నరసింహం అతన్ని గురించి వివరాని మాటలు వివటం వల్ల అతన్ని కలుసుకోకుండా వుంటే బాగుంటుం దనుకొన్నారు. అత నిప్పుడు కిల్ పాక్ లోవుంటున్నాడు. అతనికిపురకవాకంగా దాను గదికి రావటమంటే చాలాచిన్నతనం.

ఎలాగై లేనేం ఒకచారి మాత్రం అతను దాను గదికి రావ్రించే తన సౌభాగ్య స్తుతా ప్రద ర్శించటానికి వచ్చాడు. అతని కోరిక నెరవేరి నాక ఎంతో సంతృప్తి పడ్డట్టుగా ముఖం పెట్టాడు. దాను, నరసింహం అతన్ని బాగా ఆనందించ లేకపోయారు. శేషగిరి మళ్ళీ వాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ల లేదు.

దాను, నరసింహం ఒకరి నొకరు ప్రేమించు కొని వాళ్ళ విజ్ఞానంతో, వాళ్ళ సమావాసంతోనే సంతృప్తి చెందేవారు. వాళ్లు ఒకరిని విడిచి ఒకరు వుండాలని, వుండవలసి వస్తుందనీ ఎప్పుడూ అనుకోలేదు.

(ఇంకా వుంది)

సూర్య గోళం

రావిపూడి వెంకటాద్రి

అనంతప్రదేశ్ మహాసముద్రంలో ఉన్న అనంత గోటి నక్షత్రాల్లా సూర్యుడొక నక్షత్రం. స్వభావంగా నక్షత్రాలకి, సూర్యుడోలానికీ తేడా లేదు. నక్షత్రాలన్నీ సూర్యుడోలానే చూదిరిగానే స్వయంప్రకాశాలు. అందువల్లనే ఆకాశంలో ఉన్న నక్షత్రాలన్నీ మనకు మిణుకుమిణుకు మంటూ కనిపిస్తవి. అలా మిణుకు మనకుండా నక్షత్రాలమాదికే కనిపించేవి ఉన్నాయి కొన్ని. అవి నక్షత్రాలు కావన్నమాట. గ్రహాలూ, ఉపగ్రహాలూ అయివుంటవి. గ్రహాలూ, ఉపగ్రహాలూ స్వయంప్రకాశం లేనివి కాబట్టి మిణుకు మనవు. వీటిసంఖ్య చాలా స్వల్పం: ముఖ్యంగా మనకు కనిపించే గ్రహాలన్నీ మన సూర్యుడి సంతానమే. మన భూమి తొమ్మిట్టపులే.

సూర్యుడోక మొక నక్షత్రమే. కానీ మిగతా నక్షత్రాలకంటే పెద్దదిగా కనిపిస్తుంది. మిగతా నక్షత్రాలతో పోల్చుకొంటే నిజంగా దీని కింక పెద్దదికం లేదు. చాలా నక్షత్రాలకంటే చిన్నదీ, వేడి తక్కువదీకూడా. నిజా మనకూ సూర్యుడోలానికీ ఉన్న దూరంకంటే, మనకూ యితర నక్షత్రాలకూ ఉన్న దూరం కొన్నిలక్షల రెట్టది కం కాబట్టి అది అంత పెద్దదిగానూ, నక్షత్రాలంత చిన్నదిగానూ కనిపిస్తున్నది.

సూర్యుడోక మనకి తొమ్మిదికోట్ల ముప్పై లక్షల మైళ్ళదూరంలో ఉంది. దీన్నే కచ్చితంగా చెప్పకోవాలంటే మనమే సూర్యుడికి ప్రతి జూలై మాసంలోనూ, 94,556,000 మైళ్ళ దూరంలోనూ ప్రతి జనవరిలో 91,444,000 మైళ్ళ దూరంలోనూ ఉంటాం. భూమి సూర్యుడోక చుట్టూ నమవృత్త కక్ష్యలోకాక దీర్ఘవృత్త కక్ష్యలో తిరుగుతుంది కాబట్టి దానికి మనం ఉండే దూరంలో యీ వైవిధ్యం కనిపిస్తున్నది. అందువల్ల కలిగే ఫలితాల్ని తర్వాత మనం వివరంగా విచారించు కొందాం.

సూర్యుడు చినా అన్ని నక్షత్రాల్లానూ మనకు దగ్గరగా ఉన్నది ప్రాప్తిమా సెంటారి. దీని దూరం సూర్యుడికి మనకూ ఉన్న దూరానికి 2 లక్షల 70 వేల రెట్లు. పరిమాణంలో సమానంగా ఉన్నా సూర్యుడోలాన్ని యింత పెద్దదిగానూ, నక్షత్రాల్ని అంత చిన్నదిగానూ మనం చూడటానికి యీ దూరాల్లాని విభేదమే కారణం.

మనకు అతి సన్నిహితంగా ప్రాప్తిమా సెంటారి 25×10^{12} మైళ్ళ దూరంలో ఉంది. (25 తర్వాత 12 శున్నలు పెట్టుకొంటే యీ సంఖ్య సరిపోతుంది. ఇలాగే యింత సంఖ్య

అయినా, 10 : వైనపున్న సంఖ్యలో నున్నలు పెట్టుకోవాలి. అప్పుడు అంకెల భారం తగ్గి తుంది.) ఇక దూరంగా వున్న నక్షత్రాలు యెంత దూరంలో వున్నవో చెప్పుకోవడం కష్టతరం. ఈ అనంత విశ్వంలో యెటు యెంతదూరం ప్రయాణించేసిగా నక్షత్రాలు కనిపిస్తూనే వుంటుంది. అవి కనిపించకుండా వుండే దూరాన్ని మనం పూహించడం అసలే అసంభవం. ఇంత దూరానికి వెలువలవున్నా యనగలం కానీ, ఇంతదూరానికి లోపల వున్నా యనలేం. అందు వల్ల మన కంటో విపరీతమైన దూరంలో వున్న నక్షత్రాల స్వభావాల్ని గురించి తెలుసుకోవాలంటే మన కనిపిటికంటే వగ్గరవున్న నక్షత్రాన్ని గురించి - అంటే సూర్యుణ్ణి గురించి - తెలుసుకొంటే చాలు. నక్షత్రాలన్నీ స్వభాగంలో లేదా లేనివే కాబట్టి, సూర్యుడు కూడా ఒక నక్షత్రమే కాబట్టి, నక్షత్రాల స్వభావం కూడా చాలా వరకు సూర్యుడి వల్ల అర్థమవుతుంది.

భూగోళమే మన దృష్టిలో చాలా విస్తారమైంది. కానీ భూవ్యాసం 8000 మైళ్ళే. అంటే భూమిమీద మనం 8000 మైళ్ళ లోతున బాం క్రవ్వితే, యిక ఆక్రింద నీరుండదు. భూమి వుండదు. మరేమీ వుండదు. ఒక చిన్న పూసకు బెజ్జం వేస్తే ఆ బెజ్జానికి వెలువల ఏం వుంటుంది? ప్రదేశం. వట్టి ప్రదేశం. అంతే. మనం 8000 మైళ్ళ లోతుకు వెళ్లి చూస్తే భూమి క్రింద వుండేది. న్యాయంగా అది 'క్రింద' కాదు. అక్కడకు వెళ్లితే అదీ 'వైన' అవుతుంది, మనం క్రింద అవుతాము. అనంతప్రదేశ మహానము ద్రంలో ఒక తుండ్రమైన పదార్థగోళంగా భూమి ప్రేలాడుతున్నది. అంచేత దీని పులికలమంతా వైన క్రిందలే.

ఈ మన భూమిలో పొల్పుకంటే సూర్య గోళం చాలా పెద్దది. సూర్యుడి వ్యాసం 864,000 మైళ్ళు. అంటే భూవ్యాసానికి 109 రెట్లు. సూర్యుడి వ్యాసం మీద వరసగా పెట్టుకొంటూ వెళితే 109 భూములు పడతాయి. భూమిని తీసుకవెళ్లి సూర్యుడి కేంద్రంలో వుంటే భూమి నుంచి 224,000 మైళ్ళ దూరంలో వున్న చంద్రుడు సూర్యుడికి చాలా లోపలి భాగంలోనే వుంటాడు.

భూసూర్యుల వ్యాసాలకి, దూరాలకి, పదార్థాలకి ఒక విచిత్రమైన సంబంధం వుంది. భూ వ్యాసానికి సూర్యుడి వ్యాసం 109 రెట్లు. దీనికి సూర్యుడిదూరం 109×109 రెట్లు. సూర్యుడి పదార్థం భూపదార్థానికి $109 \times 109 \times 109$ రెట్లు. పరిణామాన్ని బట్టి సూర్యుడిలో 13 లక్షల భూముల్ని యిమధ్యవచ్చు. కాబట్టి సూర్యుడిలో పదార్థం చాలా విస్తారంగా వుండాలి. గణిత శాస్త్రజ్ఞులు మన కిస్తున్న లెక్కల్ని బట్టి భూపదార్థం కంటే సూర్యుడి పదార్థం 332000 రెట్లెక్కువ. అంటే డేకార్ట్ లాంటి సామానుడికి కంట్రాక్టు కిచ్చి సూర్యగోళం నిర్మాణం చేయమంటే అందుకోసం మనం తరుగులు కట్టుకోకుండా 332000 భూముల పదార్థాన్ని కూడా యివ్వవలసి వస్తుంది. అక్కడ శక్తిని బట్టి భూమి బరువు లెక్కకడితే 6×10^{21} టన్నులని లేలింది. అదే విధంగా సూర్యుడి బరువు కూడా లెక్క కడితే 2×10^{27} టన్ను లని లేలింది. అంటే సూర్యుడి పదార్థం వలెనే బరువు కూడా భూమికి 332000 రెట్లు.

ఎవే అన్నిటిలోనూ భూమి కంటే అధికంగా వున్న సూర్యుడు గట్టితనంలో మాత్రం చాలా తక్కువ. సూర్యుడి సరాసరి సాంద్రత 1.41. ఇది భూమి సాంద్రతలో వాల్లూ వంతు సాంద్రత యింత తక్కువగా వుండటానికి కారణం సూర్యుడు వాయురూపంలో వుండటమే. అందు వల్లనే 13 లక్షల భూముల పరిమాణాన్ని ఆక్రమించుకొన్న సూర్యుణ్ణి తయారు చేయడానికి 332000 భూముల పదార్థమే సరిపాతుంది.

ఇక సూర్యుడి గురుత్వశక్తిని గురించి తెలుసుకొందాం. గురుత్వ మంటే పెద్దరికం. పెద్దరికం చూపించే ప్రభావమే గురుత్వ శక్తి. విశ్వంలో ప్రతివస్తువుకీ గురుత్వశక్తివుంది. కానీ ఆ శక్తి దాని పెద్దరికం మీద ఆధారపడి వుంటుంది. భూమి కంటే సూర్యుడి గురుత్వశక్తి 28 రెట్లెక్కువ. కాబట్టి మనం భూమిమీద 28 పానులరాని యెత్తగల్గితే సూర్యుడిమీద ఒక్కపాను రాయిని మాత్రమే లేవనెత్త గల్గుతాం. ఇక్కడ మనకు మామూలుగా వున్న కండరబలంతో సూర్యుడి మీద అటూ యటూ కదలడమే కష్టం. ఇక్కడ 56 అంగుళాల గోడ దూకగల్గినవాడు అంత

బలంతో సూర్యుడిమీద రెండంగుళాల గోడను మాత్రమే దూకగల్గుతాడు. అంటే యిక్కడ 36 అంగుళాలు యెగరగల్గిన సత్యావృతం అది సూర్యుడిమీద అడుగుతీసి అడుగుపెట్టటానికి సరిపోతుంది. భూమిమీద నూరు పానులు తూగే మనిషి సూర్యుడిపై 2800 పానులు తూగుతాడు. కానీ యిక్కడే తూరికరాళ్ళనే తీసుక వెళ్ళి వాటితో తూస్తే ఆ మనిషి మట్టి ఆ నూరు పానులే వుంటాడు. ఎండువల్లనంటే మనిషిమీద సూర్యుడి గురుత్వ ప్రభావం యొకవుండో బరువులమీదకూడా అంతే వుంటుంది. స్పృగు కాటాలో నూచినప్పుడు గురుత్వంవల్ల వచ్చే లేదా మనకు కనిపిస్తుంది.

ఇక కాంతిమాటనువస్తే సూర్యుడి వుపరితలం మీద ప్రతిచదరపు అంగుళమూ శక్తివంతమైన 250 విద్యుద్దీపాలకాంతి యిస్తుంది. సూర్య గోళమంతా 6×10^{39} క్యాండిల్ కాంతి యిస్తుంది. చంద్రుడిబలం యిచ్చే కాంతికంటే సూర్యుడిబలంకాంతి ఆరులక్షల రెట్టకెక్కువ. నక్షత్రాలన్నీ మన కిస్తున్న కాంతికి 50 రెట్లు అదనంగా చంద్రగోళం మన కిస్తున్నది.

స్వతస్సిద్ధంగా యొకకాంతిగల సూర్యుడి వేడిమికూడా బ్రహ్మాండంగానే వుంటుంది. 9 కోట్ల 30 లక్షల మైళ్ళదూరంలోవున్న సూర్యుడి నుంచి మనకు వస్తున్న వుష్ణప్రసారాన్ని గట్టి మంచుగడ్డతో కూడుకొన్న 16 చ. మై. వృత్తం మీద ప్రసరింపజేస్తే ఆ మంచుగడ్డ ఒక్క సెకండుగానే కరిగిపోతుంది. మరి 8 సెకండ్లలో అవిరైపోతుంది. దీన్నిబట్టి సూర్యుడిలోని వుష్ణ మేంక తీవ్రంగా వుంటుందో మన కర్థమవుతుంది. సూర్యుడి వుపరితల వుష్ణోగ్రత ఆరువేల డిగ్రీలుంటుంది. సూర్యుడిమీది వుష్ణోగ్రతలన్నిటికీకూడా యిది తక్కువది. 3270 వేడికి సీసమూ, 9600 వేడికి వెండి, 5000 వేడికి యినుమూ కరిగిపోతాయి. కాబట్టి సూర్యుడి ఛాయాతలంవేడి ఆరువేల డిగ్రీలంటే అది యెంతో మనకు విశదమవుతుంది. ఛాయాతలంనుంచి 20 మైళ్లు లోపలికి వెళ్ళితే ఐదివేల డిగ్రీల వుష్ణోగ్రతవుంటుంది. కేంద్రంలోని వుష్ణోగ్రతకి పోల్చుకొంటే యిది తుద్రమే. సూర్యుడి కేంద్రంలో రెండుకోట్ల నుంచి నాలుగోట్ల డిగ్రీలదాకా వుష్ణోగ్రత

వున్నట్లు లెక్కలులేలాంటివి. ఈ వేడికి చుట్టుపట్ల వందలాది మైళ్ళలోవున్న యే వదార్థంకానీ భస్మీ భూశమవుతుంది. ఈ వుష్ణప్రసారాన్నే ఆ పరిభాషలో చెప్పుకోవాలంటే ఒక నిమిషానికి ఒక చదరపు మీటరు ప్రదేశంలో చది లక్షల క్యాలరీలనాలి.

సూర్యుడి వేడినిగురించి విచారించేటప్పుడు మనం ప్రొఫెసర్ సి. జి. అబ్టన్ ప్రమాణంగా తీసుకోవాలి. సూర్యుడివేడినిగురించి ముఖ్యంగా చాలా సువత్సరాలుగా ప్రత్యేకమయిన కృషి చేశాడతను. భూగోళంమీద వివిధప్రాంతాల్లో వివిధముతువుల్లో మన వాతావరణంలో లీనమైపోయే వేడినిగురించి ప్రయోగాలు చేశాడు. చివరకు ఒక చదరపు సెంటీమీటరు వుపరితలం మీద 90° సమకోణంలో వచ్చే ప్రసారశక్తి కిరణాలు—అంటే మధ్యాహ్న సూర్యోరగాలు నిమిషానికి 1.95 క్యాలరీల వేడిని కల్గిస్తుంది అతను పర్యవసానంగా లేచాడు. అంటే ఒక సెంటీమీటరు మందం కల్గిన నీళ్ళమీద ఆకిరణం నిలువుగా వచ్చేట్లయితే నిమిషానికి 1.9500 తాపక్రమం పెరుగుతుంది. ఇదే కొంచెం లేలికగా చెప్పాలంటే సూర్యుడి పరిమాణంగల గోళంచుట్టూ 426 అడుగుల మందాన మంచుగడ్డ వుండమోండి. అది సూర్యుడికి భూమి వున్నంత దూరంలో వుంటే సూర్యుడిొక్క సువత్సరంలోనే దాన్ని కరిగించి వేస్తాడు. అలా కరిగించాలంటే 4×10^{23} టన్నుల రాకాసి బొగ్గు కావాలి. అంటే భూమికి 70 రెట్ల వదార్థం కావాలన్నమాట. సూర్యుడి నుంచి యంత వేడి మనకు లభ్యం కావాలంటే సూర్యుడి చుట్టూ 16 అడుగుల మందంతో గట్టిబొగ్గు కాలుతూ వుండాలి. అలా మంచి రాకాసిబొగ్గుతో చేయబడివుంటే, సదా యీ వేడి ప్రకారం కాలుతూ వుంటే, లార్డ్ కెర్సెన్ లెక్కప్రకారం ఆరువేల యెండ్లలో సూర్య గోళమంతా కాలిపోతుంది. కానీ సూర్యుడు బొగ్గుగోళం కాదు. ఆ వేడిబొగ్గు కాలిన ఫలితం కూడా కాదు. కాబట్టి సూర్యుడి క్రమాన్నే కోట్లకొలది యెండ్లు సాగిస్తూనే వుంటాడు.

అనేక విధాలుగా గణించి సూర్యుడి వుపరితల వుష్ణోగ్రత 6200°—7000° మధ్య

పుండుందని నిర్ణయించాడు ఆటల్ మహాళ యుడు. ఇంకటి వృష్టిగ్రతలో యే వదార్థంగానీ కాని స్వరూపంలో పుండలేదనీ, వాయు రూపం పొందుతుందనీ లేబుతుంది. చరమాలు పులుకూడా వాటి రూపంలో పుండలేవు. సర్ రాబర్ట్ బాల్, జానసన్ స్టోనింగ్ కర్పనం దాని రూపంలో పుండగలుగుతుందేమో నన్ను సంశయాన్ని పెల్లించారు. కానీ కర్పనంకూడా ఆరువేల డిగ్రీలకే అనిపిస్తోంది.

బురుగుబిల్లి సూర్యుడి వృష్ట ప్రసారంలో మాటికి పదివంతులు లేదా పున్నట్లుగా ఆటల్ మహాళ యుడు చూశాడు. ఆతను చేసిన నిర్ణయాల్లో రెండు ముఖ్యం: 1. మచ్చలు అధికంగా పున్న పున్న సూర్యుడి వృష్ట ప్రసారం అధికం. 2. సూర్యుడిలో నీలత్వం అధికమైనప్పుడు వృష్ట ప్రసారం అధికం.

సూర్యుడింత వేడిగా పున్నప్పటికీ ఇందులో భూమికి చెందుతున్న వేడిమాత్రం అతి స్వల్పం. ఉదాహరణకు: సూర్యుడి వేడి 200 కోట్ల క్యాలరీ లనుకంటే అందులో మనకు చెందేది షిక్ల క్యాలరీ మాత్రమే. అంటే భూమి మొత్తం మీద నిత్యమూ ఆవుతున్న వృష్ట ప్రసారంకంటే 200 కోట్ల రెట్లు సూర్యుడు చేస్తున్నాడన్న మాట. కాబట్టి అధికవృష్టం ప్రదేశానికి పోతు వ్విది. సూర్యుడినుంచి భూమికి చేరుతున్న యీ వేడిలో వడోభాగం కగ్ని చే చాలు. భూభాగం మీది నీరంతా గడ్డ కట్టిపోతుంది.

సూర్యుడి మొత్తం వృష్ట ప్రసారం విమిమినికీ 3.4×10^{27} క్యాలరీ లుంటుంది. ప్రసారాన్ని పొందే ప్రదేశం మొత్తం 6.08×10^{20} చ. సెం.మీ. కాబట్టి సూర్యుడి వృషతలంమీద ప్రతి సెంటీమీటరు చదరమూ 90000 క్యాలరీలు ప్రసారం చేస్తుంది. దీని ద్వారానే మనం సూర్యుడి వృషతల వృష్టిగ్రత కనుక్కోగలు గున్నాం.

కానీ సూర్యుడి కింత వేడియోలా వస్తున్నది? అనే ద్రక్కు శాస్త్రజ్ఞులూ చాలా రోజులు కల వరం లేకపోయింది. 1849 లో రాబర్ట్ మేయర్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడు సూర్యుడినుంచి వచ్చే యీవేడి అంతా పుల్కలవల్ల లభిస్తుందన్నాడు. తుపాకి నుండు గమనాన్ని హఠాత్తుగా ఆపినప్పుడు అది

మంటగా మారిపట్టుగా ప్రదేశంలో వివరీత మైనవేగాలతో ప్రయాణించేస్తున్న పుల్కలూ, పుల్కలకాంటి యితర వదార్థాలూ భూమి వైపువచ్చే కొద్దీ వేగంపొంది భూవాతావరణంలోపున్న గాలిచేత నిరోధించబడి వేడిక్రి మండిపోతాయి. ఇదే విధంగా సూర్యుడి వాతావరణంలో నిత్యమూ పుల్కలు రాజుకున్నవనీ, అందువల్ల జనించేవృష్టం సూర్యుడికి లభిస్తుందనీ, ఆ వృష్టమే లెరిగి మనకు ప్రసరించబడుతున్నదనీ మేయర్ అభిప్రాయపడ్డాడు. ఈ అభిప్రాయాన్ని బట్టి మనం లెక్కచేస్తే యిక మూడుకోట్ల సం వత్సరాలకు యీ పుల్కాపాతంవల్ల సూర్యుడి బరువు యిప్పటికీ కట్టింపు ఆవుతుంది. కానీ సూర్యుడి బరువు పెరగటంలేదు. ఒకవేళ పెరుగు తుందను కొన్నప్పటికీ మేయర్ అభిప్రాయపడ్డ రీతిని పెరగటం అసంభవం. అందువల్ల మేయర్ పూహలు సరైనవికావని వృష్టపడుతున్నది.

తర్వాత 1883 లో హెంహట్ అనే జర్మన్ శాస్త్రజ్ఞుడొక సిద్ధాంతం బయటపెట్టాడు. సూర్యుడు క్రమక్రమంగా సంకోచం చెందడం వల్లనే వేడి పుత్పన్నమవుతోందన్నాడు. అంటే సూర్యుడు కొల్పోతున్న శక్తి వేడిరూపేనా మనకు వస్తున్నదని దీని తాత్పర్యం. ఈ సిద్ధాంతం మొదట చాలామందికి నబబుగానే తోచింది. అనేకులు దీన్ని బలపరిచారుకూడా. సూర్యుడు మనకిపున్న వేడినిబట్టి అతను లెక్కలుకట్టి సంవత్సరానికి 250 అంగుళాలప్రకారం సూర్యుణ్ణి తగ్గుతున్నదనీ, యీలా కగ్ని చే 21 సంవత్సరాల్లో చుట్టూ ఒకమైలు తగ్గుతుందనీ లేర్పాడు. కానీ యీ రకంగా మైలు కగ్ని చే సూర్యుడిచుట్టూ పున్న వాతావరణంకూడా మైలు కుంగుతుంది ఇలా కుంగినపుడు శక్తి పుత్పన్నమవుతుందనీ ఆ శక్తి ప్రెనసాచించిన మేయర్ వాదంలోని పుల్కాపాతంవల్లవచ్చే శక్తితో సమానమనీ హెంహట్ వాదం. మేయర్ పుల్కలకి కారణాన్ని అంటగట్టిలే హెంహట్ సూర్యుడికే అంటగట్టాడు. తర్వాత వచ్చిన శాస్త్రజ్ఞులు యితను చెప్పింది తప్పునని రుజువుచేశారు. హెంహట్ లెక్కప్రకారం లక్షసంవత్సరాలకు భూమిమీది వృష్టిగ్రత క్రిం తగ్గుతుంది. కానీ యింకా యితర లెక్కలప్రకారం మాస్తే సూర్యుడి

లోనివదార్థం విస్తారంగా వుంది కాబట్టి పదిలక్షల సంవత్సరాల తర్వాతకూడా సూర్యుడి వృష్ట గ్రహణ తీవ్రత గమనించకగినంతగా వుండదు. 1862 లో లార్డ్ కెల్విన్ సూర్యుడి ప్రక్షుత పరిమాణాన్ని బట్టి లెక్కలుగట్టి గత ఐదుకోట్ల సంవత్సరాలనించీ సూర్యుడి రకంగానే కాంతి వికిరణం చేస్తున్నాడని చెప్పాడు. భూగర్భశాస్త్ర వేత్తల లెక్కల్లో యిదే 300 కోట్ల సంవత్సరాలదాకా పోయింది.

శక్తిప్రసారం జరిగేటప్పుడు సూర్యగోళం నిమిషానికి 24 కోట్ల టన్నుల వదార్థాన్ని కోల్పోతున్నది. ఇంత అధికంగా వదార్థాన్ని కోల్పోతున్నప్పటికీ యిక వందసంవత్సరాలకు సూర్యుడు తన వదార్థంలా 100, 000, 000, 000 వ వంతుమాత్రమే నష్టపడుతున్నాడు. అంటే సూర్యుడివదార్థం 2×10^{27} టన్నులలో సూర్య సంవత్సరాలకు 1.26×10^{16} టన్నులు కోల్పోతుంది. అందుచేత సూర్యుడింతలా చల్లారి మనకు ఉష్ణప్రసారం చెయ్యడనే భయంలేదు.

ఆస లోక వస్తువు యొంత వదార్థాన్ని శక్తి రూపేణ, కాంతి రూపేణ, వేడి రూపేణ ప్రసరింపజేయగల్గుతుందో అంతగా యితర వస్తువులనుంచి శక్తి ప్రసారాన్ని కోడించుకోగల్గునుంది. కాబట్టి సూర్యగోళం కొంతవదార్థాన్ని కోల్పోయినప్పటికీ యిముప్పుకొనే శక్తివల్ల మళ్ళీ కొంత వదార్థాన్ని బొందుతుంది.

కాకపోయినా నిమిషానికి 24 కోట్ల టన్నుల ప్రకారం కోణాకు 34560 కోట్ల టన్నులు, సంవత్సరానికి 12614400 కోట్ల టన్నులు కోల్పోతుంది. ఇటువంటి 12614400 కోట్ల టన్నులెన్ని అయితే సూర్యగోళం విరుగుపోయేట్టు? సావత్సరానికి 126, 4400 కోట్ల టన్నుల కద్దరిని తగ్గినా 16 లక్షల కోట్ల సంవత్సరాల దాకా సూర్యుడి విధంగానే ప్రతి నిమిషమూ 24 కోట్ల టన్నుల ప్రకారం శక్తి ప్రసారం చేస్తూ వుంటాడు. అప్పుడు అంతమై పోతాడు. అలా అనుకొన్నప్పటికీ పరిమాణంలో నిత్యమూ తీవ్రత చూపించే సూర్యుడు అదేక్రమాన నిత్యమూ శక్తి ప్రసారం చేయలేదు. పోగా కొంత శక్తి

ప్రసారం జరిగిన తర్వాత ఆసలు శక్తి ప్రసారం చేయనేలేదా అనే అంత తక్కువగా కనిపిస్తుంది. అందువల్ల సూర్యుడు అసలే నాశనం కాడు. ఇంతకుముందు మనం చూసినట్లుగా యే వస్తువైనా ఉష్ణం, కాంతి, లేక మరే ప్రసారం రూపేణ గానీ కోల్పోయే శక్తిని అలాగే పరిసరాల నుంచి తెచ్చుకోగల్గుతుంది. వస్తు వ్యభావాన్ని బట్టి శక్తి ప్రసారాన్ని యిముప్పుకొనడంలా గానీ, పదలటంలా గానీ లేదా వుంటుంది. సహజంగా ప్రచిందించే వ్యభావం గల వస్తువులన్నీ చాలా తక్కువగా యిముప్పుకొంటవి. వాటి శక్తి ప్రసారం కూడా తక్కువే.

ఉష్ణాధిక్యం కొలది శక్తి ప్రసారాధిక్యం వుంటుంది. ఉష్ణం అధికమైనకొలది దీర్ఘ తరంగాలు ప్రాప్తమవుతాయి. ఎరుపు వేడి తెలుపుగా మారుతుంది. అంటే శక్తి ప్రసారం దాని తరంగదైర్ఘ్యం మీద కూడా ఆధారపడి వుంటుందన్నమాట. ఈ ఉష్ణాధిక్యం వల్లనే సూర్యుడి వర్ణచటం భనువు-అకువచ్చగా వుంటుంది. అరంగే సూర్యుడి వేడి 60000 ఆపదానికి తార్కాణం.

మనకు చేరే వేడిలో కొంత వాతావరణమే మింగివేస్తుంది. వాతావరణంలో వున్న నెమ్మూ, ప్రాణవాయువు కొంత ప్రసారాన్ని భూమికి చేరకుండానే చప్పరిస్తున్నాయి. ఆ రూపేణ బహుశా సూర్యుడి కాంతిని కొంత ఆదనంచేసి మనకు కొంత వుపకారం చేస్తున్నవేమో కూడా. పోగా చెట్లూ చేమా కొంత ఉష్ణప్రసారాన్ని తీసుకొంటున్నాయి. గతంలో ఆలా సూర్యుడి నుంచి పృథ్వీకాంతి తీసుకొన్న వేడి కారణంగానే నేడు మనకి బొగ్గు ఆదవులు దొరుకుతున్నాయి భూమిలో. కొందరు శాస్త్రజ్ఞులు మరొక అభిప్రాయాన్ని కూడా కలిపున్నారు. ఒక విధమైన నెమ్మూ చేపరాసులు సూర్యరశ్మిని తీసుకొని నేటికీ భూమిలో పెట్రోలియం గనులుగా మారాయని అంటారు. మన వాతావరణంలోని వాయుప్రసారానికి సూర్యుడి ఉష్ణప్రసారమే కారణమంటే చాలా మంది తేలికగా గ్రహించగలతారు. సూర్యుడి ఉష్ణప్రసారం

తెలుగుక విజ్ఞానవిద్య
తెలుగుకోలేక అయినట్లయితే, ఈ ప్రసారాన్ని అడనన్న ప్రయోగంలో వికదంగా వుపయో

గింనుకోవడంయొక్క మానవుడికి చేతగాక పోయి నప్పుటికి, భూమిమీద నీటిని ఆరి రూపేణ యెప్పుటికప్పుడు వైకి తీసుకు వెళ్లి వర్షం రూపేణ మనకిచ్చే మేఘాల్ని పుట్టించడంలో సూర్యుడి పాత్ర అందరికీ తెలుసు. నిజానికి సూర్యుడు లేకపోతే మన శేడియోలన్నీ మూల బెట్టి కూర్చోవలసిందే. సూర్యుడింత ప్రయోజనకారి అని తెలియకముందే ప్రాచీన లంతా ప్రతి దేశంలోనూ సూర్యుణ్ణి దేవుణ్ణి చేశారు. దాని కొక 'దు' కారం చేర్చి పులింగాన్ని చేశారు. ఈనాటికి సూర్యుణ్ణి కవదార్థగోళంగా (వ్రద్దామన్నా), పులింగ 'దు' కారాన్ని తీసివేద్దామన్నా మనస్సుకు యెంతో బలవంతం చేయవలసి వస్తున్నది.

ఇంతవరకు సూర్యుని వేడి సంగతి మాట్లాడు కొన్నాం. సూర్యుడి కేంద్రంలో వేడి రెండు కోట్ల డిగ్రీలకు వైన పుంటుందన్నాం. అలాగే వొత్తిడికూడా సూర్యుడిమీద విపరీతంగా వుంటుంది. భూకలమీద గాలి వొత్తిడి ఒక చదరపు అంగుళానికి 15 పౌనులు. వాతావరణ భారం సహించడానికి యీమాత్రం గాలి వొత్తిడి కానాలి మనకు. అందువల్ల దాన్ని మనం ఒక వాతావరణపు వొత్తిడి అంటున్నాం. సూర్యుడి కేంద్రంలోని వొత్తిడి మన వాతావరణపు ఒత్తిడికి రెండుకోట్ల రెట్టుంటుంది.

ఏ వదార్థమైనా వేడి చేసినపుడు వ్యాకోచ మవుతుంది. ఆ వ్యవధి దాన్ని వొత్తిడికి లానయేట్లు చేస్తే వెంటనే సంకోచిస్తుంది. సూర్యుడి కేంద్రంలోని వేడి రెండుకోట్ల డిగ్రీలకు వైన పున్నందువల్ల ఆ వేడికి కేంద్రంలోని వదార్థం వ్యాకోచం చెందటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. కానీ ఆక్కడే మళ్ళీ కొన్నికోట్ల వాతావరణపు వొత్తిడి వుంది కాబట్టి వెంటనే సంకోచించడానికి యత్నిస్తుంది. ఈరకంగా సూర్యగోళం కేంద్రంలో అతిపుష్ట-అతిపీడనకర్తలవల్ల మనసంక్షోభం చెలరేగి వ్యాకోచ సంకోచాల మధ్య నిత్యమూ మహాయుద్ధం సదుస్తావుంటుంది. ఆ మహా యుద్ధఫలితంగా సర్వదా శక్తి పుష్పన్న మవుతూనేవుంటుంది. ఎల్లవృథా సూర్యుడిలోని మూలవదార్థాలు విచ్చిన్నమవుతూ, పున్నెన్నోరూప మవుతూ నిత్యపరిణామం పొందుతూనేవుంటవి.

సూర్యమండలాలోనూ భూవాతావరణంలో వున్న మూలద్రవ్యాలే పున్నట్లు వ్యక్తమవుతుంది. భూమిమీద వున్న 92 మూలద్రవ్యాలలో 55 మాత్రం యిప్పుడు సూర్యుడిలో నిర్ధారణచేశారు. మరి 37 కూడా పున్నట్లు కనుగొన్నారు. 18 మూలద్రవ్యాలను దొరకటమే లేదు. మిగతా 12 యీనాటి కాంతి విశ్లేషణలకు అందికొని లేవు. సూర్యుడి వాతావరణంలో వున్న యీ వివిధ మూలద్రవ్యాల్ని గురించి అనేకమంది శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధనలు చేశారు.

ఎచ్. ఎన్. రస్సెల్ వుజ్జేశాన్ని అనుసరించి భూవాతావరణంలోని యేమూల వదార్థంగానీ సూర్యవాతావరణంలో లేదనుకోడానికి ఏల్లేదు ఎందుకంటే భూమిమీద యీనాటివరకు 92 మూలద్రవ్యాలన్నట్లు కనుగొన్నారు. అందులో ఉదజని, బొగ్గు, నత్రజని, ఆవ్లజని, సోడియం, మెగ్నీషియం, అల్యూమినియం, సిలికాన్, భాస్వరం, గంధకం, క్లోరిన్, సోడాసియం, కాలిసియం, యిరుము—యీ 14 మాత్రమే అధికంగా వున్నాయి. భూమిమీద అధికంగావున్న యీ 14 మూలద్రవ్యాలే (భాస్వరం, క్లోరినులు తప్ప) సూర్యుడిలోనూ అధికంగా వున్నవి. భూవాతావరణంలోకంటే సూర్యుడిలో అధికంగా యెక్కువ భాగం వున్న మూలద్రవ్యాలు ఉదజని, హీలియం. ఈ రెండూ భూమిలో ఆదనంగా లేకపోవడానికూడా కారణం లేకపోలేదు. సూర్యుడిలోనించి చీలి వచ్చినపుడు అతిగమన వేగంల హీలియం, ఉదజని మూలద్రవ్యాల వరమాణువుల్ని నిలుపుకోగలిగినంత గురుత్వ శక్తి భూమికి లేకపోయింది.

ఈగా సూర్యుడిలో హీలియం వుందని 1868 లో లోకియర్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడు కనుగొన్నాడు. ముందుగా అది సూర్యుడిలో వుందని కనుగొన్న తర్వాతనే భూమిమీదకూడా వుందని కనుగొన్నాడు. ఉదజని పరిమాణాన్ని బట్టి చూస్తే సూర్యుడిలో మూడోవంతు బరువును ఉదజనే కల్గివుంది. దానివల్ల ఉదజనే హీలియంగా మారుతున్నదనీ, అందువల్ల కోట్ల కొలది సంవత్సరాలు సూర్యుడివిధంగానే వుంటాడనీ లేలుతుంది.

నియంతృత్వమా? ప్రజాస్వామ్యమా?

ఐరోపా ప్రజల సమాధానం

భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు

రెండు యుద్ధాల మధ్యకాలంలో ప్రపంచ రాజకీయాలయం దనేక వింత పరిణామాలు జరిగినై. నాటివరకూ సాంప్రదాయంగా నున్న పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీని మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం నమూనంగా కదిలించింది. పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీకి తార్కికంగా ఆధారమైన లిబరల్ సిద్ధాంతాలలో ఆచరణలకు ఆచరణకు మధ్యవచ్చిన వ్యత్యాసాలవల్లనే ఆ తత్వంలో ప్రజలకు విశ్వాసం నడలింది. లిబరలిజం, స్వేచ్ఛా సమాచార సమాచారాన్ని నిర్మించ ప్రయత్నించినప్పటికీ, వ్యక్తి మానవత్వాన్ని బలి తీసికొని పెరిగిన సంస్థలకు ప్రాశ్నాహం ఇచ్చింది. సర్వ సమానత్వాన్ని ప్రకటించినప్పటికీ కాపిటలిజాన్ని సమ్యవించటంవల్ల ప్రజల్లో ఆర్థిక అసమానత్వం మిలిమిరి పోయింది. ఈ ఆర్థిక అసమానత్వం, లిబరలిజం ప్రసాదించిన రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని అర్థరహితంగా మించింది. ఉత్పత్తి పంపిణీలలోని వ్యత్యాసాలవల్ల — పదేండ్ల కోసారి—ఆర్థిక క్షిప్రత లేర్పడి ప్రజల జీవితాలు దుర్భరమైపోయినై. ఈ విధంగా లిబరలిజంలో 'ధనం పెరిగి మనుష్యులు తీసికొనటం' మాత్రమేగాక ఆర్థిక క్షిప్రతలవల్ల 'ధనం పెరగక పోయినప్పటికీ' మనుజులు తీసికొనసాగారు.'

లిబరలిజంపైనా, లిబరల్ సంస్థలపైనా తిరుగుబాటుగా జరిగింది రష్యా విప్లవం. ఈ విప్లవంలో ఆర్థిక రాజకీయ అధికార కేంద్రీకరణ-నియంతృత్వం-ముఖ్య మాత్రం. లిబరలిజం అసమర్థత ఇటలీ జర్మనీ విప్లవాలతో పూర్తియైంది. ఈజిప్తాల్లాగూడా రష్యాజవరడితోనే విప్లవాలు జరిగి నియంతృత్వాలు స్థాపించబడినై. ఇరే రష్యాలో క్రామిక నియంతృత్వం, ఇటలీ జర్మనీలలో పెట్టుబడిదారీ నియంతృత్వం. ఒకటి కమ్యూనిజం, రెండవది ఫాసిజం. బాధిత లోకా

నికి రష్యా తాత్కాలికంగా ఆశగా కన్పించినప్పటికీ ఒక దశాబ్దంలో రష్యా ఇచ్చిన వాగ్దానాలన్నీ ఎండమావులు గాజొచ్చినై. స్టాలిన్ నాయకత్వంలో ఫాసిజానికి, కమ్యూనిజానికి—రెండూ ఏక పార్టీ నియంతృత్వాలే గదా—లక్షణసామ్యం ఎక్కువ గాజొచ్చింది. ఫాసిజం జాతీయ స్వామ్యవాదానికి దారి తీస్తే, కమ్యూనిజం స్వామ్యవాద జాతీయ భావాల్ని కలిపించింది. ఫాసిజం జాతి దృష్టిలోనూ, కమ్యూనిజం సర్వ సమానత్వం సాధించాలనే ఉద్దేశ్యంగల పార్టీ క్రమశిక్షణతోనూ వ్యక్తిని, వ్యక్తి సర్వతో ముఖాభివృద్ధిని పూర్తిగా ఆరికట్టినై. ఈ రెండు సిద్ధాంతాలూ ప్రపంచాన్ని చతుశాలగా మార్చటానికే ప్రయత్నం చేసినై. ఇక లిబరలిజం మానవజాతిని ఒకవైపు కీడిస్తే, నియంతృత్వ సిద్ధాంతాలు మరొకవైపు కీడ్చినై. ఒకటి వ్యక్తికి సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ నిచ్చి నిస్సహాయునిగా ఆంధ్రుల పండ్లలో విడిచి పెడితే, రెండవది వ్యక్తికే గుర్తించక అతణ్ణి వ్యవస్థకు బలి నిచ్చింది. ఈవిధంగా ఈరెండు సిద్ధాంతాలు వ్యక్తిశ్రేయస్సుకు భంగం కలిగించే టట్లు చరిణమించడంచే ఆచరణయోగ్యాలుగా కన్పించలేదు ప్రజలకు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో ఫాసిజం నశించింది; లిబరల్ కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలే-తార్కిక బలం పూర్తిగా కోల్పోయినప్పటికీ-విజయ పంథంగా బైలుబడ్డాయి. లిబరలిజంలో లోపాలను పూర్తిగా చూచాం. లిబరల్ సిద్ధాంతాల అప్రయోజకత్వాన్ని గుర్తించి, కమ్యూనిజాన్ని ద్వేషించినవారే ఫాసిజానికి బలం చేకూర్చారు. ఫాసిజం, వారికి మంచి గుణపాతం చెప్పింది. ఇటు కమ్యూనిజం యుద్ధానంతరం అంతర్జాతీయ రాజకీయాల్లో చినాకాత్మకమైన విధానం అవ

బంటియ్యంబటంబట్లు వారి సానుభూతిని పొందలేక పోయింది. అందుచే ఈ రెండు సిద్ధాంతాలూ అంటే లిబరలిజం, కమ్యూనిజం ప్రస్తుత స్థితికి వరిపోవు. అదీగాక ఈ సిద్ధాంతాలు నేడు ప్రపంచాధిపత్యానికి పూనుకోటం మరొక అపాయం. ఈ విధంగా ప్రపంచం నేడు కూలిపోతున్న సిద్ధాంతాలను, ఆచరణలో భయంకర రూపం వహించిన సిద్ధాంతాలను జరిగే సంఘర్షణలూ నలిగి పోతోంది.

లిబరలిజం, కమ్యూనిజాలను ప్రాచీనిధ్యం వహించి ప్రపంచాధిపత్యానికి పూనుకొన్న రష్యా ఆమెరికాలకు సంఘర్షణ—యుద్ధం తప్పని పరేమో! ఈ రెండు రాజ్యాలకు, తమ అధికార వ్యాప్తికి అనుకూలంగా ఉన్నది ముఖ్యంగా బళ్ళిమ ఐరోపా. ఇవటి దేశాలన్నీ యుద్ధ భీత త్వంబులై పూర్తిగా నలిగిపోయినై. పరిశ్రమలు, వ్యవసాయమూ మూలబడినై. ఆత్మవనరమైన వాటికే ప్రజలు ఆల్టాదుతున్నారు. స్వయం పునర్నిర్మాణానికి దేశాలు సమర్థాలుగా లేవు. పరస్పరం ఆత్మవనరం, జరుగుతున్నది. ఈ దుస్థితి నుండి బైటపడాలంటే. ఈ పరిస్థితులలో నున్న ఈ దేశాలపై తమ ప్రాబల్యాన్ని స్థాపించ ప్రాకు లాడుతున్నాయి రష్యా ఆమెరికాలు. తమ ఆశయ పూర్తికి, బళ్ళిమ ఐరోపా ఉద్ధరణకు ఈ దేశాలు ఎంతవరకు సమర్థములై ఉన్నవో, వారి విధానము లేవో ఇంచుక పరిశీలిద్దాం.

రష్యా రాజకీయాలు

రష్యా ఆర్థికస్థితి యుద్ధం దెబ్బనుండి ఇంకా కోలుకోలేదు. అందుచే విదేశాలకుత ఆర్థికసహాయంచేసే స్థితిలో రష్యా లేదు. రష్యా సాయం, లేక రక్షణ సంగీకరించినవారు రష్యా సిద్ధాంతాల సంగీకరించి, తమ జాతీయ శ్రేయస్సులకు రష్యా అధికారానికి, రక్షణకు బలి గావించాలి. టిటో సంఘటన, బాల్కన్ ఫెడరేషన్ స్థాపించ యత్నించిన డిమిట్రోవ్ కథ, పోలెండ్ దుష్పరియాలలో గోమూక్తా పెట్రోవ్ నోల పదచ్యుతి వై విషయాన్ని రుజువుచేస్తే, మరొక విషయం. కమ్యూనిజం విప్లవ లేక ప్రళయవాదం. రష్యా పాయంతో సాంప్రదాయంగా ఉన్న సంఘటన ద్వారా

సామ్యవాదాన్ని నిర్మించడం రష్యాకు సమ్యకం గాదు కమ్యూనిజం విప్లవం ద్వారానే స్థాపించబడాలని రష్యాభావం. అందుచేత ప్రజాస్వామ్యానికి కమ్యూనిజానికి పోత్తు కుదరదు. చెకోస్లావాకియాలో టెనిష్ మాజీకొల చరిత్రే దీనికి తార్కాణం. మరొక రహస్యం. అసలు ఈ దేశాల్లో ఆరాజకం ఉండాలనే రష్యా కోరేది; అట్టి సమయంలోనే కమ్యూనిజం చ్యాపిస్తుంది; తాత్కాలిక ఆర్థికశాంతి ఏర్పడితే ఆ ఆపరాజం రష్యా కోల్పోతుంది. ఈవిధంగా రష్యా సహాయం చేసే స్థితిలోనూ లేదు, ఆ సహాయం వాంఛనీయమూ కాదు, అసలు రష్యాకు సహాయం చేసే ఉద్దేశ్యమూ లేదు.

ఆమెరికా ఆర్థస్థితి

ఇక మిగిలిన ఆమెరికా. మార్షల్ ప్రణాళిక ద్వారా బళ్ళిమ ఐరోపా పునర్నిర్మాణానికి ఆర్థిక సహాయం చేయ పూనుకొన్నది. ప్రస్తుతం ఆత్మవనరమైన కూడుగుడ్డలు, వ్యవసాయ సాధన సామగ్రి, ఔషధాలు ఈ రాజ్యాలకు సరఫరా చేయబడతై, ప్రజ లారోగ్యవంతులై తమ పరిశ్రమలను వ్యవసాయాన్ని స్వయంగా పునర్నిర్మించుకో గలరనే ధైర్యం వచ్చేంత వరకూ. 1952 నాటికి ఈ దేశాలన్నీ తమ కార్తవ్యైతాము నిలబడగలవని అంచనా వేయబడింది. కాని ఆమెరికా సహాయంలో కొన్ని అపాయాలు లేకపోలేదు. సహాయం చేయటంలో ఆమెరికా ముఖ్యఉద్దేశం రష్యా ఆక్రమణను, కమ్యూనిజం వ్యాప్తిని అరికట్టడం మాత్రమే. అందుచేత దేశంగా ఎంతటి అభివృద్ధి నిరోధక శక్తులైనా ఆమెరికాచేత ప్రోత్సహించబడవచ్చు కమ్యూనిస్టుల సరికట్టే సామర్థ్యం ఉన్నట్లయితే. వైనా అనుభవమే ఇందుకు నిదర్శనం. అంటే కాదు. ఆమెరికా సహాయాన్ని రష్యా అంగీకరించి ఉరుగుకొంటుందా? ఆమెరికా పెట్టుబడిదారి విధానానికి నకలుగా ఐరోపా తయారౌతున్నదనే ప్రచారం సాగించవచ్చు. అప్పుడు ఆ దేశాల్లో శ్రామికవర్గాల్లో ఆరాజకం బయలుదేరవచ్చు. ఐతే, ఆమెరికా సహాయం ఈ దేశాలు అంగీకరించకపోతే! ఆర్థికంగా నిలవలేని స్థితిలో ఆ దేశాలు రష్యాకారి పడకమాస్తాయో! రష్యా

మరోపాలు కలిసిగా, అమెరికా విరోపాలు కలిసిగా ఫలితం అకాంటే. - ప్రజాస్వామ్యానికి భంగమే వాటిల్లుతుంది.

అందుచేత ఈ దేశాలపై అధికమగు భారం వడింది. ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఉద్ధరిస్తూ, ప్రపంచాధిపత్యానికి పోటీచేస్తున్న రష్యా ఆమెరికాల మధ్యతూకం పెడిపోతుండా జాగ్రత్తగా చూసుకు రావడం- ఆస్ట్రేలియన్లు, ప్రపంచశ్రేయస్కులూడా- వారి విప్లవకర్తలను విడిచి. ఈ విధంగా తాత్విక రంగంలోనూ, ఆచరణలోనూకూడా ఈ రాజ్యాలవారు ఒక కొత్త మార్గాన్ని అనుసరించవలసివచ్చింది.

ప్రజాస్వామ్య పక్షాలు

ఈ దేశాల్లో అధికారానికి సామరకాల పార్టీలు పోటీచేస్తున్నాయి. అందొకరకం సాంప్రదాయంగావున్న పార్టీలు. ఇవి, కన్సర్వేటివ్ పార్టీలు, కమ్యూనిస్టుపార్టీ. కన్సర్వేటివ్ లు పూర్తిపెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని వైవిధ్యవంతంగా స్థాపించాలని చూస్తున్నారు, అంటే నియంతృత్వమే; ఇక కమ్యూనిస్టులు, అర్థిక ఆరాజకమే సాధనంగా శ్రామిక నియంతృత్వాన్ని శోమిస్ ఫారం సహాయంతో స్థాపించాలని- ఒకరు పూర్తి రైటిస్టులు, మరొకరు పూర్తి రెఫ్రెజిస్టులు. కాని ఇద్దరి ఆశయం నియంతృత్వమే కాబట్టి ఇద్దరినీ రైటిస్టులనే అంటున్నారు. రెండవరకం- సోషల్ డెమోక్రాట్లు, క్రీస్టియన్ డెమోక్రాట్లు. ఈ పార్టీల చరిత్ర కొంచెం చదివితే.

మార్కుస్ ప్రకారం పెట్టుబడిదారీ విధానంలో సమాజం పెట్టుబడిదారీవర్గం, శ్రామిక వర్గం అనే విరోధవర్గాలపూటమిగానై సంఘర్షణద్వారా కమ్యూనిజం వస్తుందని. కాని పెట్టుబడిదారీ విధానం, మార్కుస్ సూచించిన మార్గం తప్పింది పరిణామంగా. యంత్రాభివృద్ధివల్ల, వాణిజ్యవ్యాప్తివల్ల ఈ రెండు వర్గాలకు మధ్య మరొకవర్గం బయలుపడింది. దాన్నే మధ్య వర్గ మన్నారు. ఈ వర్గాన్నికూడా కమ్యూనిస్టులు బూర్జువావర్గంక్రొవసనే జమకట్టటంవల్ల తప్పిబుల్లకు గానాకున్నారు. వీరు కాయకన్ఠం మీద ఆధారపడవలసినవారూ కాదు, పెట్టుబడిదారులూ కాదు. మానసిక చరిత్రను వీరివృత్తి:

విద్యాధికులు, అంగవశాపకులు. వీరికి విప్లవాల అనుభవం ఉంది. లి బ ర లి జం లో వీరికి విశ్వాసం నశించి చాలాకాలమైంది. కమ్యూనిజం, ఫాసిజములమధ్య ఊగులాడారు. కాని యుద్ధానికి పూర్వంనుండీ వ్యక్తిత్వావలక్షణాలు, మానవ నైతికసూత్రాలు, ప్రస్తుత నాగరికతా సంస్కృతులపైనే దండెత్త ప్రారంభించిన కమ్యూనిజం ఫాసిజాలయందు వీరికి ద్వేషం అధికమైంది. యుద్ధానంతరం ఈ వర్గాలు బాగా బలపడినై. నైతిక నిలువలతో వ్యక్తి సమాజానికి కేంద్రం కావాలని వీరి ఆశయం. అమలులో వున్న సంస్థల ద్వారా ప్రజాస్వామ్యం సాధించాలని, స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను బలి చేయకుండా అభివృద్ధికరమైన నిర్మాణం సాగించాలని, నైతికంపు పునాదులపై నైతిక సాధనల ద్వారా శాస్త్రీయ సమాజం నిర్మించాలని వీరి ఆశయాలు. క్రీస్టియన్ డెమోక్రాట్లు ప్రపంచ ఆకాంతికి, వ్యక్తి నైతిక పతనానికి మతకారణాలు చూపించి నవ్వుటికి, ఉద్దేశించిన సమాజ పునర్నిర్మాణంలో సోషల్ డెమోక్రాట్లతో విడిదవుతారు.

ఈ విధంగా ఒక రకం పక్షాలు నియంతృత్వానికి, తద్వారా రష్యా ఆమెరికాల సంఘర్షణకు దారితీసే పద్ధతిలోనూ; మరొక రకం పక్షాలు ప్రజాస్వామ్య పక్షాలనూ ఉన్నట్లు తేలింది విషయం. అందుచేత నేను విరోపాముదన్న ప్రశ్న పెట్టుబడిదారీ విధానమా లేక కమ్యూనిజమా అని కాదు; ప్రజాస్వామ్యమా లేక నియంతృత్వమా అని- యుద్ధమా, ప్రపంచ శాంతిమా అని.

మధ్యవర్గ ప్రాముఖ్యం

ప్రపంచ శాంతి, ప్రజాస్వామ్యమూ మధ్య వర్గాలపైనే ఆధారపడి వున్నది. ఈ వర్గం ప్రపంచము దన్ని దేశాల్లోనూ ఏర్పడింది. అమెరికా సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ ఆమెరికాలో మధ్య వర్గ ప్రాముఖ్య బాధ్యతలను గురించి మాట్లాడుతున్నాడు. భారతదేశంలో కూడా ఈవర్గం ఉన్నది కాని ఇంకా జాతీయభావంతోనే కొట్టుమిట్టాడుతుండటం వల్ల, తన విధిని సక్రమంగా నిర్వహించ లేకపోతోంది. ఇంగ్లండులో లాస్క్రి-

నాయకత్వమున లేబర్ పార్టీ ఈ వర్గ ఆశయములనే ఆచరణలో పెట్టుకోవలసినవచ్చు. బ్లష్ నాయకత్వన ప్రాప్త్యులో, సార్జెంట్-డీ గాన్పురీల ఆధ్వర్యాన ఇటలీలో, వాన్ ప్రాన్ ఆధిపత్యాన హాలెండు దేశంలో ఈ ఉద్యమం నడుస్తోంది. ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడు టోస్టియాటి సహచరుడైన సెకియా- "టూరిన్, మిలాన్, జెనోవాల్ని కేవలం ప్రాలిటేరియట్ కేంద్రాలుగా పరిగణింపరాదు. బ్రెస్లివియన్లు, ఉద్యోగస్థులు, అర్థిజాన్లు కూడా ఆవి బలీయమైన కేంద్రాలే. సోషల్ డెమోక్రటిక్ శక్తులు అధారంగా వీరు కార్మిక రంగంలో మార్పులు తీసుకురాగలరు" అన్నట్లు, కార్మిక ఉద్యమాలలో కూడా నూతనదృక్పథం ప్రారంభమైంది: 1947 డిసెంబరులో ప్రాప్త్యులో కమ్యూనిస్టు ఆధ్వర్యాన జరిగిన సమ్మె విఫలం గావటానికి ఈ వర్గ మేకారణం. ప్రాప్త్యులో కమ్యూనిస్టు బ్రేడ్ యూనియనుండి వేరై కార్మికులు మరొక కేంద్ర బ్రేడ్ యూనియన్ సంస్థకు స్థాపించారు. ఇటలీలో కూడా 1947 ఏప్రిల్ లో కమ్యూనిస్టులు పూర్తిగా ఓడిపోయారు. డీ గాన్పురీ పార్టీయే అధికారంలోకి వచ్చింది. డెమోక్రటిక్ పార్టీ లన్నీ సహకారంతో పనిచేసే సూచనలూ కన్పిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా మధ్యవర్తి ఉద్యమంతో కమ్యూనిస్టుల బలం ఐరోపాలో ఊహించటం ప్రారంభించింది. ప్రాప్త్యులో డీ గాన్ బోటి కన్సల్వేటివులకూడా బలహీను శాతున్నారు.

ఐరోపా పార్లమెంటు

అధికారంలోకి వచ్చిన, వస్తున్న ఈ వర్గం కార్యక్రమంలో మొట్టమొదటిది- యుద్ధంవల్ల నష్టకర్త తమదేశ ఆర్థికవిధానం చక్కబరచటం. ప్రపంచంలో ఏర్పడ్డ పరిస్థితులవల్ల తమ ఆశయ పాథనకు వీరు, ప్రపంచకాంతికి విషప్రాయములైన శిండుసాంప్రదాయాలను- శాత్రువాదము, పెట్టుబడిదారీ విధానం- విడచి పెడుతున్నారు. ప్రపంచంలో ఏ దేశమూ తన సమస్యలను తానే ప్రత్యేకంగా పరిష్కరించుకోలేదనే విషయం రూఢి అయింది. ఒక దేశంలో కాంతి ఇతరదేశాలలో కూడా సంబంధం ఉంది. అకాలి నియంతృత్వ శక్తులకు దారితీయ

వచ్చు. అందుచేత వర్గీయ ఐరోపాదేశాలన్నీ తమతమ దేశాల్లా కాంతి సాధనకు సహకార భావంతో కృషిచేయాలి. స్వకర్తలేని చిన్న దేశాలను సన్నిహితంగా వున్న పెద్ద రాజ్యాల తమ ప్రాబల్యంలోకి ఈడ్చవచ్చు. ఐరోపా స్థితి సరిగా ఈ విధంగానే వుంది. బలహీనంగా ఉండే ఐరోపాయే రష్యా ఆమెరికాల భయానికి కారణం- ఆ దేశాలు ఎవరి ప్రాబల్యంలోకి పోతాయో అని. అందుచేత ఈ దేశాలన్నీ పరస్పర సహకారంతో సమైక్యభావంతో కృషిచేస్తే వీటికి రష్యా ఆమెరికాల మధ్య ఉగ్రులాడే దౌర్భాగ్యం తప్పకుండా, విద్య ఐరోపా రష్యా ఆమెరికాల మధ్య కాంతిని స్థాపించటానికి దోహదమవుతుంది. ఈ ఉద్దేశాలతోనే సంయుక్త ఐరోపా ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. ఈ సంవత్సరం ఆగస్టులో ఐరోపా పార్లమెంటు ఏర్పడింది, ఒక కార్యక్రమంతో. ఈ సంస్థ సమైక్య ఐరోపా, లేక, ఐరోపా సంయుక్త రాష్ట్ర సాధనకు పూనుకుంటున్నది.

ఐరోపా సమైక్యత సాధించటంతో వీటిపని పూర్తికాలేదు. ఈ దేశాల ఆర్థిక పునర్నిర్మాణం జరుగలేన సమస్య. ఆర్థిక పునర్నిర్మాణానికి విదేశ సహాయం అత్యవసరం. ఆమెరికా సహాయంలోని ఉద్దేశ్యం, రష్యా భయం వనం పరిశీలించాం. రష్యాభయం ఐరోపాదేశాల్లా పోటీ మూల సూత్రమైన సాంప్రదాయకపు పెట్టుబడిదారీ విధానం పునరుద్ధరించబడుతుందనే. కాని ఈ దేశాల పరిస్థితి పెట్టుబడిదారీ విధానం యథాతథంగా నెలకొల్పటానికి వీలుకలిగించదు. ఆసలు ప్రపంచంలోనే మార్కును సూచించిన, కమ్యూనిస్టులు నేడు ఉహించే పెట్టుబడిదారీ విధానం పునరుద్ధరించబడాలనుకుంటున్నాయి. పారిశ్రామిక రంగంలో పెట్టుబడిదారు, పరిశ్రమల వడిపేవాడు ఒకడు కాదు, బ్రేడ్ యూనియన్లు బలపడటంవల్ల పెట్టుబడిదారుల ఆటలు పూర్వం వలె సాగవు. అంతేకాక వ్యవసాయ సహకారోద్యమం, వాణిజ్యంలో సహకారోద్యమాల పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని కదలించివేసింది. అందువల్ల రష్యా ప్రచారాని కేమీ అస్సారంలేదు. అంతేకాక పరస్పర సహకారంతో పున

న్నిర్మాణోద్యమానికి పూనుకొన్న ఈ దేశాలు పోటీ గణాన్ని విడిచిపెట్టాలని ఉంది. పోటీయే పెట్టుబడిదారీ విధానానికి గుండె.

ఈ కారణాలవల్ల, అమెరికా సాయంతో సహకార ఆర్థిక విధానాన్ని అమలు జరపడం ఏరోపా పార్లమెంటు విద్యుత్త ధర్మం. ఒకే విధమైన సమస్యలీ దేశాల నన్నిటినీ ఎదుర్కొంటూండడంచేత అనుసరించే ప్రణాళికలో సమైక్యత ఉండటానికి వీలంది. ఈ దేశాల్లో తయారవుతున్న ప్రణాళికలవల్ల మునిసిపాలిటీలు, రాష్ట్ర సంఘాలు, సహకార సంఘాలు పరిశ్రమలు నడిపే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. కేవలం తాదా దృష్టితో గాక ప్రయోజన దృష్టితో వస్తు ఉత్పత్తి పొగుతుంది. ఒక దేశానుండి మరొక దేశానికి వస్తు సరఫరా విరాటాకంగా - సూకాలు లేకుండా- సాగుతుంది. ఇంతేకాక ఈ దేశాలన్నీ

కలిసికూడా ఉమ్మడిగా పారిశ్రామిక రంగంలో కృషి చేసే అవకాశాలు లేకపోలేదు.

ఈవిధంగా ప్రపంచ రాజకీయాల్లో జాలీయ సంకుచితత్వాన్ని వీడి, వర్గపాటీల్ని దృష్టిలో ఉంచుకొనక ప్రజాశ్రేయస్సుకై పనిచేసే వర్గం బైటపడింది. ఈ వర్గమే ప్రజాస్వామ్యాన్ని అడుగడుగునా నిలబెట్టుకుంటూ విరుద్ధ సిద్ధాంతాలమధ్య సంఘర్షణ రాకుండా చూస్తూ పురోగమిస్తోంది. ప్రతి దేశంలోనూ ఈ ఉద్యమాలున్నాయి. అవి బలపడి ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమానికి ఇతోధికంగా కృషి జరిపితేనే గాని క్వరలో నిక్రియరోపా నివట్టు, వికస్య ప్రపంచం యేర్పరదు. ఈ ఉద్యమ ఉజ్వల భవిష్యత్తే ప్రపంచ కాంతికి ఆధారం, ప్రజాస్వామ్యానికి మూలం.

జమిన్ వారి "నింత సోదరులు" అను తమిళ చిత్రంలో అభినేత్రి భానుమతి.

అద్భుత కర్మలు

క్రమం కర్మ సరిగ్గ చేయించుకోవటానికే అను
వృత్తివద్ది మా వసెనెరి అడిగింటి. "మీ
మరిచి కనపడటంలే నేమి" అని. అందువల్ల చిక
సారి చూసిరాకనాలే బాగుండదని బయలుదేరా.
నేను గావటం చూసింది కాబోలు అప్పుడే మేడ
మెట్టు దిగుకోంది. నేను వరండాలో వున్న
బెంచీమీద కూర్చుంటే పుట్టికల్లా ఆమె తన
నూటయ్యైతూమూడు పాస్టర్ల ఎదురుగా వున్న
వర్షిలో చేరవేసి—

'ఏమండీ, ఆనలు కనపడటమే మానేశారు?'
అన్నది.

'వరిగ్గలు కదండీ, లెక్కటం మానేశాను.'

'ఏం, మొన్న మార్చికి ఇటుకలేమా?'

'కొత్తగా- అడుగుతున్నారే-నా కేలేండర్లో
మార్చి తరవాత నెప్ట్రెంబరేగా'

ఆమె నవ్వుటం, నేను ఉలికిపడటం చక్క
సారి జరిగినై.

'బలేవారండీ మీరు'

'ఏం, అట్లా అంటున్నారే?'

'ఏంలేదు. మీ మనసులో ఏమేమి ఉద్దేశ్యా

లుంటాయో తెలుసుకోవాలని అప్పుడప్పుడు అని
పిచ్చుంటుంది'

'నా మనసులో ఆనలు వుద్దేశకాలే వుండవ.
ఏమన్నా వున్నా అందరికీ తెలిసేటట్టు వుండై.'

'—నరే దానికేం గాని, వరమేళ్ళని పోలిక
వెళ్ళిన సంగతి మీకు తెలుసా?'

'వరమేళ్ళని నాకు తెలిసేండా ఏవని చెయ్య
లేదు. ఆమెచేసే ప్రతిచర్య, నే నెక్కడ వున్నా
నరే, వాకళ్ళకు కట్టినట్టు కనపడుతుంది—మీరు
నవ్వుక్కర్లేదు—సీరియస్ గానే చెప్తున్నా.'

'అయితే మీరు చివ్యవృత్తి వుండన్నమాట—
లేకనా లేయేదన్నాక క్షిణన్నా, జ్యోతిషన్నా
వుపాసిస్తున్నారా?'

'జ్యోతిషాన్ని ఉపాసించటంలేదు, నేవన నీ
వుపాసించటంలేదు. నా మనస్సే వరమేళ్ళరిని
గురించిన అన్నివిషయాలూ ఎప్పుటికప్పుడు చెప్తూ
వుంటుంది. నా మనసుకే ఆకర్షి వుండని మీరు
వొప్పుర తీరాలి.'

'కంటికి కనపడని లేదా మనోధనద్వారా
ప్రసవపడని శక్తుల్ని మీరు నా గదిముందు నిరా

కొండేపూడి సూర్యకామరాజు

హారదీక్ష పూని చావటానికి సిద్ధమైనా నేను నమ్మను.

'మీరు నిరాహారదీక్షకు బదులు ఆహార దీక్ష పూని మీ భుజబలం యంతకు రెట్టింపు పెంచి నమ్మ నలికిచంపుతానన్నా నేనూ నమ్మను. ఆ కత్తుల్ని. కానీ కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో మనస్సుకి వుండే విచిత్ర శక్తిని మనస్సుర్తిగా నమ్ముతాను. నా నమ్మకం నగియైతదని నిరూపించటానికిన్నివిధాలా ప్రయత్నిస్తూ కూడా.'

'మీరు కనక అట్లా నిరూపించకలిగితే నా మొత్తంతాకంలా పాతికపాళ్లు ఓడిపోతాను. లేకపోతే మీ బ్రె నాకులర్స్ నాకిస్తారా?'

'కేవలం వాదనకే వాదించకుండా వుంటానని హామీయిస్తే అట్లాగే.'

'ఓ—హామీయిస్తా, అయినా బాగా ఆలోచించండి. మీ విలువైన వస్తు పెండుకు పోగొట్టుకుంటారు' అని, నాకు ఆలోచించుకోటానికి ఆవకాశమిచ్చినట్టుగా ఆమె గదిలోకి వెళ్లిపోయింది.

కదంబకు వాదించటమంటే ఒక హాసం. మరొక ఎంత తక్కువగా నుట్టాడినానరే, తన వుట్టే కంతో విశేషించినా నరే మన్ని అవాహగా వాదనలోకి దింపుతుంది, గంటలొద్దీ వాదించ గల వైపుల్లో, దేవాదాద్ధ్యం ఆమెను వున్నాయి. ఆతి గారాబంగా పెంచుకున్న తన శరీరంలోంచి పాతిక పాళ్లు యివ్వటానికి సిద్ధ పడిన ఆమెతో వాదించటం బోలూయినతో నేను బాక్సింగ్ ఛెయ్యటం లాంటిదే! అయినా నేను భయపడలేదు. నా వాదనను బలపరిచే ఎన్నో సాధుటనల్ని నెమరుపెస్తూ హెచ్చున్నాను.

ఒక చేతులో గాజు కప్పు, రెండో చేతుగా పెద్ద వైజా స్టాన్సుకు పట్టుకుని కదంతోక్కుతూ వస్తూన్న కదంబను చూసేటప్పటికి నిజంగా బోలూయినను చూసినట్లే వుంది. మైక్రోస్కోప్ తయ్యాన్ని కిందకులాకి కిందకువడితే క్రాపు తెకితోసి తర్కయ్యడానికి సిద్ధపడ్డాను.

'ఇదుగో, మీతో కొంచెం గొంతు తడవండి. తర్వాత యుద్ధానికి దిగదాం' గాజు కప్పు నా ముందుపెట్టి ఆన్చుది కదంబ.

'ఏమిటిదీ? కాఫీయా, టీయా!'

'ఇప్పుటివరకూ నేను నా చేతుల్లో కాఫీ ఎవరికి యివ్వలేదు. ఇప్పుడు యివ్వను, ఇక

ముందు యివ్వబోను. దీన్ని ప్రజలందరూ టీ అని పేనోళ్ళపొగుడుతారు.'

'క్షమించండి. నేను టీ తాగనన్న విషయం మీకు కొత్త కాదు. తాగను మొకో' అన్న వాళ్ళకు బలవంతంగా గొంతుకంలా ఎందుకు పోస్తారో నాకు అర్థంకాకుండా వుంది.'

'టీ తాగరు కాబట్టే అట్లా ఎండు నక్కలా వున్నారు. ఒక్క సెలకోజాలపాటు టీ పుచ్చుకు చూడండి. మీరూ నాలాగ బలంగా తయారు కాకపోలే వచ్చు కదంబ అని నిలబడ్డు.'

'నాకు వున్న బలం చాలు. మీ అంత బలం వస్తే భరించలేనేమో కూడాను.'

'మీ ఆమాయకత్వానికి నాకు చాలా విచారంగా వుంది-మళ్ళీ ఎంతో ప్రసంగసాధనం వుండటాను. ఎన్నెన్నో ఓడియా ప్రమాదానికా అంతా బట్టి పెట్టావంటారు—టీ విలువ తెలుసుకోలేక పోయారు. ఇక మాటలు మారిన పుచ్చుకోండి, చల్లారిపోతుంది.'

'టీ వాగులే తెల్లొడ్డా మేలుకోవలసి వస్తుంది.'

'మేలుకుంటే మేలుకుంటారు-నీని మనుజాల్ని గురించి చూట్టాడరే? - గుహారు పుట్టిస్తుంది. జలుబు వస్తుంది... యిలా... బ్రాంకైటిస్ కి బలేగా పనిచేస్తుంది. టీ వాగ మొన్న నాకళ్ల ముందు ఇరవైముగ్గురు పక్షి పాసయారు. ఇప్పుటివరకూ మూడువేల ఆరువందల తొంకై ముగ్గురు టీ వృతిలేకల్ని టీ దారులుగా చూశ్చే కాను.'

ఆమె టీ గురించి ఉపవృత్తివలం యివ్వడు కొత్త కాదు. ఎవల్లతో ఏ విషయంగూర్చి చూట్టాడినా కనీసం పావు గంటలునా టీకి ప్రత్యేకిస్తుంది. నునునునాధుంచేత టీ తాగిద్దామని యిదివరకు ఆశీకసాధ్య ప్రయత్నించింది. కానీ నునునునాధం టీ వాగలేదు సరికదా టీ కప్పు బద్దం కొట్టటమో, కదంబ తాలూకు రెడ్ లేదిత్ టీ పొట్టాలు కనకం గదిలోకి విసరటమో చేసేది. ఈ సంగతి జ్ఞాపకంవచ్చి ఆస్తా-

'నునునునాధంచేత తాగించ కలిగారా టీ?'

'ఆమె ఒక్కరై నాకు లొంగనిది. పాలుకప్పు యేమీ తాగడుట-నేనుగనక మిస్ట్రీ'లా దూర

గలిగితేనా - పాలకు ప్రాహిదిషన్ పెట్టి టీ ఎక్స్‌పోషన్ బోర్డుని యీకా ఎక్స్‌పోషన్ చేసి పారేడ్తును!

అంత లెంట్ అండ్ బ్రెడ్త్ వున్న ఆమె యిరు కైన మద్రాసు మినిస్ట్రీలో దూరగలగటం ఎట్లా పొధ్య మవుతుందా అని ఆలోచిస్తున్న నాకు పెదవులు చురుకువై, గుండె జల్లుమంది. నా దృష్టి నానోటివద్ద వుంచబడ్డ కవ్వవర్గర బయలు దేరి ఆకవ్వకు ఆధారమైన వేళ్ళనివాటి ముంజేలి గుండా మోవెయ్యదాటి బలిష్ఠమైన భుజంమీద ఒక్కడణం అగి ఆ భుజానికి యజమాని అయిన కదంబ ముఖంలా వున్న కళ్ళలోకి పోయి వాక్యమైబ్రేవ్ వేసినట్టు తపీమని అగిపోయింది. కదంబ కళ్ళలోంచి వస్తున్న నిజకరణ వరంజర నాతో 'నువ్వకనక మర్యాదగా యీ టీ తాగక పోలే, మారంపెట్టే కుర్రవాడికి దవడలు దగ్గరగా నోక్కి చళ్ళమధ్య స్పూన్ పెట్టి నోట్లో ఆముదం ఎట్లా పోస్తారో ఆట్లాగే యీ టీ నీ గొంతుగా పోయ్యవలసి వస్తుంది' అంటున్నట్టుగా వుంది. అసలే నోక్కుకుపోయిన దవడల్ని యీకా బోక్కించుకోవటం యిష్టంలేక ఆ ఆముదాన్ని చళ్ళమధ్య స్పూన్ తేకుండానే - మర్యాదగా గుటుక్కున మింగేశాను.

'—ఇక వర్ణించండి, మీ మనస్సుకున్న విచిత్ర శక్తిని' అని కర్నీలో మాటబడ్డది.

'మెయిల్లో మద్రాసునుంచి వస్తూ ఆకార ణంగా బాబట్టుగా నేను దిగిపోవటానికి గల కారణం మీరు చెప్పగలరా?' నా ముఖాన్ని సాధ్యమైనంత సీరియస్‌గా పెట్టి సూటిగా వేశాను ప్రశ్న.

'మీకు కొంచెం స్క్రూ లూజయి వుండాలి. అంతకన్న నాకు వేరే కారణం కనబడటం లేదు- అయినా మీ మానసికశక్తికి, యివ్వదు మీరు వేసిన ప్రశ్నకే యేమీ సంబంధం లేదు.'

'లేదని మీరనగానే సరే? - మనస్సునేది కంటికి కనబడే వదార్థమే అయివుంటే యీ పాటికి వరమేశ్వరి మనస్సునే పొట్టని శోధన నాశికలోకి తీసుకుని, నా మనస్సునే యాసిస్ట్ పోసి ఏ కాంపౌండ్ మీ కళ్ళకు కనబర్చగలిగే వాడిని. ఈ విధంగా కంటికి కనబడని వస్తువుల యొక్క విచిత్ర శక్తులు ఊహించనయినా

పూహించుకోవాలి లేదా అనుభవించనయినా అనుభవించాలి. అంతేకాని కళ్ళముందు చూడ మనటం కేవలం పెరికనం.'

'అయితే యింతమా మీ రనేమిటి?'

'ఏమంటాను? - నా ప్రశ్నలకు సరైన సమా దానా లివ్వంటాను- నాకు కలిగిన విచిత్రాను భవాలకు మూలకారణం పూహించటానికి ప్రయ త్నించమంటాను- ఇప్పుడు చెప్పండి, వరమేశ్వరి బాబట్టుగా వున్న సంగతి నాకెట్లా తెలిసిందో.'

'కుసుమాభాష చెప్పిందేమో?'

'చాలా బాగుంది- ఎక్కడో హైదరాబాద్ సాఫ్తవంశో వున్న ఆమె గంటకు నలభై మైళ్ళ చొప్పున మద్రాస్ మెయిల్లో పోతున్న నాతో చెప్పిందా?'

'అయితే ఎట్లా తెలిసిందంటారు?'

'అదుగో, ఆక్కడే మనస్సు యొక్క అద్భుతశక్తి మనకి గోచరిస్తుంది. ఆ శక్తి నన్ను బాబట్టుగా వైట్టించి బయటకు లాగి వరమేశ్వరి దగ్గరకు లాక్కుపోయింది- లేకపోలే కట్టో ఆముదా అనుకున్నానా ఆమె బాబట్టులో వుంటుందని!'

'ఆ శక్తి యివ్వదు మిమ్మల్ని పిచ్చాను పనికి లాక్కుపోయేట్లుంది.'

'అదే శక్తి, అగమ్యగోచరంగా రోడ్డు పొలడి నడిచిపోతున్న నన్ను పల్లె, పల్లెటర్ని ఆరి వత్కెలోకి యీడ్చుకుపోయింది. లేకపోలే నాకేం తెలుసా, వరమేశ్వరి వర్ణనలో నాన్ వెజిటేరియన్ డిషెన్ సంయోగిలున్నదనీ - ఆ శక్తి నాచేత 'చెదు ఆడలెట్టు' లినిపించి వరమేశ్వరి చేత బిల్లు వెల్లింకించింది- నవ్వుండి, నవ్వుండి. మీరు నవ్వినంత మూలాన నా దివ్య మానసిక శక్తి దమ్మిడిఅంటూమాడా తరగదు.'

'అయితే మీరు అవలెట్టుమాడా లింటున్నా రన్నమాట'

'నేను లెనట మేమిటి? - ఆ శక్తి... ఆ అద్భుత శక్తి... అదే నాచేత లెనపించింది.'

'ఉండండి చిన్నసందేహం, మీ చేత యీ వజ్రస్ని చేయించింది ఒకవేళ ఆ వరమేశ్వరి శక్తిలేమో!'

'కేవలం ఆమె శక్తి కాకపోయినా ఆమె మానసిక శక్తి కొంతవరకూ పనిచేసి వుండొచ్చు.'

రెండు మనస్సుల యొక్క శక్తులూ కలసి పని చెయ్యటంవల్ల ఇంతకన్న ఎక్కువ అద్భుతాలు జరుగుత్రే-హీ, నవ్వండి నవ్వండి."

'అయిందా? ఇంకా ఏమన్నా వుందా?'

'అంతమంది చుట్టాలూ వుండగా ప్రత్యేకించి ఆ యింటికే ఎందుకు వెళ్లాలి నేను? - వెళ్ళానే అనుకోండి. ఒక మూలకూచోక మేడ ఎందుకు ఎక్కారీ? - ఎక్కానే అనుకోండి. నలభైరూపాయల బాబైట్ నీరే మారురూపాయలకు ఆమ్మే నామాలవాడి హెచ్చువైసే ఎందుకు చూడారీ? - చూశానే అనుకోండి. పరమేశ్వరి ఆ హెచ్చుగానే ఎందుకు కనబడారీ?'

'అది వుత్త కోయిర్నిడెన్స్ కావచ్చు.'

'ఒకటి రెండూ అయితే కోయిర్నిడెన్స్ అవొచ్చు. ఇటువంటిది రోజూ ఎన్నో జరుగుతుంటే ఆవన్నీ కాకతాళియమని ఎట్లా చెప్తాం? - ఇప్పుడు చూడండి- సముద్రంలో కనబడుతోంది చూశారూ, ఓడ. ఆ వోడలోకి నేను వెళ్ళినట్టుయితే అక్కడ కనబడుతుంది.'

'ఏమిటి, శక్తా?'

'కాదు. పరమేశ్వరి.'

ఇప్పటి వరకూ నా నోటినుండి వెలువడిన మాటలు యింత కంటే ఒడ్డున పొడుకూ తున్న వాళ్ళనయినా ఒప్పించి తీరవలసివే. కాని కదంబంలో కన్వీన్స్ అయిన లక్షణాలు అణుమాత్రం కూడా నాకు కనపట్టం లేదు. మైగా హేళనగా నవ్వుకోంది.

'వాగి వాగి సగమయ్యాను. ఈ కాస్తా వుచ్చుకోండి. మరి కొంతసేపు వాగొచ్చు.' ఆమె అందించిన టీని అంగుట్లో గొనుకున్నా.

'అయితే యీ విచిత్ర మానసిక శక్తి మీ ఒక్కరికే ప్రత్యేకంగా వుందా లేక అందరికీ సహజంగా వుంటుందా?'

'సహజంగా అందరి మనస్సులలోనూ యీ శక్తి దాగి వుంటుంది.'

'అయితే నీ శక్తి నన్ను కలకత్తానించి కాశీ లాక్కుపోలేదే? - నీ అమ్మలెట్టూ నోట్లో కూరలేదే?'

'ఇప్పటి వరకూ మీ మనస్సుని, బయట నించి వచ్చిన యింకోక శక్తి ఏదయినా తూర్తిగా ఆక్రమించుకొన్నదా?'

'అంటే నా కర్థం కాలేదు.'

'అంటే యింకోక రెవరయినా మీ మనస్సుని ఆక్రమించుకొన్నారా?'

'అంత దురదృష్టం నాకు కట్టలేదు.'

'అందుకే మానసిక శక్తి విజృంభించ లేదు. మీ మనస్సులో అణిపున్న శక్తిని బయటనించి యింకో శక్తి మీ మనస్సులో ప్రవేశించి రెచ్చు గొట్టాలి. అప్పుడు మీ మనస్సు మిమ్మల్ని కలకత్తానించి కాశీ కాదు కదా కాలిఫోర్నియా దాకా కూడా లాక్కుపోతుంది. అమ్మలెట్లకు బదులు అర్థశ్రేయ మాంసాన్ని కూడా అమాంకం తినిపించేస్తుంది.'

'మీరు చెప్పింది నాకేమీ ఆర్థం కావటం లేదు.'

'విచిత్ర మానసిక శక్తి నేను చెప్పిన ప్రతి అక్షరంలానూ నృత్యం చేస్తుంటే యింకా ఆర్థం కాకపోవటం మేమిటి?'

'ఇంతకీ పరమేశ్వరి పూరికి వెనుకోన్నట్టు తనే చెప్పిందా, మీ మనస్సు చెప్పిందా?'

'తను చెప్పుంది? - తెలియదా వుడాయం చేద్దా మరుకుంది. నాకు మనస్సునే అద్భుతమైన పదార్థం వుండబట్టి పరమేశ్వరి ప్రయాణమంతా నా కళ్ళముందే జరిగింది.'

'ఏదీ, అది కూడా కొంచెం వర్ణించండి.'

'సముద్రపు కెరటాలు ఎత్తుగా లేచి విరగ పడుతున్నై. గాలి వికళింపగా వుంది. వర్షం జోరుగా పడుతోంది - ఉరుములు ... మెరుపులు... పిడుగులు ... ఒకటేమిటి! - ప్రకృతి గర్భంలో పెద్ద అగ్ని వర్షతం పేలి, ఆ భీభత్సానికి తాళలేక ప్రకృతి ప్రళయ తాండవం చేస్తున్నట్టుగా వుంది—'

'ఇదంతా పరమేశ్వరి ప్రయాణాన్ని గురించేనా?'

'ఈ భీభత్సానికంతకూ కారణం ఏమిటా అని అలోచిస్తున్న నాకు మాతాత్ముగా గుండెల్లో ఎవరో తన్నినట్టయింది. లేచి నిలబడ్డా. చలనం కలిగిన నా మానసిక శక్తి నన్ను వైచన్ వైపు విసిరేసింది. వైచన్ లో పరమేశ్వరి కనపడటంతో పిడుగులు, మెరుపులు, వర్షం... అన్నీ అగ్ని వర్షం కావించింది - అంటే నామనస్సు నా సోమరిపోతు శరీరాన్ని వైచనుకి లాక్కుపోవ

టానికి ప్రయోగించిన శక్తి ప్రకృతిని ఉద్రోక
య్యారని చింతపడుతాడు. ఇప్పుడు అలాంటిదే
ని సెందుకు వెళ్లాలి, అవర్తంలో వేరును!! -
నలే వెళ్లాలనే అనుకోండి. అయితే యిరవై
బయలుదేరవలసిన రైలు, నేను వెళ్లేదాకా,
వెళ్లక యింకా గంటన్నరదాకా ఎందుకు అగి
పోవాలి ప్లాట్ ఫారంమీద? - అగతం చేస్తుంది!
మూడు యింజన్లు తగల్గినా అగతీరవలసిందే! -
అంటే మా యిద్దరి మనస్సులకూ వున్న అస్పృత
శక్తులు రెండూ కలిసి సిగ్గుతో కిందకు దిగకుం
డానూ, పచ్చ కెండావున్న గార్లు చెయ్యి వైకి
లేవకుండానూ, యింజను పనిచేయకుండానూ
చేశాయన్నమాట - ఒప్పుకుంటారా యిప్పటి
కైనా?

‘మీ ముఖం చూస్తే భయపేస్తోంది. నుండు
టి తాగండి, తరవాక చెప్తా.’

శవ్య ఖాళీచేసి అన్నా -

‘మీరు ఓడిపోయే మరేంపెట్టి వ్యర్థపుచ్చే
కాలంలో వెయ్యోమారు బీబిలో పరుగెత్తటా
నికి వుపయోగపడే మీ ఆంత ఆందమయిన వాల్ట
యా వట్టణం మొత్తంగానే కనపడకుండా
పోయేవారు.’ అమె అందాన్ని పొగడుతూనే
అమె వోడిపోయిందన్న విషయాన్ని తెలియ
పర్చా.

‘నా పిటమికాని మీ గెలుపుకాని ప్రస్తుతం
నేను వాళ్ళకోను. మీరు చెప్పినట్టు నా
మనస్సులో యితర శక్తి ప్రవేశించి నా మన
స్సులో దాగివున్న శక్తిని తెచ్చు గొట్టి మీకు
కలిగిన విచిత్రానుభవాలలా ఏకాన్ని అయినా
నాకు కలిగిస్తే అప్పుడు వాళ్ళకుంటాను. - అం
దాకా మన మరేన్నీ వాయిదా లేదా.’

‘అయితే యీలాగా నేను వెట్టబోయే ఒక
షరతుకు మీరు వాళ్ళకుంటే వాయిదా? నా
కేవిధమైన అభ్యంతరమూ లేదు.’

‘ఏమిటా షరతు?’

‘సముద్రపు టోడ్డునవున్న యింజనలో రోజూ
మిరొక మైలు పరుగెత్తాలి మీరట్లా చెయ్యడం
వల్ల యింకొక శక్తి మీలో ప్రవేశించటం
నుభవకావచ్చుమాదా.’

‘మీ షరతుకి వాళ్ళకుంటూ మీరొక షరతు
పెడుతున్నా - ఈ రోజుమొదలు మరెం

లేలేదాకా మీరుకానీ వివర్ణించి రోజూ రెండు
పూటలా టీ తాగుతూవుండాలి.’

‘అంటే యిరవై నాలుగు గంటల్లా ఏ ఒక్క
గంటామాదా నిద్రపోనూడవచ్చుమాట!’

ఈ షరతులమీద మా మరెవ్వు ఫలితాన్ని
నిర్ణయించే లేదీ కదంబలో యింకో శక్తి ప్రవ
ేశించేదాకా వాయిదా వద్దని.

నా కేలం డర్ కాగి తాల్లా మూడు
మార్చిలా, మూడు సెప్టెంబర్లా చింపాక, అంటే
పరమేశ్వరి కాస్మెటిక్స్ మిరొక మూడువేలు
ఖర్చయ్యాక, అంటే మద్రాసు మిరీస్టిగా
లోమ్మిచిపార్లు మార్పులు జరిగాక కదంబ వెల్లికి
కలకత్తా వెళ్లాను. వెల్లి పద్దు అణిగాక పానీ
యపు పాత్రలు పేర్చబడ్డ గుండ్ర జల్లుచుట్టూ
వున్న టర్బిల్లా గుండ్రంగా నలుగురం కూర్చు
న్నాం.

‘ఇంకే మిరుల్ని కలకత్తా యాద్యుకువచ్చిన
శక్తి గోల్డెన్ రెటర్నతో ముద్రించిన నా
యిన్విటేషన్ శక్తా లేక పరమేశ్వరి ప్రేరేపణ
శక్తా?’ టీ పెదవుల్ని చప్పగిస్తూ పెండ్లిమాతురు
కదంబ అన్నది.

‘ఏ శక్తయిలే నన్ను బాపట్లలో రైల్వోంచి
బయటకు లాగిందో, ఏ శక్తయిలే ఇంత విశాల
ప్రపంచంలో ఒకే ఒక వ్యక్తిని నాకల్లయందు
కనపరస్తూ వుంటుందో - అదే శక్తి నన్నిక్కడికి
లిసుకువచ్చింది!’

‘ఈ శక్తినిగురించి నీ అభిప్రాయ మేమిటి
పరమేశ్వరి?’ నునుచునాథం అడిగింది.

‘ఇటుమాటి శక్తి ప్రపంచంలోవున్న మాట
నిజమే- అశక్తిని సాధారణంగా ఉన్నాడ శక్తి
అని పిలుస్తుంటారు’ నావైపు పేరగా చూస్తూ
పరమేశ్వరి నవ్వింది. తక్కిన యిద్దరు
అమ్మ యిలా కూడా నవ్వారు. నేను
నవ్వకపోయినా పరమేశ్వరి నవ్వు ముఖాన్ని
తనివీరిరా చూసి ఆశంకించాను.

‘మీరు మరెం ఓడినట్టు యిప్పటికైనా
ఒప్పుకుంటారా?’

‘ఓడిపోకపోతే యింత సన్నంగా ఎందు
కుంటాను? - మానసిక శక్తిని గురించి మీరు
తెప్పినవన్నీ నిజమని నా కళ్ళుడు తెలుస్తోంది.

ఎక్కడనుంచో వచ్చి నాలో ప్రవేశించిన యితర శక్తి కొద్దిరోజుల్లో నన్ను కలకత్తానించి మరొక చోటుకి లాక్కు పోబోతున్నది కూడా.'

కదంబలో కొత్తగా ప్రవేశించిన శక్తి ఆమెను గంగానది మీద బోటులో రిప్పింది!

నూటుకేనూ, మోల్టాలూ వట్టుకుని మానాకు పోయే నన్ను పరమేశ్వరి కనుమాపులో వున్న విచిత్ర శక్తి మెట్టోకు పీచుకుపోయింది!

దండం విమానాశ్రయంగా వున్న దోబా

యొక్క యంత్రశక్తి నలభైమూడున్నీ ఆహంతం ఆకాశంబో! లాక్కుపోయింది!

కునుమనాథం మాత్రం, తనచేత టి తాగించ టానికీ ఏకమైన మా ముగ్గురి (పరమేశ్వరి, నేనూ, కదంబా) కారీరక మానసిక శక్తుల్ని జయించి కొబ్బరిచెట్టు కింద కూర్చుని కొబ్బరికాయ నీళ్ళు తాగుతున్నది. ఇన్ని అద్భుత శక్తులకూ అతీత మైన కునుమనాథం కాలీమాట్లాడు వున్న కాలీ మహాశక్తేమో—

ఇద్దరు కలిస్తే

ఇవి, అవి, అన్ని —

విద్విత్తుక్కు కాటాలో తోలు నాణెలు ఉండే వన్నార విన్నాం ఇప్పుడు రూపాయికి కొంత అగౌరవం జరిగిందని బాధపడే పెరి వాళ్ళనిగురించి వింటున్నాం. పారిక పాఠ్య తగ్గిందని, విద్యదాకా వెళ్ళిందని, యికా ఎన్నో అర్థం తెలియని ఆహారాలతో ఆహారముల హృదయాలు అట్టుడిపోయాయి. పోస్టాఫీసులు, బ్యాంకులు మూడురోజులు ఎందుకు కట్టేశారూ?

"వందకి ఒకటే నున్న ఉంటుందన్న మాట! ఇది అంతా తోకచుక్క ఫలితంగావును!"

"అది కాదండీ. క్రెపుచేసిన రథం—"

"ఆ క్రెప్పే-వెనక విడో క్రెపు రాయబారం అంటూ ఉండేవారు."

"అవును. క్రీకృష్ణ రాయబారం కర్వాత విన్న రాయబారాల్లా అదొకటి."

"ఎక చెప్పినా క్రీకృష్ణ రాయబారం చూడ వలసిన నాటకం రెండీ. చాలా అద్భుతం-నాట కాల ప్రతిభ శ్రమంగా జీడిందిపోయింది."

"నిజం—డీ. వి. నుబ్బారావు హరిశ్చంద్రుడే వెయ్యారీ."

"అరాదుగాభకాక్షి కద్యం చదవడమే—"

"స్థానం నిజంగా సత్యభామ వేషం—"

"అవును-దొమ్మెటిని 'గంగూన్ రొడీ'లా—"

"లేకపోలే శనీమాల్లా ఏముంది ఆనలు—"

"అట్లా అంటే ఒప్పుకోవడం కష్టమే కాని—"

"ఇంతకీ శనీమాల్లా మగవాళ్ల అడవేమాలి ఎందుకు వెయ్యకుండా? "

"కాస్త ఆలోచించ తగ్గ విషయమే మరి."

"ఏం శనీమాలు-మాస్తే నాటకం చూడాలి- మూడుగంటల్లా ఎలా రక్తి కడుతుంది—"

"నాటకం నునుప్పులు కాదు మరీ-శనీ మాలో బొమ్మలేగా. వైగా వన్స్ మోర్ ఆనడం ఎలాగ? 'ఏ బుదా' లాంటి నటుడో ప్రేమిమీద ఉంటే 'గుత్తి వంకాయ కూర'ని పాద నివ్వ ముందా ఎలా వెళ్ళి నిశ్చాం?"

"శనీమాలిని అట్లా ఆన్ని పారేస్తే ఎలాగ పాపం-ఎల వ్యాప్తిగా ఉన్నాయి! నిమిషానికి ఒకటి నొప్పనమాస్తే మాత్రం తరుగుతాయా?"

"అవును, రామాయణ భారతాలు యిదివరకే భూతి అయ్యాయి. ఎలాగో పిర్దుకున్నాం- కాళి మ జి లీ ల ఋ తు వు కూ డా వెళ్ళిపోతోం దనుకుంటాను. ఇంక ఇండ్లిపు సాహిత్యంమీద పడి ఒక్కొక్కణ్ణీ చిత్రవధ చేస్తోంటే బాధ ఎలాగ భరించడం?"

"అదే! శనీమాల్లా ఇంకా ఎన్ని చూపి స్తారు!- పూర్వో వున్నవన్నీను: 'వైక్లాను హెయిర్ కటింగ్ సెలాన్'- శశమూలికాది లేహ్యం- 'టికాలు వేయించుకోండి'- అన్నట్లు 'డోంగ్రే' వారి బాలామృతం".

"ఇంకా, రాబోవు చిత్రాలయ్యా- న్యూ పేరోడో- కేశవనామాల్లా మన నాయకులు వరసగా కనిపిస్తే వాళ్లా చేతులు బాదుకోవడం- వెంటనే సోడా, సోడా అనే ఆరుపులు- నేల మీద కూర్చున్న వాళ్లలో లేలు, లేలంటూ అల్లరి-

ఈ హదానిటిలో ఎవడో అమాయకుని డబ్బు గల్లంతు- శనిమా ఆమెయ్యడం కానేవు."

"ఉందిగా 'మండే మాకరం'- ట్రిక్ మూడుల జబ్బు నగం ఆ ఒక్క రికార్డుకే ఖాళీ చేసేటప్పుటికి అంతా నిశ్శబ్దం అవకపోవడం జరుగుతుంది!"

"మొందు మొందు వంటే మాకరం, జనగణ మనా లేకుండా ఏమీ జరగడానికి ఏదైనా ముహూర్తం!- ముందు 'జనగణమన' పాడేసి భోజనానికి కూర్చుని, చివర ఏదైనా నగ్గరమంది లేచి పోయేటప్పుడు 'మండే మాకరం' పాడేసి లేవడం- వివక్షనా అంటే, జాతీయగీతం అవసరమే అంతా కాని మరి రాష్ట్రానికి కూడా ఒద్దు- సూర్యకుమారి పాడిన 'మా తెలుగు కల్లికి' అందరం నేర్చుకోవడమే."

"అబ్బే, ఆ పాట ఎలాగ? కమ్యూనిస్ట్ జీ. వో. నుగనో!"

"అంత్రరాష్ట్రం ఎప్పుడు వస్తుందంటే ఇంకా!"

"లేర్నీ పాఠశాల రాజకీయ వేత్త లుండేనే!"

"కొందరి రాజకీయవేత్తలకి కాస్త బుద్ధి చెప్పినమాట వివరాలూ నిజమేనా!"

"కాస్త అంటారేమిటి కర్నూ- బాగా తల కెక్కి పిచ్చైతిన వాళ్ళకు మాడలేదు!"

"ఎట్లాగేనా పిచ్చివాళ్ళతో సుచరించడం కష్టం చాలా- పిచ్చికనం కొంక, ఉపాధ్యాయుల్లో ఉంటుందడం వాస్తవమేనా!"

"అయితే అవవచ్చు."

"వాళ్ల ప్రపంచానికి దూరమైపోతారనా- జాగ్రత్తే మేష్టారు ఎప్పుడూ నవారా ఎదారి అంటూ ఉండవలసిందే."

"నిజమే- తెలుగు మేష్టారు 'చంపకమాల' అంటూ జీవితం అంతా గడుపుతాడు మరి."

"ఫీలాసఫీ కోర్సులో కుర్రాళ్లు చాలా తక్కువగా ఉంటారండీ!"

"వేదాంతానికి కొన్ని వేళలు ఉన్నాయి. ఏదేనా చిన్న 'టికెట్టులో తుపాకు' వస్తేనే కాని వాడకం ఉండదు. కష్టం ఏదైనా కల్గితే, లేకపోలే ఏదేనా విచారం తలకొని పడలే- ఏం చేయాలి, జీవితం తిన్నతైసగత కావడమోవడమే- మొరక బట్టాలు, హెచ్చుతగ్గులు-ఇంకా ఏవేవో తేర్చేస్తేనరి. ఎంత తృప్తిగా ఉంటుంది - నాలుగైదు ముక్కలు కాస్త చురుకుగా వాడడం తెలి

యాలి- జేవుడు, అక్క, పరమాక్క, నృప్తి, మానవుడు వస్తరా - వీటితో లోలు బొమ్మలూ వెయ్యడం-అంటే."

"అలాగా! వేదాంతంకూడా ఇట్టో వంట మనిషిలాగే అవసరం అన్నమాట!"

"ఎన్నో రకాల వేదాంతాలు - ఎవడికి ఏది వచ్చితే అది. ఎవో ఒకటి మనకి వచ్చిందనుకోవటం కొంతమందికి నాగరికతా లక్షణం కూడానూ-కేవానందస్వామి, రాధాస్వామి, ఆరవింద, రమణ మహర్షి వస్తరా అందరినీ తగ్గో వద్దట అంటారు."

"హుంబ్రహ్మచర్యం పాథ్యాయ రమణ మహర్షి దగ్గర ఉన్నాడంటారు-చాలా గొప్ప వాడు తెండి-గొప్ప రచయిత."

"బెంగాలు సాహిత్యం ఎలాగేనా చాలా వృద్ధి పొందినతెండి."

"మరకాబెంగ అవసరంలేదు- తెలుగులోకి అన్నీ శబ్దమాఅయితేనే- వాళ్లు రెండోక్షాసునా వ్రాసినకథలూ శబ్దమా చేయబడ్డాయి."

"ఇకత సాహిత్యం బాగా రచనా అవుతోందంటారా?"

"ప్రమాదం లేదు - 'అనుకరణ' లాంటి ఆముఖాలు చేతులూ ఉన్నాక - వ్యతిరేకం చేరువడుతుంది. తప్పకుండాను."

"అయి, ఏమిటో రచయితలవల్ల దేశానికి ఏం ఉపయోగం ఉంది కాని-"

"నిరాహార సమస్యమిద కొన్ని దస్తాల కాగితాలు కర్రలుచేస్తేనే ఉపయోగం ఉందన్నమాట - లేడియోలు పాటుబడుతున్నాయిగా, వారానికి రెండు పుంజీల ఉపయోగాలు వినిపించడానికి!- న్యూస్ పేపర్లో చూసేదేమిటి రోజూ- వీటికోసంఎంతసేరా ఖర్చు తెలుసా?"

"ప్రమాదాలు తిరుగువచ్చి రైల్వేకూడా కొంత జనాభాని తగ్గిస్తోందేనే."

"ఇంకా ముందుముందు జనాభా ఎక్కువైతే కష్టం కాదండీ?"

"ఏమీ పరవాలేదు. మన జీవితంలో తమారయిన విమానాలన్నీ రోజూ కుక్కల్లా తిప్పేస్తేనరి - రైల్వోంచి వద్దవాడికి కొంత తిరుగుంటుందిగాని - విమానంలాంచి పడలే మరి."

--వి. ఆర్. కాస్త్రీ

విజయనగరసామ్రాజ్యము

డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య

(గతసంచిక తరువాయి)

రాజశేఖర రాయలు

(క్రీ. శ. ౧౪౬౮-౧౪౭౧)

విద్యారణ్య కాలక్షాపమందు 'మ' సంఖ్యాని యనంతరము 'రా. ౨' సంఖ్యకుదు ప్రజ సింహాసనాధిపతియైనట్లు చెప్పియున్నది. 'రా. ౨' సంఖ్యకుదు రాజశేఖరరాయలు. విద్యారణ్య కాలక్షాపమున చెప్పినట్లు వాస్తవముగ రాజశేఖర రాయలు సామ్రాజ్యమును బాలించినట్లు కావనములు నిరూపించుచున్నది. రాజశేఖరరాయలు మల్లికార్జునరాయల పుత్రుడు. ఇతడు సామాన్య క్యాధిపతియైనట్లు కావనములందున్నను విద్యానగరమునుండి రాజ్యపాలన మొనర్చిన ట్టగవడము. దక్షిణ ఆర్కాటుచండలమున గానవచ్చు సాళువ నరసింగరాయల కావనముల యందే రాజశేఖరరాయలపే రగవడుటవల్లను, సాళువ నరసింగరాయ లిమ్మడి విరూపాక్షరాయలకు బద్ధ శత్రువగుటవల్లకు దన శండ్రిని వధించి యిమ్మడి విరూపాక్షుడు రాజధాని నాక్రమించుకొనిన పిమ్మట రాజశేఖరుడు విద్యానగరమునుండి పాటింగు సాళువ నరసింగరాయల యందజేరినట్లును, నత డట్లు వచ్చిన రాజసూయని శాక్రయ మొనగి యతనిని చక్రవర్తిగ ప్రకటించినట్లును, దోచుచున్నది. రాజశేఖర రాయల చరిత్రను గూర్చి యీతకంటె

విశేషము తెవ్వియు వెలియు రాకపోయినను, నతడు పుత్రవంతుడై గొంతకాలము కావేరి తీరమున నుండెనని యచట గానవచ్చు నితని సంకలివాని కావనములను బట్టి యూహించుట కవకాశము గలదు.

ఇమ్మడి విరూపాక్షరాయలు

(క్రీ. శ. ౧౪౭౧-౧౪౮౫)

మల్లికార్జునరాయలను వధించి, యతని పిన శండ్రి ప్రతాపదేవరాయల కుమారు డిమ్మడి విరూపాక్షరాయలు సింహాసనము నాక్రమించు కొనెనని పూర్వప్రకరణమున వివరింపబడి యున్నది. అతనికి కార్య మెట్లు సానుకూలపడెనో స్పష్టముగ వెలియును. గజపతి సామంతులతో నతనికి గొంత మైత్రి యుండినట్లు కావనములందు సూచనలు గానవచ్చుచున్నవి. ఒకవేళ నతడు గజపతి కపిలేశ్వరు నాక్రమించి యూతని సహాయమును బొంది, బ్రహ్మచ్యుతమున జెప్పిన విధమున రాయలను వధించి రాజ్యము నాక్రమించుకొని యుండిత నుండవచ్చును. ఇది వట్టి యూహకాదు. ఇమ్మడి విరూపాక్షుడు శక్తిసామర్థ్యములు గల ప్రభువు గాదు: అయినను, ఇతని రాజ్యకాలమున మొదటి యైదేండ్ల యందును- అనగా, గజపతి కపిలేశ్వరుడు పతివుడై యున్నంత కాలమును- శత్రుభయములేక

పోతుంటుండు, నటుపిమ్మట నొక్కప్పుడు పర్వత యరి వీడ యతిశయించుటయు జూడగా నిమ్మడి విరూపాక్షుడుగజపతియాశ్రయము సంపాదించి, యతనిచే పంరక్షితుడై యతని గొడుగు క్రిందను రాజ్యమేల గల్గెనని తోచకపోదు. కావున ఇమ్మడి విరూపాక్షుడు గజపతుల సాయము వల్ల సింహాసనము నాక్రమించుకొన గల్గెనను సభిపాయము యుక్తమైనదే.

ఇమ్మడి విరూపాక్ష రాయ లిట్లు సింహాసనము నాక్రమించుకొన్నను, సామ్రాజ్య మంతయు నతనికి స్వాధీనపడలేదు. సామంతు లనేకులు రాయలను లక్ష్యపెట్టక రాష్ట్రపాలన సేయ దొడగిరి. వీరి ముఖ్యముగ దేర్కొన దగిన వారు సాళువ వంశజులు. గుండ్లకమ్మ మొదలు కావేరితటము వఱకు గల సముద్రతీర దేశమందు చాల భాగము వీరి యధికారమునకు లబ్ధి యుండినది; మఱియు, క్షత్రియకర్ణాటమున గొంత భాగముగూడవీరిపాలనయందే యుండినది. వారు కాద్రము సాళువరాజులు రాయల యధికారము నంగీకరించినను, వరు యేలుబడిక్రింది రాష్ట్రమును స్వతంత్ర ప్రభువులవలె ఇచ్చవచ్చినట్లు పాలించగడగిరి. రాజశేఖర రాయలును నతని సంతతివారును మధురై, తంజావూరు, తిరుచినాపల్లి, కొయింబుత్తూరు, నేలము శిల్లాలుగ జాల భాగమును స్వతంత్రముగ నేల నారంభించిరి. అట్లే తుళువ కొంకణ సామంతులు రాయలను నరకు సేయక చక్రియ సముద్రతీర భూములయందు యభేచ్ఛగ బ్రవర్తించ గడగిరి. మిగిలి యుండినది కడుసంకుచితమైన రాష్ట్రము అందిమిడియుండిన కర్ణాట చక్రియసామ్రాజ్యములందు మాత్రము విరూపాక్షరాయల యధికారము జెల్లుచుండినది.

ఇమ్మడి విరూపాక్షరాయల రాజ్యకాలము రెండవభాగములకు విభక్తమగుచున్నది. శ్రీ. శ. ౧౪౬౫ మొదలు ౧౪౭౦ వఱకు గడచిన మొదటి యైదేండ్ల జూరల విశేషించి చెప్పదగిన చరిత్రాశ్రమ శివీయము గావరావు. ఈకాలమున వ్రాయ బడిన కావనములకు బంకిలింపచూడగాసామ్రాజ్య మంతా కలహములచేగాని వైదేశికదండ యాశ్రయవల్లగాని కలకనాదక కాంతముగ నుండె ననియు, రాష్ట్రపాలన యథావూర్తియు నిరూటంకముగ సాగుచుండెననియు చెలియవచ్చు

చున్నది. కాని యటువెనుక వైదేశికదండయాశ్రయ వల్లను సామంతుల యుద్రేకమువల్లను కాంభిషిడి దేశము సంక్షుభితమై తుఫాను తాకుడుచే గల గుండువద్ద సాగరమువలె నల్లకల్లులమై యుండెను.

శ్రీ. శ. ౧౪౭౦-వ సంవత్సరమున గజ లేక్కరుడు మృతినొందిననోడుతనె దక్కను రాజ్యములందు రాజకీయ వాతావరణము పత్యరముగ మార నారంభించినది. బహమనీ సుల్తానుల యుద్రేకము హెచ్చినది; వారి రాష్ట్రము బహుళముగ విస్తరించి భూస్థి పశ్చిమ సముద్రములకు దాసని. ప్రకృధమున వారి దృష్టి పశ్చిమ సముద్ర తీర దేశముపై బడినది; గోవా మొదలగు ధనసంపన్నములగు రేవుకట్టణముల నాక్రమించుకొనవలయునని చిరకాలమునుండి వారు యత్నములు నల్పుచుండిరి; కాని కవిలేక్కరుడు జీవించియున్నంత కాలమును బహమనీ సుల్తానునకు విజయనగర సామ్రాజ్యముపై నెత్తిపావ వైర్యము లేకపోయెను. అతని మరణవార్త చెవిసోకగనె భయవిముక్తుడై కొంకణ దేశముపై దండువెడలెను. దండు వెడలుటకు బహమనీ సుల్తాను కొక చక్కని సాకు దొరకినది. చక్రియతీర సముద్ర తీరమందలి ముఖ్యకరపట్టణములలో నొకటి యగు భటకణపురమున నక్కవ్యాపారమే ప్రధానవృత్తిగ జీవనమనల్పు మహమ్మడియ వర్తకు లనేకులు నివసించుచుండిరి. వీరు విజయనగర సామ్రాజ్యమునకు జెరిగిన రేవుకట్టణము నుండి వ్యాపారమును జరుపుచున్నను, దా మనస్య దేశములనుండి దిగుమతిసేయు గుఱ్ఱములను రాయల కక్కుక మశాభిమాన కారణమున బహమనీ సుల్తానునకును నతని సర్దారులకును విక్రయించు వారు. వీరి ప్రవర్తనను నహింసక విరూపాక్ష రాయలు చలువారు వీరిని మందలించెను; కాని వారు తమ బుద్ధిని మానలేరి. అందుమీద విరూపాక్షరాయల కలుక పొడమినది. కావున నతడు తన సామంతుడును నగరి హోన్నాపురరాజ్య పాలకుడును నగు మహామండలేక్కర ధైరవదేవ ఉడయల కొక్క తురకపురుగును మిగులనీయక సంహరింపవలసినదని నిరూప మంచెను. ధైరవదేవుడు ముందువెనుక బాటాచింపక రాయ విరూపమును ఆహుతనకు చెచ్చెను; చదివేలనుంచి

మహామృదీయులు ప్రాణముల గోల్పోయిరి; తక్కినవాడు గోవాకరవట్టణమునకు బాటిపోయి యచట స్థిరనివాసము లేర్పఱచుకొనిరి.

స్వయంతృప్తిలపందరినిచంపించినందులకురాయల పై గణితపుకొనుటకొఱవకు మట్టికో-ఉల్-తుజ్జారు ఖ్వాజా-ఇ-బహాను మహమూదు గావానుని ప్రోత్సహముమీద రెండవ మహమ్మదుకాహుబహుమనీ కొంతకాలమును జయించి నొకగొప్ప నైవ్యము నొసెను. మహమ్మదీయ వశము మొదటి నాకునకు ఖేల్నాద్రభువు శంకరరాయలు గుఱి యాయెను; ఖేల్నాద్రము శత్రువర్తయమైన వనదర్లము, దండయాత్రను స్వయముగ నడపుచుండిన మహమూదు గావానా దుర్లమును వశపఱచు కొనుటకు దిన యరణభరణ శక్తిని వినియోగించి రెండు సంవత్సరములకాలము పోతెను; తుదకు బహుచే సాధ్యముగాని కార్యమును ధనముచే సాధించెను; విస్తారధనమును దగువారికి లంచము లిచ్చి ఖేల్నాను గైవసముగావించుకొన్న పిమ్మట గావాను గోవాపై నెత్తిపోయెను. విరూపాక్ష రాయలు గోవాదుర్గసంరక్షకులకుతోడు నైవ్యము సంపుచున్నాడని వార్తవచ్చినది. ఆ దండు వచ్చి చేరినపిమ్మట గోవాను సాధించుట నులభమైన కార్యము గాను; కావున గావాను సత్వరముగ భూనావికాదళములగూర్చుకొని కూచిచేసిపోయి యొకకాలమున వేలనందియు నీటినుండియు దాక్కొనెను; అతని కడక సంభ్రాంతముగ నెఱచేరెను. ఇరు పార్శ్వములనుండియు నొక్కొక్కటి పైబడిన తురకల ప్రతాపమున కాగజాలక యచట గావుండిన తాజ్జము గోవాను తురకలకు వశపఱచిరి.

గోవా శత్రువులకు వశపడుటవలన విజయ నగరమునకు చెప్పరాని నష్టము గలిగినది. వచ్చిచు నముద్రతీరనుండలి కరవట్టణములలో నెల్ల నది ముఖ్యతమమైనది. వర్తక నావల రాకపోకల కది చాల సానుకూల మగుటవలన యూర పాక్షికా వచ్చి నూసియులనుండి వచ్చు సరకు లన్నియు నచటికి వచ్చెడివి. మఱియు, దక్షిణ భారతమునుండి వచ్చిచుదేశముల కెగురుతియగు నక్రమసామగ్రి యంతయు నా రేవు వట్టణము నుండియే యెగురుతి యయ్యెడిది; ఎగురుతి దిగు మతి వ్యాపారములవల్ల నపారధనము రాయ

భండారమునకు జమయయ్యెడిది. గోవా శత్రు) మా భుగతమగుటవలన రాయ మాస్థానమునకు వచ్చు వరుంబడి తరుగుటయే కాక, రాయ రాజునకు వలసిన గుఱ్ఱములుగూడ లభ్యపడక పోయినవి. తత్కారణమున రాయ నైవ్యలము నన్నగిలెను.

ఇమ్మడి విరూపాక్షరాయలు గోవాను గోల్పు డుట కియ్యకొనలేదు; దానిని మరల స్వాధీనము చేసికొనుటకు రెండుచూరులు బ్రయత్న మొన ర్చెను. తురకలు గోవాను జయించిన కరువాత రెండేండ్ల కతని యాజ్ఞమీద బెల్లాము దుర్గాధి పతియగు వీరకన్న రాయడు, బంకాపుర ప్రభువు తోడు నడువగా, గోవాపై నెత్తిపోయెను; అంతటనిమ్మడి మహమ్మదుకాహు మహమూదు గావాను మున్నగు సర్దారులు గొలువ గొప్ప సేనతో గదలివచ్చి బెల్లామును ముట్టడించెను. వీర కన్న రాయడు యావచ్చునని వినియోగించి తన కొడుకు గాపాడుకొన బ్రయత్నించినను, తుద కతడు నుల్తాను బలమునకు లొంగి బహమనీ సామంత మండలిలో జేరవలసివచ్చెను. వీర కన్న రాయని యొంటిమిఠో గోవా దండయాత్ర భగ్నమైపోయినది; బహమనీ నుల్తానుని యధికారము మునుపటి కంటే నచట దృఢీకర మాయెను. కాని విరూపాక్షరాయలు దన యశ్వము సంకట మానుకొనలేదు. క్రీ. శ. ౧౪౭౦ వ సంవత్సర మున నుల్తాను, మహమూదు గావానునకు మరణ దండన విధించిన పిమ్మట, బహమనీ రాజ్యమున గొంత సంక్షోభము గలిగినది. సమయ మనుకూల పడునని కలచినాడేమో విరూపాక్షరాయలు గోవాను జయించుటకు పునఃప్రయత్నము గావించెను. అప్పుడు, నుల్తానిమ్మడి మహమ్మదుకాహు బెల్లాము దుర్గమున విడిసియుండి, తన ముఖ్య సర్దారులలో నొక్కడైన యూసూఫు ఆదిల్ ఖానుని గోవా సంరక్షణార్థము నియోగించెను. ఆదిల్ ఖానుడు గోవాను సంరక్షించుట కేమి చేసెనో తెలుపగల సాధనము లేవియు లభ్య పడలేదు; కాని శత్రువుల నిర్బించి యాదిల్ ఖానుడు గోవాను గాపాడెననుటకు సంశయము లేదు. ఏలన, బహమనీ ఛాతా లటుపిమ్మట విజయనగర సామ్రాజ్యంతర్లతమైన తులవ రాజ్యమును జయించుటకు బ్రయత్న మొనర్చి,

వల్లు కానవలయు వల్లు తెలియవచ్చు చున్నది. జహామనీ సామంతులలో కొక్కడగు లివరె మల్లాను, గోప్రదానకేసరి (గోపరీమాకొత్తవరు ఖాను) తన సేనాధిపతి యగు నిజాముద్దీను మలుకకు నైన్యముతో గూడ తులవ రాజ్యము లోని నగరమహాన్నాపుర సంస్థానమును జయించుట కంపెను. ఈ యుద్ధయాత్ర యెట్లు వర్తన సానమునందెవో తెలియదు; నగర మహాన్నాపుర ప్రభువులు మహమ్మదీయుల నోడించి తలుచు గొట్టిరట్టున్నది. కాని మహమ్మాదు గాదానుని సమరకృత్యముల మూలమున బట్టిమ తీరమందలి కొంకణము మాత్రమే కాక యుత్తరకర్ణాటములో జాలభాగము రాయల చేతినుండి దుసికిలిపోయి నది; మరల మహారాష్ట్రమున కొబ్బడి యవతార మెత్తువలయును మరల నీచేశము హిందువుల యెలు బడి క్రిందికి రాలేదు.

కపిలేశ్వరగజపతి గలించిన పిమ్మట, గజపతి రాజ్యమున సంభవించిన యంతఃకలహముల మూలమున తీరాంధ్రదేశమున గొప్ప సంక్షోభము గలిగెను. ఆతని పుత్రులలో నందొక నాయంత దుడగు హంపీరువకును, బురుగోత్తమునకును రాజ్యాధిపత్యము కొఱకు కలహము సంపాద్య మైనది. హంపీరుడు ను క్రస్తిద వశనాయకుడు; ఆతని కృషిమూలముననే గజపతి సామ్రాజ్య మాంధ్ర దేశమున విస్తరించినది; కపిలేశ్వరుడు పురుషోత్త ముని దనవెనుక రాజ్యాధిపతిగ నియమించి, క్రీ.శ. ౧౪౬౪ నుండియు రాజ్యవ్యవహారముల నన్నిటిని నతని ముఖాంతరముగనే జరుపుచుండెను. అన్న దమ్ము లిద్దఱి పోయి తీక్షణముగ సాగినది; తత్కారణమువల్ల సాంధ్రదేశమున గజపతుల యధికార వటుత్వము నడలికది. అందువల్ల రాయలకు గజపతి విజయమూలములమున పూర్వము నప్తమైపోయిన రాష్ట్రమును మరల సాధించుటకు మంచి యవకాశము గల్గినది; కాని విరూపాక్షరాయ బాబోలి యెత్తుకొనలేదు.

దైవికముగ నిట్లు సంపాద్యమైన యవకాశమున నందు చేసికొని నప్తమైపోయిన రాయ సంస్థానముయొక్క వరుపు ప్రతిష్ఠలను పునరుద్ధరించుటకుగాని తన్మూలమున ప్రజానురాగమును బడయుటకుగాని యకడు ప్రయత్నము చేయలేదు. విరూపాక్షరాయల

యోధాసేన్యము సాళువ వరసింగరాజాధ్యక్షతయ మునకు గారణభూతమాయెను; అతడు రాయ సామంతులలో బ్రహ్మఖుడు; రాయల యెల్లమి నాస్కారము చేసికొని యతడు రాయసామ్రాజ్య సంరక్షణదక్షుడై ప్రబలెను.

సాళువ వరసింగరాజు చంద్రగిరి దుర్గాధిపతియగు సాళువ గుండరాజాయొక్క శ్రేష్ఠ పుత్రుడు; క్రీ. శ. ౧౪౫౬వ సంవత్సరమున గడ్డ నెక్కినట్లున్నది. అతడు సింహాసనము నధిష్ఠించి నపుడు పితృవైతామహమైన చంద్రగిరి దుర్గమును దక్షిణ ఆర్కాటు మండలములోని నగర ప్రాంతముమాత్రమే యతనియేలుబడియందుండి నను నతని యధికార మంత గొప్పవికాదు; కాని, యప్పటి రాజకీయ స్థితిగతు లకని యభివృద్ధికి దోడ్పడినవి. అతడు గడ్డ నెక్కుట కిండుక ముందు గణదేవునిచే మల్లికార్జునరాయలు వరా భూతుడై కొండివీటి రాజ్యమును గోల్పోయెను; ఈ యవకాశమువల్లను రాజ్య సప్తమువల్లను కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క వటుత్వము చెడి బలము ధీచింత నారంభించినది. సమయ మిట్లగు మాలవదగా సాళువవరసింగరాజు ఇరుగుపొరుగు సామంతులను జయించి చారిపై దన యధికారము నెలగొల్పుసాగెను; దినదిన ప్రవర్ధమానమై మెండు చుండిన వరసింగరాజు రాజ్యవరాక్రమములకు గని కంకించి క్రీ. శ. ౧౪౫౪వ సంవత్సరమున మల్లికార్జునరాయలను మహాప్రధాన తిమ్మయ్య దండనాయకుడును రాజధానినుండి పోయి వరసింగరాజు రాజ్య వ్యవహారములను విచారించుచు కొంత కాలము వెనుకండయందు నివసించుచుండిరి; కాని యంత మాత్రమున నాతని యాబోవము దగ్గి నది కాదు. వెనుకండయందు నిజమహా ప్రధానితో గూడ రాయల నివాసమువలన చేమి ప్రయోజనము కలిగినో తెచ్చుటకు సాధ్యము గాదు. సామ్రాజ్యముపై దరతరముగ నెత్తుచుండు గజపతి దండయాత్రలవలన జాల యలజడి కలిగి కాంతికి భంగము గలిగెను. క్రీ. శ. ౧౪౬౧వ సంవత్సరమున వచ్చిన హంపీరుని దండయాత్ర కొనసాగక పోయినను, నటుపిమ్మట కొండేడ్లకు క్రీ. శ. ౧౪౬౩వ సంవత్సరమున నెత్తినవచ్చిన కుమార కపిలేశ్వర మహాపాత్రుని ధాటి జయప్రదముగ

తదంతః. ఈ యుద్ధమాత్రంబట్ల నప్పటికే నక్కు
సీనమైయుండిన శేంద్రప్రభుత్వము మఱియు
దుర్బలస్థితికి వచ్చినది. మల్లికార్జున రాయల
వధయు, నొడ్డెవారి నహాయముతో విరూపాక్ష
రాయల రాజ్యసమాక్రమణమును సామ్రాజ్య
విచ్ఛిత్తికి దోహదపాదుమైనది. నాయకులును
దొరలును నామకార్థము రాయలయధికారము
సంగీకరించుచు వచ్చినను, ఎవ్వరి కిష్టమువచ్చినట్లు
వారు ప్రవర్తించగడగిరి. దేశమున నిట్టరాజక
స్థితులు ప్రబలియుండిన నమయమున సాగున నర
సింహరాజు తన యధికారమునకు దృఢచుగ

పురానులకు నిర్బంధుడొనెను. విరూపాక్ష
రాయలు సింహాసనము నధిష్ఠించునప్పటికే
యతడు చిత్తూరార్కాటు ద్వయకోలారు మండ
లమునై దనయధికారమును వెలకొల్పెను. గొప్ప
బలమును గూర్చుకొని రాయలకు బ్రతిద్దందీర్చి
యై వర్ధిల్లెను. ఆతని మార్కొన జాలిన బలకాలి
రాయసామ్రాజ్యమున లేదాయె; కావుననే
యతడు విరూపాక్షుని ధిక్కరించి మల్లికార్జున
రాయల పుత్రుడగు రాజశేఖరరాయలను జేరదీసి
తనయాస్థానమున నాక్రమ మొనగగల్గెను.
(సశేషము)

కథానిక

ఆ ప్రమా త పు ట్టం

'జయంల'

సరోజ పేదకుటుంబంలో పుట్టింది. పేదతనం
ఉగ్గుపాలతో జీర్ణింప చేసుకుంది.

"సరూ! మీ కండ్లకి నాకనం చేసి మనల్ని
ఈ స్థితికి తీసుకు వచ్చిన దారిద్ర్యాన్ని మనం
జయించాలి. అదే మన జీవిత లక్ష్యం. ఎంత
త్యాగం చేసినా సరే మనం ధనికుల మవాలి"
అని తల్లిచేర్చిన చిన్నకాటి పాతం ఆమెలో
గాఢంగా నాటుకుపోయింది. చదువు చదివి,
ఆ ల్యుకున్ని సాధించా లనుకుంది.

సరోజ అపూర్వ సుందరి. ఆమె శేత్ర
గోళాలు ఎట్టి అంధకారంలో నైనా ధగ ధగ
లాడుతాయి. చిరుముంగురులు ఎంత పిల్లగాలి
తైనా రెవరెవ లాడుతాయి, పలువరుసలు ఎంత
చిన్నమాటతైనా తళతళ మెరుస్తాయి. ఇక
భానుమూర్తి సంగతి చెప్పనే ఆక్కర లేదు.
అతడు ప్రథముడుగా రాని పరీక్ష లేదు. చక్కని
పద్యాలు రాస్తాడు. పాకకొత్తల మేలుకలయిక
అతని కలానికి శ్రీరామరక్ష. కొత్త కవులకన్న
కోవిదు డంటారు. పాత కవులకన్న 'భాయి'
అంటారు. అందుకే జగమెరిగిన రసజ్ఞు లంతా
అతన్ని మెచ్చుకుంటారు. విద్యార్థి దశగానే

ఇంతమేరు సుపాదించుకున్న భానుమూర్తి ఒక
నాడు మహాకవి కాగలిగే సూచన లున్నాయని
జోష్యం చెబుతారు, తెలిసినవారూ తెలిసిన
వారూ కూడాను.

అబాటప్పుడు ఒకే తరగతిలో చదువు
తున్న సరోజ, భాను వరస్వరం సన్నిహితు
లవడంలో అసహజ మేమిటి! సరోజా భాను
మూర్తి తరచు మాట్లాడుకుంటుండేవారు. అతడు
ప్రతి అనివారం ఆమె బసకు వెళ్ళి చూస్తుండే
వాడు. ఇద్దరూ లోకపురీతులు, సమాజం నిర్మించిన
చిన చట్టాలు గురించి చర్చించుకునేవారు సరోజ
మానవజీవితం ముఖమంకం కావడానికే ధనం
ఆత్యవసర మనేది. భానుమూర్తి 'ధనం అత
వరం కాని, అత్యవసరం కాదు' అని వాదించే
వాడు. సరోజ తన భావాలనే నమ్ముతుని కించ
పడుతుండేది. కాలప్రవాహంలో రెండేళ్లు గడి
చాయి. పరీక్ష లయిపోయాక ఎవరి యిండ్లకు
వాళ్లు పోతున్నారు. భానుమూర్తి సరోజను
రైలెక్కించాడు. ఆమెకళ్లలోకి దీర్ఘంగా
చూస్తున్నాడు. మూర్తిభవించిన పొందర్య దేవ
తలా ఆమె వెలుగుతూంది.

“సరోజా! ఎప్పుడు మన కలయిక!” అన్నాడు, ఆశ్రయత్నంగా.
 “నీభావం నాకు తెలియలేదు,” అంది సరోజ.

“కాశ్యపమైన కలయిక; ఎన్నడూ విడివడక కావలసినట్లుంటుంది లేదోయో వికలం...”

“భానూ! క్షమించు. నా వివాహం నిశ్చయమైపోయింది. ఒక భవిష్యతో, ఈనెలలోనే. మా అమ్మ నిశ్చయం చేసింది.”

భానుమూర్తిమీద విమలమనస్థితి ఉండి, ప్రపంచంలోని అమంగళాల బృందగానం తన ముందు మోగినట్లుంది. సరోజకు కూడా పెద్ద యేడుపు వచ్చింది. ఏదో చెబుతూ వున్నట్లుంది, కానీ గొంతు మోగలేదు. ఒక ఉత్తరమాత్రం తీసి ఇచ్చింది. నిర్భాంతపోతూ అలాగే చదువుకున్నాడు.

“సరూ! నీ వివాహం రాజారావుతో నిశ్చయించాను. ఆకనినీ, భానుమూర్తికి అర్థిక స్థితిగతులలో ఉన్న తేడా నీకు తెలుసుకుందా! భానుమూర్తినుండి నీన్న దూరంచేస్తున్నందుకు విచారిస్తున్నాను కానీ, అది నీమంచినమేళనైతే!”

సరోజ మళ్ళీ ఉత్తరం అందుకుంది. “బాబూ! రైలు కదులుతోంది. వెళ్ళి వుండండి” అన్నా డోక్ బోర్డుకు భానుమూర్తితో ఇంతలా బాధి కదిలింది. సరోజ వెళ్ళిగా చూసింది.

“భానూ! తప్పక వస్తావుగదా నా పెళ్ళికి” అనిమాత్రం అనగలిగింది.

“అలాగేలే, బ్రతికివుంటే” అన్నా డాక్టరు. రైలు వెళ్ళిన తొడు నిమిషాలదాకా భానుమూర్తి రుమాలు పూవుతూనే వున్నాడు ఎవరికో—ఎందుకో.

సరోజకు రాజారావుకూ పెళ్ళి జరిగింది. భానుమూర్తి మాత్రం తరలిరాలేదు. రాజారావు శ్రీకుంఠలపుత్రుడు. వ్యాపారంగా వేలాది అర్జున చతురాలడు; మండేలలో అంతకుమించి ఓడిపోతూగలడు. విచ్చగాండ్రకు కానీ యివ్వకుండా పోగుచెయ్యతూగలడు; రత్నాలు

మొంగి రంగిలి మిత్రులను పోషించుతూగలడు. లాభపు వృద్ధిలో అతడు అదృష్టవంతుడు. సరోజా ఎట్టిమాదూ రాలేదు. రాజారావుని అర్థంచేసుకుంటున్న అహోరాత్రాలు ఆమెకృషి చేసింది. ఆకనిలలోని దుష్టబుద్ధిని నిర్మూలించడానికి ప్రయత్నించింది. కానీ రానురాను ఆ ప్రయత్నాలు ఫలరూపం తాల్పలేదు. రాజారావు సరోజను చూచి మొదట్లో మురిసిపోయాడు. నలుగురూ ఆమెసొందర్యాన్ని కొని యాడుతూంటే మైమరచేవాడు. ఆకని ప్రేమ వ్యామోహం రూపంగానే వుండిపోయింది. ఆమెతోమాత్రం ఎన్నడూ ఆంతరంగిక విషయాలు ముచ్చటించలేదు. ఆ ప్రస్తావన ఎన్నడూ ఆమె చెయ్యడాన్ని సహించనూ లేదు. రెండేళ్లు గడిచాక రంగులు మారాయి. సరోజమీద వ్యామోహం చల్లారినట్టి ఆమెను కేవలం క్రీడావస్తువుగా చూసి ఇతర సమయాలలో ఆమె ప్రసక్తి అంటేనే విమలభక్తిగా చూసేవాడు. సరోజకు అటుండి రాజారావుమీద మనస్సు లగ్నం కాలేదు. ఆమె నిడవడీక సామాన్యమైనదే. అది వైచారిక స్త్రీకి సమాజం రాసి పెట్టిన ధర్మమాత్రమే. ఇన్నాళ్లూ ఓర్పు, ఓర్పుతో ఆ ధర్మాన్ని పాటిస్తూవచ్చింది సరోజ. కానీ, అది రానురాను దుర్బరమయింది. అతడు తనను భార్యగా మాడకపోవడంవల్ల ఆమెగా విరక్తి జరిగింది. వైగా అతడు ఇంకో ఇద్దరు స్త్రీలలో రహస్య ప్రణయం నడుపుతున్నట్లు చూచాయగా తెలియవచ్చింది. అట్టి వానితో తన కలయిక కేవలం వ్యభిచారం గాక మరేమీ అని తనలో తాను దిగులు పొందింది. అఖి సాతిగా అతని కొన్నిసమయం మాట్లాడుతూ ముందలింప చూసింది. కానీ అది నిష్ఫలం. రాజారావు ఉగ్రుడై “ఇక నీకూనాకూ సంబంధం లేదు” అని ఇంటినుండి వెళ్ళగొట్టాడు. ఆమె ఏమాత్రం చలించలేదు.

స్వస్థలానికి తిరిగివచ్చి సరోజ మళ్ళీ చదువు ప్రారంభించింది. దివారాత్రాలు నిద్రాహారాలు మరచి విద్యాదీక్షను స్వీకరించింది. తన నిర్వసాన్ని భారపోసి యం. బి. డి. యన్! పూర్తిచేసుకుంది. ఇన్నాళ్లూ ఆమె రాజారావును

గురించి కలపోయాను. లేదు; భానుమూర్తిని మరచిపోయా. లేదు. భానుమూర్తిని గురించిన చింతన భాయలా ఆమెను వెన్నంటేది. సాయం క్రమం ఎట్టి ఏకాంశప్రదేశంగా కూర్చున్నా, అతని మాటలు ఆమెను కలవరపెట్టేది. అతన్ని గురించి ఎందరినో అడిగింది. కాని, ఎవ్వరూ సరిగా చెప్పలేక పోయారు. ఒక స్నేహితుడు మాత్రం ఇలా అన్నాడు, "అతనికి పిచ్చిపిల్లనట్లు చూచాయగా తెలిసింది" అని. ఒక స్నేహితురాలు రాసింది: "భానుమూర్తి మనోవ్యాధితో కాల భర్త్యం పొందినట్లు ఎవరో అన్నారు" అని. అంతే. మళ్ళీ ఎవర్నీ అడగలేదు సరోజ ఆ విషయం, అలాంటి మాటలు వినదలచుకోమా లేదు. కాని, ఏ జననమూహాన్ని చూసినా ఏదో పొగొట్టుకున్నట్లు ఆమె కట్ట వెదుకుతూంటాయి. ఏపద్యాలు చదివినా కవిపేరు తెలిసేదాకా ఒకే తపాతపా.

చదువు పూర్తిచేసుకుని సరోజ వైద్యకాల పెట్టుకుంది. అదీరకాలంలోనే ఆమె యిల్లు ఘులఘుల లాడింది. ఒక ఆవశేషముకు మెచ్చుకుని జమీందారు కారు కొనియిచ్చాడు. రెండు సంవత్సరాలలోనే దివ్యభవనం తయారయింది. విమూలమాసినా ఆమెపేరు పేద సావలలో మ్రోగిపోయింది. క్రిమంతు లెందరో ఆమె క్రిగంటి చూపుకై కలలు కనేవారు. ఆమె ముందు మోకరిల్లి నర్త్యం అర్పణ చెయ్యడానికి సిద్ధపడేవారు. ఆమె యావనపు టుడేకాలకు వైద్యసేవలో మరచిపోయేది. చిత్త చాచల్యం కలగడోయే కొన్ని బలహీనపు ఘడియల్లో భానుమూర్తి క్షాపకంపచ్చి "నీమనస్సు నాది నుమా!" అనేవాడు. సమాజంలో ఆమెకు లభించిన ఉన్నకస్థానం ఎంతమాత్రం భానుమూర్తిని ఆమె స్మృతిపథాలనుండి దూరం చేయలేకపోయింది. అయితే, సమాజం ఆమె పీటాన్ని శంకించింది. ఆమెవైన ఎన్నో కల్పనాకథలు అల్లబడి ప్రచారాన్ని పొందేయి. ఇదిహడా ఆమె శేమాశ్రాంతిని విరుత్తానా వరచలేదు. "శుద్ధ్యానువు లేకాలం లో లేదు!" అని ఆమె సమాధానం చెప్పకునేది. రాగారాగా ఆమెలో కలిగిన విచారం ఒకటి. "నాకు వివాహమనేదే జరిగి తుండక పోలే ఎంత బాగుండేది!" అనుకునేది అర్థమానం.

రోజూ కూర్చున్నట్లే సరోజ ఆవేశ సాయం క్రమం దేవాలయం ఎదుట ఒంటరిగా కూర్చుంది. విజయదశమి కనక వేలాదిజనులు లావలి వెదుతున్నారు దేవీదర్శనానికి. వో ను కు వస్తూన్న కెరటాలలాగ ఎండరెందరో బయటకు వస్తున్నారు. స్త్రీలు శత్రోత్సవంగా భూవ దీపాలు తీసుకు వెదుతున్నారు. సరోజ చక్క వాటుగా జననందోహాన్ని చూస్తోంది. దూరాన వెలిగే విద్యుత్కాంతలు ఆమె కళ్ళలో ధగ ధగ మెరుస్తున్నాయి. ఆమె మెడలాని ముత్యాలనారం వెలిగి నవ్వుతూంది-కేవల నిలువ నెవ్వరూ అక్కడ పాటించలే దన్నట్లు. సిగ్గా ముడిచిన గులాబీలు స్వేచ్ఛరి కోల్పోయినట్లు వ్యభవడుతున్నాయి. ఆమె కట్టుకున్న పనువు రంగు వట్టువీర ఆమె శరీరకాంతితో లీనమై తన ప్రత్యేకతని కోల్పోయినందుకు కించ పడుతోంది.

గుడిలో మ్రోగే గంటలకట్టం ఆమెగుండెల్లో ప్రతిధ్వనిస్తోంటే ఆమె దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోంది. రెప్పవెయ్యని ఆ దృష్టిలో జీవికరంగాలు తిరుగుతున్నాయి. ధనవిపాన యొక్క నివాదం, ధన గర్వ విలాసం, నిష్కలంక ప్రేమ యొక్క నిర్వికార ప్రవృత్తి, లోకమర్యాదలలోని ఆదంబరత, మానసిక కాంతియొక్క మహోన్నత స్థానం- ఇవే ఆ హుస్యంలో తిరుగుతూన్న రంగులు. ఈ ఆలోచనలలో సరోజ శరీరాన్ని మరచి పోయింది తనచుట్టూ విప్పారిన నిస్సహాయత, నిస్సహాయ కూడా ఆమె పొందే ఏకాగ్రతను, భంగవరచలేక పోయాయి. ఆ ఊహలలో ఆమె ప్రకృతిలోని కన అణురూపాన్ని గుర్తించుకుని ముఖదుఃఖాల కరీకమైన కాంతి పొందుతూంది. ఇంతలో చిన్ననాటి స్నేహితురాలు రాధ భర్తనో దూరాన పోతూ, భర్తను అక్కడ ఆపి సరోజను సమీపించింది.

"ఏమిటి సరోజమ్మా! అలా దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావు" అంది.

"ఏముంది రాధా! 'అప్రూత పుష్పాలు దేవ తార్పనకి అర్పాలు కావు' అన్న చిన్ననాటి పాతాన్ని పునశ్చరణ చేసుకుంటున్నాను" అంది సరోజ వరధ్యానంగా.

సోషలిస్టుల విదేశాంగనీతి

నారాయణ ప్రసాద్

బాల్కాన్ పాశ్చాత్య జాతుల మనస్తత్వం
 భౌతిక అవగాహన చేసుకున్నాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం వచ్చినప్పుడు పాశ్చాత్యులమీద ఆయనకు నమ్మకం ఉండేది. యుద్ధ మవగానే స్వాతంత్ర్య మిస్తామన్న ఇంగ్లీషువారికి అండగా నిలబడవలెనని వట్టుబట్టి భారతదేశాన్ని మొదటి ప్రపంచయుద్ధంలో దిగిట్టుగా చేశాడు. యుద్ధం అయిపోయింది. ఇంగ్లీషువారు చేసిన వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టకొకే ఈసారి భారతీయులకు భారీయెత్తున టైళ్ళలో వేసేసరికి గాంధీజీకి పాశ్చాత్యులమీద నమ్మకం పోయింది.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధం వచ్చింది. ఏమైనా బరే యుద్ధానికి సహాయం చేయకూడదని వట్టు బట్టాడు. దాని పర్యవసానం భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం లీసుకురాగల్గింది. కాని ఈరోజు ఇండియా గవర్నమెంటు గాంధీజీ అనుభ వాన్ని నైతం మరచిపోయింది. కామ్రేడ్లులో ఉండే సాధకబాధకాలను యోదించలేకపోయింది. గత్యంతరంలేక ఇంగ్లీషు వారు అమెరికాలో చేసుకున్న ఆర్థిక ఒడంబడికవల్ల మనకూ ఇంగ్లీషువారికి ఉన్న కామ్రేడ్లు సంబంధం మరింత దీనిసింది. దాని ఫలితం మనదేశంకూడా ఆర్థిక ఖోభకి గురికాబోతూ ఉన్నది. పాకిస్తాన్ లేదురు, కలకత్తా జాబ్ మిల్ యజమానుల గుండెదడ, లక్షలాది కార్మికుల నిరుద్యోగం, ఎన్నో ఎన్నో అలవికాని బాధలు.

ఇంలేకాదు. ఒక ఇంగ్లీషు ప్రజల విషయంలో గాదు. కాశ్మీర్ విషయంలో మధ్యవర్తి సంస్థ కమాండరుగా వచ్చిన డెల్టాయ్ చర్య చూడండి. తెన్నయింటి వాసాలు లెక్కపెట్టి నట్లుంది. మేజర్ జనరల్ తెమ్మయ్య ఆతని కాపురానికి యిచ్చిన గృహం - కాశ్మీరుకు

వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించి, కాశ్మీరుపై యుద్ధం

చేయి పాకిస్తాన్ కాపురముంటున్న నర్బార్ ఎఫిండి దని తెలిసికూడా ఆయన ఏం చేశాడు?

కాశ్మీరుకాని ధనరాసులను పెకలించి పాకిస్తానుకు చేరవేశాడు. ఇది మొత్తపు పాశ్చాత్యుల నైజంగా కనబడుతుంది.

ఈ సత్యాన్ని ప్రస్తుతం ఒక సోషలిస్టు పార్టీయే గమనించినట్లు కనబడుతున్నది. వారు ఈమధ్య ప్రకటించిన విదేశాంగ విధానం చాలా సమంజసమని తోస్తున్నది. ప్రస్తుతమున్న రెండు గ్రూపులతో చేరడం సమంజసం కాదని, మూడవగ్రూపు ఒకటి తయారుచేయడం సమంజసమని అన్నారు. దీనిని "హిందూవత్రిక" సంపాదకీయంగా విమర్శించారు. ఇందులో చేసినో చేరినా ఒకటి రెండవదానిమీద యుద్ధం ప్రకటించినపుడు ఆయా గ్రూపులతో వుండు, రాజ్యాలు నైతం యుద్ధం ప్రకటించవలసినదే గదా! దీనివల్ల కలిగే నష్టం అపారం. కాబట్టి మూడవ గ్రూపును తయారుచేసి కాంటి స్టాపించుటే ప్రధానమని సోషలిస్టుపార్టీ చెప్పడం ఎంతో సమంజసంగా ఉంది. పోలే మిత్రరాజ్యసమితిలో సభ్యులుగా ఎందుకు ఉండవలెనని "హిందూ" వత్రిక అదే సంపాదకీయంగా విమర్శించింది. ప్రపంచంలోని అన్ని రాజ్యాలు అందుగా ఇంకవరకూ సభ్యులుగా ఉన్నవి. మనదేశం కూడా అందులో మెంబరుగా ఉంటేనే తప్ప సామూదాయిక రక్షణ జరుగుట కష్టం. రేపు మూడవ ప్రపంచయుద్ధం వచ్చేయెడల ఈసమితి యిప్పటివలె వుండదు. అప్పుడు తప్పక రెండు కూటాలు ఏర్పడతాయి. లేక ప్రస్తుతం ఉండు రెండు గ్రూపులు ఆదర్శ భేదాలచేత రెండుగా విడిపోవచ్చును. హిందూదేశం కూడా తన మూడవ కూటం ఇప్పుడు ఏర్పరచుకొంటే అప్పుడు బలపర్చుకొనడానికి అవకాశ మేర్పడుతుంది. ఇది చాలా సమంజసంగా ఉంది

ఇట్టి నిర్ణయం చేసిన సోషలిస్టు పార్టీ బాల్కాన్ లోకయమూర్తాన్ని నడుపుతున్నది చెడంలా ఏం సంభవం లేదు.

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీశీర్షికక్రింద ప్రచురిత మవుతాయి. లేఖలు క్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

ప్లేట్ కాంగ్రెస్ ఎన్నికలు -
ప్రజల కర్తవ్యం

ప్లేట్ కాంగ్రెస్ ఎన్నికలు కొద్దిరోజుల్లో జరుగనున్నవి. ప్రజానాయకులమనః పేరునో వ్యవహరించుతూ ప్రజలకే విఘాతాల్ని కల్పిస్తూన్నవారు, మళ్ళీ ఇప్పుడు ఆ ప్రజల కాళ్ళవద్దకే రావలసి వస్తున్నది. వారి ఉపన్యాసాల్లో, ఇతర మాటల్లోమాడా ప్రజాస్వామిక సూత్రాల్ని వల్లిస్తూన్నారు. ప్రజల కెంతో పాలు చేస్తామని దబ్బాలు వాయిస్తూ మళ్ళీ తమనే ఎన్నుకోవలసిందిగా విచరీతప్రచారం సాగిస్తున్నారు. రకరకాల ఋరకారాయల్లు, స్వార్థపరులు కాంగ్రెస్ లో స్థానాలకోసం నిలువబడుతున్నారు. కాని, ప్రజల్లో వీరికిగల విలువను వీరు గుర్తుకు తీసుకోవటం లేదు. కేవలం స్వార్థంకోసం ప్రజల త్యాగాన్ని బలిపెట్టాలని యాస్తూన్న నాయకత్వం హైదరాబాద్ ప్రజలు సహించకూడదు.

ప్రస్తుతం ప్రజలు తమ కర్తవ్యాన్ని సరే చేర్చుటలో ఆతి కాగ్రత్తతో వుండాలి.

బ్రాహ్మణ, అబ్రాహ్మణ విభేదాల్ని కెచ్చగొడుతూ, ఆ ప్రచారంద్వారా నాయకత్వం సంపాదించ జూస్తున్నవారిని ప్రజలు గమనించాలి. వీరి పౌరుడూమాడా తన ఓటుకు సర్వి నియోగమయేట్టు చూడాలి. నిజంగా హైదరాబాద్ పౌరుల కిది పరీక్షాసమయం. వారు తమ

త్యాగాని ఫలం దిక్పేట్టు చేసుకోవాలంటే ప్రైరకాలతో నిండివున్న నాయకుల్ని కాంగ్రెస్ నుంచి దూరం చేయాలి.

కలకోట వాళిరెడ్డి భద్రయ్య

ఒరిస్సాలో ఆంధ్రుల స్థితి

కొరాపుట్టి జిల్లా జయపురం మైన్సులలో తెలుగు పిల్లలు నూటికి నలభై ఆయిదుగురికి తక్కువలేరు. గాని ఈ సమత్వరం స్కూలు క్వార్టర్లీ చరిత్రలకు ఆ పిల్లల క్లాసుకు ఇంగ్లీషు 1 వ పేపరిస్తూ, ఒక చమత్కారము ప్రదర్శించబడింది. ఈ క్రిందివానిని ఇంగ్లీషులోనికి తర్జుమా చేయుము అన్నది ప్రశ్న: మీద 5 ఒరియా వాక్యాలు, క్రిందను జేవనాగరిలిపిలో 5 తెలుగువాక్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. ఒరియా పిల్లలు ఒరియా వాక్యాలు ఇంగ్లీషులోనికి తర్జుమాచేస్తే తెలుగుపిల్లలు తమ మాతృభాష వాక్యాలు జేవనాగరిలిపిలో నున్నవి ఇంగ్లీషులోనికి తర్జుమా చేయ్యాలట. ఏ ద్వితీభాష పాఠశాలలోనైనా ఈ చిత్రం చూచారా? ఇది ఒరిస్సాలో మేము పొందుచున్న గౌరవం.

గుణపురం ప్రసారాజు సన్యాసిరాజు

భాషా రాష్ట్రరమితి-ఆంధ్రభాష

కార్యవర్గ సభ్యుడు

రేడియో-హైస్కూలు కార్యక్రమాలు

అలిండియా రేడియోవారు యిదివరకు కన్న యిప్పుడు హైస్కూలు విద్యార్థులకు, మిడిల్ స్కూలు విద్యార్థులకు కార్యక్రమాలు పెంచి ప్రసారంచేయడం చాలా ముదావకూతు. కాని అది సమూహంగా హైస్కూళ్లు, మిడిల్ స్కూళ్లు పాఠాలు జరుగుచుండుట చేత విద్యార్థులు చాల నిరుత్సాహ పడుతున్నారు. అసలే రేడియోలు తక్కువ, అందుగా విద్యార్థులు కనుకై ప్రసారంచేయటమే కార్యక్రమం విన తేకపోవుట. అలిండియా రేడియో వారిది గుర్తించి యివిధంగా మార్చిస్తే బాగుంటుందని నా ఆభిప్రాయం:

హైస్కూళ్ళకు ఉదయం 6:30 నుండి 9 గంటలవరకు, మిడిల్ స్కూళ్ళకు ఉదయం 9 నుండి 11:30 గంటలవరకు.

ఇక్కడకే సెలవురోజులలో వారు కార్యక్రమ ప్రసారం ఆపు చేస్తున్నారు. విద్యార్థులు తీరికగా వినుటకుగాను సెలవులలోకూడా ప్రసారం చేస్తే బాగుంటుంది.

ముస్తాబాదా పి. వి. రామారావు

విజాఅల్ ఎడ్యుకేషన్ ఫిలిమ్స్

మన రాష్ట్రంలో అన్ని సెకండరీ విద్యాలయాలలోనూ యీ 'యథార్థ విద్యా ప్రబోధాత్మకచిత్రములు' (visual education films) చూపించుమని ప్రభుత్వంవారు ప్రతి విద్యార్థి నుండి నిరుటి సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం కెం చేసి రూపాయిల ప్రకారం వసూలు చేసిగారు. నిరుటి సంవత్సరం ఫిలిమ్స్ పాఠశాలల్లో చూపించకపోగా, ఈ సంవత్సరమైనా కనుమాపు పేరగా అది వచ్చునట్లు కనపడదు.

ప్రభుత్వంవారు నిష్కారంగా, అందరి దగ్గర వసూలుచేసిన నిరుటి సంవత్సరపు వైకం వాదను యివ్వాలి. ఈ సంవత్సరం త్వరలోనే ఫిలింలు, ప్రాజెక్టరులు అన్ని విద్యాలయాలకు అందజేయవలెను. కానివక్షమలో, నిర్వహించలేని కార్యమునకు పూనుకుట,

ప్రభుత్వ విద్యాకాళాపికారుల 'తేకకాని కనము' పెట్టించు ననుటకు నందేహం తేదు. విద్యార్థులనుండి వసూలుచేసిన వైకమునకు కొంతనా కొంతవరకైనా లాభము చూపించని ఆధికారులు విమర్శనకు పాత్రులు కారా!

తాడిపత్రి

రంగం

రైల్వే ఆధికారుల కొక సలహా

అంధ్రప్రదేశ్ కానికే ముఖ్య వ్యాపారకేంద్రం విజయవాడ. ఎగుమతులు, దిగుమతులు విపరీతంగా జరుగుతూ వుంటాయి. రైల్వేయార్దన, వడవల ద్వారా, లారీలద్వారా, బండద్వారా, ఆనేక విధాలా వ్యాపారం జరుగుతూ వుంటుంది. గూడ్సు షెడ్లులు రెండు వున్నాయి. ఇవి గాక పార్కింగ్ ఆఫీసు ఒకటి వున్నది. ఈ యూడింటిలోనూ, పార్కింగ్ డెలివరీ చేసుకోవటానికి గంటల తరబడి, యితరవసులను చెడగొట్టుకొని వుండవలసి వస్తుంది.

దీని మూలంగా వ్యాపారస్థులకు చాలా కష్టంగా వున్నది. కాబట్టి మద్రాస్ నగరంలో ముదిరిగా, "హోం డెలివరీ" వద్దలి ఈ సమస్య నందుకూడా వెదికే చాలా బాగా వుంటుంది. దీనివలన వ్యాపారస్థులకు, అటు రైల్వేదారికి అన్నివిధాలా సమపాయంగా వుంటుంది.

దీనితోపాటు గవర్నరుచేట సెంటరులో ట్రస్ట్ బుకింగ్ ఆఫీసుకూడా ఒకటి పెట్టి నట్లయితే ప్రయోజనాలకు ఎంతో సౌకర్యం.

విజయవాడ బి. యల్. దేశపాండే

